

1. ÚVOD

1.1 Poloha mesta Michalovce

Mesto Michalovce leží vo východnej časti Slovenska v severnom okraji Laboreckej roviny ako súčasť Východoslovenskej nížiny. Rozprestiera sa na brehoch rieky Laborec. Okolie mesta od západu ohraničuje časť Pozdišovského chrbta, na severe Laborecká niva, na severovýchode Podvihorlatská prepadlina sčasti využitá na výstavbu vodného diela Zemplínska šírava, na východe Zalužická prepadlina a na severovýchode obzor lemujú Vihorlatské vrchy vulkanického pôvodu so svojou dominantou o výške 1075 m.n.m. Z úrodnej roviny s premenou nadmorskou výškou 114 m na území mesta vystupujú dve zalesnené vyvýšeniny - Hrádok o výške 163 m.n.m. a Biela Hora o výške 159 m n.m. Územie mesta patrí do teplej klimatickej oblasti, priemerná ročná teplota sa pohybuje v rozpätí 9 – 10C°. Najteplejším mesiacom v meste Michalovce a okolí je mesiac júl a august, priemerná dĺžka slnečného svitu v oblasti Michaloviec je 2 200 hodín ročne.

Mesto Michalovce ako administratívny celok tvoria katastrálne územia: Michalovce, Stráňany, Topoľany, Vrbovec, Močarany. Celková rozloha mesta je 5 280,8 ha z toho 20,1% rozloha zastavaného územia, 52,4 % poľnohospodárskej pôdy, 10,2 % lesy a lesné porasty, 17,3 % inak využívané územie.

V bezprostrednom dotyku s mestom Michalovce sa nachádza vodná nádrž – Zemplínska Šírava využívaná ako rekreačné stredisko. Toto územie s rozlohou 33 km² patrí medzi najteplejšie miesta v republike (150 teplých dní v roku).

Michalovce sú jednou z významných dopravných tepien smerom na Ukrajinu. Od hraníc Ukrajiny sú Michalovce vzdialené cca 30 km, od ostatných významných centier Slovenska: Košice 60 km, Bratislava 500 km.

1.2 História a súčasnosť

Michalovce a ich okolie boli pre svoju priaznivú polohu a surovinové zdroje vyhľadávané a osídľované od paleolitu po stredovek. V období mladšej doby bronzovej, ktorá znamenala vrcholné obdobie v spracovaní bronzu ako civilizačného kovu, bola táto oblasť pravdepodobne severovýchodným centrom v rámci karpatskej kotliny a spolu s južným Potisím mala podstatný podiel pri stykoch s mimokarpatskými oblasťami. Dejiny Michaloviec ovplyvnila významne prítomnosť Keltov a neskôr obdobie rímskych vplyvov. Archeologické výskumy potvrdili zakladanie sídlisk v tomto území i v dobe sťahovania národov v 6.storočí Slovanmi. Nedostatok písomných správ o Michalovciach z obdobia ranného feudalizmu nahrádzajú archeologické nálezy v 9.- 11. storočí v lokalite Michalovce – Hrádok, ako i nález základov najstaršej architektúry na terajšom Kostolnom námestí.

Prvá písomná zmienka sa viaže k r. 1244, kde sa Michalovce spomínajú ako osada - possessio Mihal, feudálny majetok grófskej rodiny Sztárayovcov. V listine z r.1258 sa Michalovce spomínajú ako praedium Mihal, čo znamená stredisko panstva. Priaznivá poloha Michaloviec na brehu Laborca a križovatke ciest, pomohla prerásť dedine v mesto. Stalo sa tak pravdepodobne v 13. storočí, lebo už v roku 1290 sa spomína v Michalovciach fara a kostol zasvätený p. Márii. V tom istom roku sa spomínajú už aj 4 mlyny a v r. 1335 pri miestnej fare aj latinská škola s vlastnou budovou. K najstaršej časti - Slovenskej ulici pribúdajú ďalšie osady a majere. V druhej polovici 13. storočia prichádzajú do mesta nemeckí osadníci.

O stále významnejšom postavení Michaloviec ako prirodzeného strediska hospodárskeho, spoločenského života v 14. storočí hovoria záznamy ako z r. 1346 – právo mýta, v r. 1374 sobotné trhy a od r. 1399 výročný jarmok.

Prvý záznam o Michalovciach ako oppidum (mesto) je datovaný v roku 1416, ďalším významným krokom hospodárskeho rozmachu bolo udelenie práva dvoch výročných jarmokov v r.1449. Pre rozvoj obchodovania mal význam dobrý stav komunikácií a preto v r.1441 dochádza k sprechodneniu močarísk a k výstavbe mosta cez rieku Laborec.

V 15. storočí sa Michalovce stali najvýznamnejším hlavným trhovým strediskom z 12 mestských sídiel rozložených na východoslovenskej nížine. Centrum mesta bol hrad - sídlo feudálnej rodiny Sztárayovcov,

ktorí takmer 7 storočí ovládali mesto a podvihorlatskú oblasť. Prvý cech, a to ševcovský, bol v Michalovciach založený v roku 1651. V r.1674 pribudli ďalšie cechy - krajčírsky, gombičkársky, kožušnícky a v r. 1698 cech čižmárov a mäsiarov.

Mesto Michalovce je možné charakterizovať ako zemepánske. V rámci zemplínskej župy sa stali centrom 4. slúžkovského okresu a od roku 1773 niesol názov michalovský. Pomerne plynulý vývin do polovice 16. storočia vystriedalo až do začiatku 18. storočia obdobie stagnácie a úpadku. Na konci tohto neblahého obdobia zaniklo 65 osadlostí aj hrad. V 17. storočí ho nahradili prestavbou na renesančný kaštieľ a v r. 1772 sa dostaval grécko - katolícky farský kostol. Výrazný rozvoj mestu prinieslo znova až obdobie 19. storočia. V roku 1828 tu pracovalo 49 remeselníckych dielní, ktoré zastúpili všetky druhy (22) remeselnej výroby licenčne vykonávaných na Zemplíne.

V okolí Michaloviec bolo do roku 1874 niekoľko priemyselných podnikov miestneho významu (škrobárne, liehovary, mlyny, tehelne) s malým počtom pracovných príležitostí. Pre rozvoj výroby a podnikania malo značný význam vybudovanie železničnej trate Michalovce – Medzilaborce v r.1874, ako i vybudovanie Prvej Uhorsko – holičskej dráhy v roku 1871. Tak vznikli ďalšie potravinárske a priemyselné závody - pivovar, dve tehelne a parný mlyn. Od roku 1876 pôsobia v meste aj lekári – od roku 1876 je zriadená nemocnica, od r. 1896 vydávanie novín Felso Zemplén, od r. 1805 triviálna, neskôr štátna škola, od roku 1804 malo mesto poštový úrad, od r. 1873 tlačiarne. V roku 1885 obecná rada iniciovala vytvorenie hasičského zboru, zabezpečila prvé verejné osvetlenie. Sprievodným javom 18. storočia bola nezamestnanosť a odchod hlavne roľníkov za prácou do baní v USA, Belgicku a Francúzsku.

Charakter prevažne poľnohospodárskeho mesta, ktoré mali Michalovce do obdobia roku 1945, zmenil značný počet novovzniknutých priemyselných podnikov po roku 1945. V 50 – 60tych rokoch 20. storočia pribudli závody na spracovanie poľnohospodárskych produktov, textilu, strojárskych a stavebných podnikov. Medzi ne patrili Poľnohospodársky nákupný a zásobovací podnik, Východoslovenské mliekare, Východoslovenské pekárne a cukrárne, Slovenské sladovne, Východoslovenské hydínarske závody, Odevné závody, Odeta – výrobné družstvo. Jedným z najväčších závodov je Vihorlat Snina s exportom svojich výrobkov a z ďalších sú to Naftové doly, Závod na výrobu keramických dlaždíc, Pozemné stavby, Inžinierske stavby .

Dnes Michalovce majú takmer 41 000 obyvateľov. Sú centrom Zemplína, administratívnym sídlom miestnej štátnej správy a verejnej správy, finančných a obchodných inštitúcií. Na území mesta sú etablované výrobné subjekty nie len miestneho významu, ale aj zahraničného, najmä v oblasti: elektrovýroby (S-Y WIRING Technologies, BSH, s.r.o.), strojárskych výroby (CASPOSS, a.s.) výroby keramickej dlažby (KERKO, a.s.), potravinárskej výroby (Syráreň BELL), textilnej výroby (ZEKON, a.s.).

Okrem predškolských zariadení (materských škôl), základného školstva (9 základných škôl), tu pôsobí aj stredné školstvo - dve gymnáziá, 4 stredné školy ako i detašované pracoviská troch vysokých škôl - Ekonomická univerzita, Trnavská univerzita, Univerzita Cyrila a Metóda v Trnave.

V oblasti kultúry v meste profesionálne pracujú regionálne a mestské kultúrne strediská, okresná hvezdáreň, okresná knižnica, dom Matice Slovenskej a Zemplínske múzeum.

2. DEMOGRAFIA

2.1. Počet obyvateľov a ich štruktúra

Tab. č. 2.1.1

Veková štruktúra obyvateľstva mesta Michalovce v porovnaní s okresom Michalovce, Košickým krajom, SR v roku 2001

Veková štruktúra obyvateľstva mesta Michalovce v porovnaní s okresom Michalovce, Košickým krajom, SR - rok 2001 v %				
Vek	mesto Michalovce	okres Michalovce	Košický kraj	Slovenská republika
Predproduktívny	19,8	20,7	20,3	18,9
Produktívny	67,1	61,9	61,8	62,1
Poproduktívny	13,1	17,4	17,9	18,0
Počet obyvateľov	39 951	109 160	766 650	5 378 951

Zdroj : KSSÚ Košice

Tab. č. 2.1.2

Veková štruktúra obyvateľstva v meste Michalovce

Veková štruktúra obyvateľstva v rokoch 2001 – 2003 v meste Michalovce						
Vek	rok 2001		rok 2002		rok 2003	
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
Predproduktívny (0 – 14)	7 936	19,8	7 572	18,9	7 282	18,2
Produktívny (15 – 6)	26 799	67,1	26 898	67,5	27 041	67,7
Poproduktívny (> 60)	5 216	13,1	5 395	13,4	5 592	14,0
Počet obyvateľov	39 951		39 865		39 915	
Index starnutia	65,73		71,25		76,79	

Zdroj: KSSÚ Košice

V roku 2001 bol v meste Michalovce zaznamenaný vyšší percentuálny podiel obyvateľstva v produktívnom veku v porovnaní s okresom, krajom i oproti úrovni Slovenskej republiky.

Index starnutia v rokoch 2001 až 2003 mal stúpajúci trend, ale aktuálne údaje získané v mesiaci december 2004 predpokladajú pokles indexu starnutia (k termínu 22.12.2004 bol uvádzaný počet obyvateľov v poproduktívnom veku 4 640 pri celkovom počte obyvateľov 40 596 a počte obyvateľov v predproduktívnom veku 7 144).

Tab. č. 2.1.3

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva mesta Michalovce podľa najvyššieho stupňa školského vzdelania v roku 2001

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva mesta Michalovce podľa najvyššieho stupňa školského vzdelania v roku 2001			
Stupeň vzdelania (školské vzdelanie)	mesto Michalovce		
	muži	ženy	celkom
Základné	2 189	3 530	5 719
Učňovské (bez maturity)	3 353	2 374	5 727
Stredné odborné (bez maturity)	1 387	1 142	2 529
Úplne stredné učňovské (s maturitou)	1 142	692	1 834

Úplné stredné odborné (s maturitou)	3 048	4 755	7 803
Úplné stredné všeobecné	930	1 657	2 587
Vyššie	99	128	227
Vysokoškolské bakalárske	49	92	141
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	2 202	1 722	3 924
Vysokoškolské doktorandské	112	60	172
Vysokoškolské spolu	2 363	1 874	4 237
Vysokoškolské podľa zamerania :			
- univerzitné	922	1 129	2 051
- technické	859	300	1 159
- ekonomické	203	262	465
- poľnohospodárske	257	104	361
- ostatné	122	79	201
Ostatní bez udania školského vzdelania	293	248	541
Ostatní bez školského vzdelania	16	42	58
Deti do 16 rokov	4 484	4 202	8 686

Zdroj: KSSÚ Košice

Údaj: rok 2001 SOBDB

Tab. č. 2.1.4

Porovnanie vzdelanostnej štruktúry obyvateľstva mesta Michalovce a SR v roku 2001

Porovnanie vzdelanostnej štruktúry obyvateľstva mesta Michalovce a SR v roku 2001				
Dosiahnutý stupeň vzdelania	mesto Michalovce		Slovenská republika	
	Absolútne vyjadrenie	%	Absolútne vyjadrenie	%
Základné	5 719	14,3	1 132 995	21,6
Učňovské (bez maturity)	8 256	20,7	1 264 144	23,5
Učňovské (s maturitou)	1 834	4,6	251 992	4,7
Stredoškolské	10 617	26,6	1 126 085	20,9
Vysokoškolské	4 237	10,6	423 324	7,9
Bez vzdelania	599	1,5	101 062	1,9

Zdroj: KSSÚ Košice

Údaj: rok 2001 (SOBDB)

Z hľadiska dosiahnutia najvyššieho stupňa vzdelania z údajov v roku 2001 mesto Michalovce má vyšší percentuálny podiel obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním v porovnaní so Slovenskou republikou. Najvyššie zastúpenie má zameranie univerzitné (48,4%) z vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov mesta Michalovce, po ňom nasleduje technické zameranie (27,4 %).

2.2 Vývoj počtu obyvateľov

Mesto Michalovce zaznamenalo najväčšiu dynamiku rastu obyvateľstva v období rokov 1970 - 1991, kedy medziročný prírastok predstavoval cez 900 obyvateľov.

V roku 1996 mesto Michalovce dosiahlo počet trvale bývajúcich obyvateľov celkom 41 183 a týmto rokom začal počet obyvateľov klesať.

Tab. č. 2.2.1

Počet a pohyb obyvateľov mesta Michalovce

Počet a pohyb obyvateľov mesta Michalovce v rokoch 2001 – 2003			
Počet obyvateľov	rok 2001	rok 2002	rok 2003
Celkom: z toho	39 951	39 865	39 915
Muži	19 303	19 251	19 240
Ženy	20 648	20 614	20 675
Narodení: z toho	401	372	394
- živonarodení	398	370	393
Zomretí spolu	272	281	296
Prirodzený prírastok (-úbytok)	126	89	97
Priťahovaní	510	556	544
Vysťahovaní	617	731	591
Prírastok (-úbytok) celkom – migračné saldo	- 107	- 175	- 47
Celkom prírastok (- úbytok)	19	- 86	50

Zdroj: KSSÚ Košice

V roku 2003 mesto Michalovce dosiahlo celkový počet obyvateľov 39 915, z čoho ženy predstavujú 20 675 - 51,8 %. Migračné saldo v sledovanom období rokov má záporné hodnoty. V roku 2003 sa do mesta prisťahovalo 544 obyvateľov, zároveň sa vysťahovalo 591, celkom oproti roku 2002 došlo k zvýšeniu počtu obyvateľov o 50. Aktuálne údaje evidencie obyvateľstva k termínu 12/2004 ukazujú, že sa prisťahovalo 480 obyvateľov, odsťahovalo 671 pri celkovom počte 40 601 obyvateľov.

3. TRH PRÁCE

3.1 Zamestnanosť

V súčasnom období sa nevedie na Mestskom úrade v Michalovciach celková štatistika zamestnanosti. Podklady pre zistenie stavu zamestnanosti boli čerpané z údajov Obvodného úradu v Michalovciach, odboru živnostenského podnikania, Úradu práce, rodiny a sociálnych vecí v Michalovciach, Sociálnej poisťovne - pobočka Michalovce, Štatistického úradu, Pôdohospodárskej platobnej agentúry - pracovisko Michalovce a vlastných zistení na základe oslovenia jednotlivých subjektov.

Podľa údajov, zistených v Sociálnej poisťovni, pobočka Michalovce, je podľa veľkosti zamestnávateľa zrejماً nasledovná zamestnanosť:

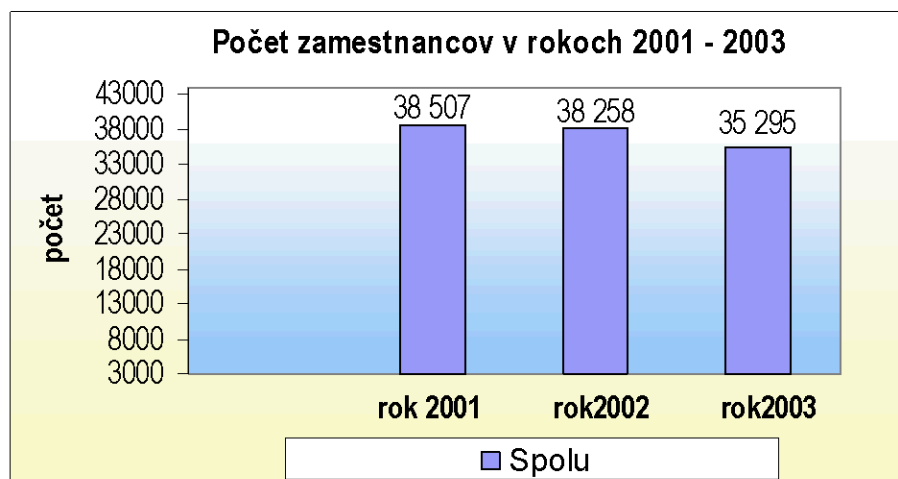
Tab. č 3.1.1

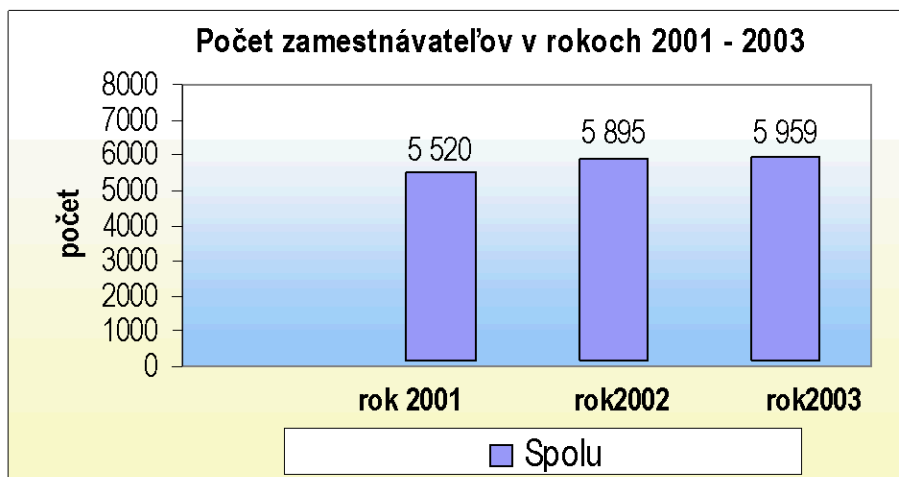
Zamestnanosť podľa veľkosti zamestnávateľa

Zamestnanosť podľa veľkosti zamestnávateľa						
Druh	rok 2001		rok 2002		rok 2003	
	Počet zamestnávatel'ov	Počet zamestnancov	Počet zamestnávatel'ov	Počet zamestnancov	Počet zamestnávatel'ov	Počet zamestnancov
Veľké závody	198	27 672	231	26 523	234	23 763
Malé závody	1 709	7 222	1 695	7 766	1 687	7 283
SZČO	3 613	3 613	3 969	3 969	4 249	4 249
Spolu	5 520	38 507	5 895	38 258	5 959	35 295

Zdroj: SP Mi (Sociálna poisťovňa, pobočka Michalovce, Veľké závody - nad 20 zamestnancov, malé závody - do 20)

Graf č.1,2 k tabuľke č. 3.1.1

Z hľadiska zamestnanosti sú najväčšími zamestnávateľmi veľké závody napr. Yazaki Wiring, ZEKON, a.s., BSH DRIVERS and PUMPS, KERKO, a.s., Syrárň BELL. Avšak nie všetci zamestnanci týchto podnikov sú obyvateľmi mesta Michalovce, do zamestnania sa dochádza aj z okolitej spádovej oblasti (ich počet sa nesleduje).

Dostupné údaje preukazujú pokles celkovej zamestnanosti v roku 2003 vzhľadom k 2002 o cca 8,0 % z celkového počtu zamestnaných. Pri miernom náraste SČZO je výrazný pokles zamestnaných hlavne vo veľkých závodoch - Yazaki Wiring, ZEKON, a.s., BSH DRIVERS and PUMPS.

Zamestnanosť v poľnohospodárskych podnikoch

Tab. č. 3.1.2

Zamestnanosť v poľnohospodárskych podnikoch			
Podnik	Počet zamestnancov		
	rok 2001	rok 2002	rok 2003
PD Močarany	8	8	8
Agrospol	46	48	80
Farm	88	66	-
CO.BE.R.	28	45	70
NOP	5	5	8
RAPIF	-	-	8
TRA.CE.R	-	12	7
TERRA	-	-	31
ZELENINA	-	-	4
Ing. Kačur	-	-	10
Spolu	175	184	226

Zdroj: Poľnohospodárska platobná agentúra, pobočka Michalovce

Zamestnanosť v priemyselných podnikoch

Tab. č. 3.1.3

Zamestnanosť v priemyselných podnikoch			
Podnik	Počet zamestnancov		
	rok 2001	rok 2002	rok 2003
Odeťa VD	362	335	297
ZEKON a.s	1 204	1 155	1 031
Chemkostav	158	189	234
EKOSTAV, a.s.	139	143	178
Yazaki Wiring	1 222	2 070	1 705
Sladovňa	75	80	62
CASSPOS a.s.	244	243	264
KERKO a.s	685	657	602
Pekárne a cukrárne	216	199	191
BHS DRIVERS and PUMPS	941	1 001	878
SCORP s.r.o.	77	79	73
Syráreň BELL	332	357	405
Spolu:	5 655	6 508	5 920

Zdroj: údaje podnikov

Zamestnanosť v službách

Tab. č. 3.1.4

Zamestnanosť v službách			
Podnik	Počet zamestnancov		
	rok 2001	rok 2002	rok 2003
Jednota SD, Michalovce	291	278	258
ŽSR ŽSMi	36	36	36
SAD, a.s Mi	619	615	601
Domspráv s.r.o.	72	70	70
Východosl. vod. spoločnosť	229	222	202
Hotel Jalta	43	44	42
Spolu:	1 290	1 265	1 209

Zdroj: údaje podnikov

Zamestnanosť v zdravotníctve

Tab. č. 3.1.5

Zamestnanosť v zdravotníctve			
	Počet zamestnancov		
	rok 2003	rok 2004	Január 2005
Nemocnica Š. Kukuřu	1 036	908	258
Psychiatrická nemocnica n.o.		96	
Stomatologické ambulancie -lekári			32

Zamestnanosť v školstve

Tab .č. 3.1.6

Zamestnanosť v školstve			
	Rok 2004		
	pedagogický pracovníci	nepedagogický pracovníci	Spolu
MŠ + DJ	134	93	227
ZŠ	391	159	550
SŠ	371		
Spolu:	896		

Zamestnanosť v mestských podnikoch

Tab .č. 3.1.9

Zamestnanosť v mestských podnikoch			
Podnik	rok 2001	rok 2002	rok 2003
Technické a záhradnícke služby	194	193	184
Mistral s.r.o.	5	5	5

Zdroj: údaj TaZS Michalovce, TV MISTRAL

3.2 Nezamestnanosť a jej vývoj

Koncom decembra 2004 nezamestnanosť v okrese Michalovce dosiahla 12 522 osôb (stav evidovaných nezamestnaných - EN) a medzimesačne poklesla o 337 osôb a miera evidovaných nezamestnaných (predtým miera nezamestnanosti disponibilných evidovaných nezamestnaných) činila 23,54%. Disponibilný počet evidovaných nezamestnaných dosiahol počet 10 884 osôb. V evidencii úradu práce bolo 48,3% žien zo všetkých EN.

V medziročnom porovnaní (december 2003 – december 2004) sa znížila nezamestnanosť v okrese Michalovce o 3 183 osôb (miera nezamestnanosti o 5,98%). Tento pokles je spôsobený v značnej miere aj vstupom Slovenska do Európskej únie, pretože sa zvýšila pracovná mobilita ľudí, ktorí vo väčšej miere vyhľadávajú možnosti pracovného uplatnenia práve v krajinách Európskej únie.

V priebehu decembra 2004 ÚPSVaR (Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny) Michalovce zaznamenal v porovnaní s predchádzajúcim rokom pokles novozaevidovaných nezamestnaných o 152 osôb (o 18,42%) na hodnotu 825 osôb. Ženy zo všetkých EN tvorili 287 osôb (t.j. 34,79%).

V evidencii ÚPSVaR Michalovce k 31.12.2004 bolo:

- 399 absolventov škôl, podiel absolventov škôl na stave všetkých EN činil 3,18%. V porovnaní s rovnakým obdobím minulého roku stav absolventov poklesol o 33 osôb, t.j. 8,27%, čo je dôsledok vstupu Slovenska do EÚ, keďže aj mladí absolventi škôl hľadajú (a aj nachádzajú) skvelé pracovné príležitosti v krajinách EÚ. Jedinou a vážnou nevýhodou tohto stavu je skutočnosť, že mnoho vzdelaných a mladých ľudí odchádza z mesta i Slovenska, čím mesto prichádza o mnoho perspektívnych kapacít (tzv. „únik mozgov“).
- 7 522 dlhodobá EN, čo bol oproti minulému roku pokles o 928 osôb (o 12,3%). Ich podiel na celkovom počte EN dosiahol v decembri 2004 - 60,07% (medziročný nárast o 6,27 percent. bodu).
- Evidovaní nezamestnaní s dobou v evidencii 13 – 24 mesiacov k 31.12.2004 dosiahli počet 2 470 osôb. Medziročný pokles činil 443 osôb (17,94%). Ich podiel na celkovom počte EN bol 19,72% (medziročný nárast o 1,17 percent. bodu).
- Nezamestnaní s dobou evidencie dlhšou ako 24 mesiacov k 31.12.2004 dosiahli 5 052 osôb a zaznamenali medziročný pokles o 485 osôb (o 9,60%). Ich podiel na celkovom počte EN bol 40,13% (medziročne viac o 4,87 percent. bodu). Podiel takto evidovaných na celkovom počte dlhodobá evidovaných nezamestnaných činil 66,80%.

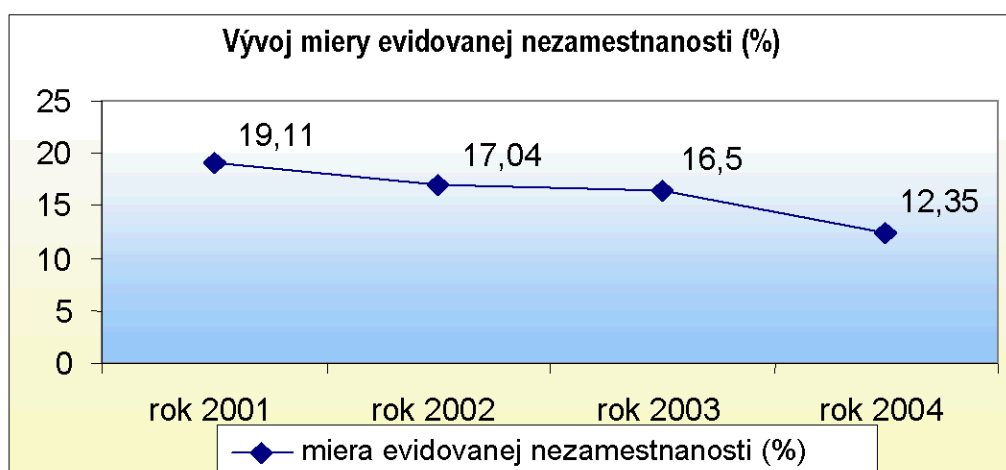
Tab. č. 3.2.1

Vývoj nezamestnanosti v Michalovciach v rokoch 2001 - 2004

Vývoj nezamestnanosti v Michalovciach v rokoch 2001 - 2004				
Nezamestnaní	rok 2001	rok 2002	rok 2003	rok 2004
Muži	2 914	2 601	2 537	1 702
Ženy	2 446	2 180	2 091	1 767
Spolu (počet nezamestnaných)	5 360	4 781	4 628	3 469
Miera evidovanej nezamestnanosti (%)	19,11	17,04	16,50	12,35
Počet voľných pracovných miest	290	429	120	73
Počet evidovaných nezamestnaných na 1 voľné pracovné miesto	18,48	11,14	38,57	47,52
Priemerná dĺžka nezamestnanosti v mesiacoch	22,02	23,38	22,81	25,30

Zdroj: Okresný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
Údaje k 31.12. daného roku

Graf. č. 3 k tabuľke č. 3.2.1

Tab. č. 3.2.2

Štruktúra nezamestnaných absolventov škôl

Štruktúra nezamestnaných absolventov škôl v Michalovciach				
Dosiahnuté vzdelanie	rok 2001	rok 2002	rok 2003	rok 2004
Základné vzdelanie	218	180	56	55
Stredoškolské vzdelanie	553	499	159	149
Vysokoškolské vzdelanie	71	66	77	67
Spolu – počet evidovaných absolventov škôl	842	745	293	271

Zdroj: Okresný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
Údaje k 31.12. daného roku

Tab. č. 3.2.3

Štruktúra nezamestnaných podľa stupňa dosiahnutého vzdelania

Štruktúra nezamestnaných podľa stupňa dosiahnutého vzdelania				
Vzdelanie	rok 2001	rok 2002	rok 2003	rok 2004
0 – Bez vzdelania	91	184	203	104
1 – Základné vzdelanie	1 073	1 042	939	626
2 – SOU vyučený	1 706	1 668	1 613	1 208
3 – SOU bez maturity	295	3	6	6
4 – SOU s maturitou	453	418	434	321
5 – Gymnázium	295	231	190	175
6 – SOŠ	1 214	1 007	992	818
7 – Vyššie stredné vzdelanie	14	36	32	34
8 – VŠ	218	191	218	177
9 – Vedecká výchova	1	1	1	0
Spolu – počet evidovaných nezamestnaných	5 360	4 781	4 628	3 469

Zdroj: Okresný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Mi
Údaje k 31.12. daného roku

Tab. č. 3.2.4
Štruktúra nezamestnaných podľa veku

Štruktúra nezamestnaných podľa veku				
Vek	rok 2001	rok 2002	rok 2003	rok 2004
do 19 rokov	514	339	207	123
20-29 rokov	1 685	1 457	1 330	874
30-39 rokov	1 217	1 081	1 073	749
40-49 rokov	1 237	1 157	1 215	997
50-54 rokov	524	516	562	501
55-60 rokov	183	221	241	225
Spolu – počet evidovaných nezamestnaných	5 360	4 781	4 628	3 469

Zdroj: Okresný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Mi
Údaje k 31.12. daného roku

Tab. č. 3.2.5
Štruktúra nezamestnaných podľa kvalifikácie

Štruktúra nezamestnaných podľa kvalifikácie posledného zamestnania (KZAM PZ) v Michalovciach				
Kvalifikácia posledného zamestnania	rok 2001	rok 2002	rok 2003	rok 2004
Hl. tr. 0 – Príslušníci armády (profesionálni vojaci)	0	0	1	2
Hl. tr. 1 – Zákonodarcovia, vedúci a riadiaci pracovníci	6	8	7	19
Hl. tr. 2 – Vedeckí a odborní duševní pracovníci	206	157	189	67
Hl. tr. 3 – Technickí, zdravotníckí a pedagog. pracovníci	1 120	959	930	369
Hl. tr. 4 – Nižší administratívni pracovníci	458	420	369	152
Hl. tr. 5 – Prevádzkoví pracovníci v službách a obchode	693	620	614	504
Hl. tr. 6 – Kvalifikovaní robotníci v poľnohospodárstve, lesníctve, spracovatelia, opravári	42	32	29	15
Hl. tr. 7 – Remeselníci a kvalifikovaní výrobcovia, spracovatelia, opravári	1 023	837	843	438
Hl. tr. 8 – Obsluha strojov a zariadení	409	329	391	175
Hl. tr. 9 – Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	1 403	1 419	1 255	799
Hl. tr. A – Osoby bez pracovného zaradenia	0	0	0	929
Spolu – počet evidovaných nezamestnaných	5 360	4 781	4 628	3 469

Zdroj: Okresný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
Údaje k 31.12. daného roku

Tab. č. 3.2.6
Štruktúra nezamestnaných podľa dĺžky evidencie

Štruktúra nezamestnaných podľa dĺžky evidencie v Michalovciach				
Dĺžka evidencie	rok 2001	rok 2002	rok 2003	rok 2004
Do 12 mesiacov	2 580	2 287	2 381	1 659
13-24 mesiacov	1 197	984	1 308	660
Nad 24 mesiacov	1 583	1 510	939	1 150
Spolu – počet evidovaných nezamestnaných	5 360	4 781	4 628	3 469

Zdroj: Okresný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
Údaje k 31.12. daného roku

Tab. č. 3.2.7

Uchádzači o zamestnanie podľa dosiahnutého vzdelania

Uchádzači o zamestnanie (UoZ) podľa dosiahnutého vzdelania											
	Spolu	Bez vzdelania	Základné vzdelanie	Vyučení	SOU bez maturity	SOU UŠ s maturitou	Gymnázium	SOŠ s maturitou	Vyššie vzdelanie	VŠ vzdelanie	Vedecká výchova
Okres	12 522	944	3 633	4 277	30	821	440	2 007	67	302	1
Z toho Michalovce	3 469	104	626	1 208	6	321	175	818	34	177	0

Zdroj: Okresný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

Údaje k 31.12. daného roku

Tab. č. 3.2.8

Uchádzači o zamestnanie podľa veku

UoZ podľa veku															
	Spolu	Do 15 r.	16 r.	17 r.	18 r.	19 r.	20 – 24 r.	25 – 29 r.	30 – 34 r.	35 – 39 r.	40 – 44 r.	45 – 49 r.	50 – 54 r.	55 – 59 r.	60 r. a str.
Okres	12 522	0	42	72	156	353	1 642	1 580	1 464	1 455	1 625	1 749	1 615	705	64
Z toho Michalovce	3 496	0	4	8	25	86	450	424	365	384	459	538	501	211	14

Zdroj: Okresný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

Údaje k 31.12. daného roku

Tab. č. 3.2.9

Uchádzači o zamestnanie podľa kvalifikácie posledného zamestnania (KZAM)

UoZ podľa KZAM													
	Spolu	KZAM 0	KZAM 1	KZAM 2	KZAM 3	KZAM 4	KZAM 5	KZAM 6	KZAM 7	KZAM 8	KZAM 9	KZAM A	
Okres	12 513	5	127	716	356	1 096	124	137	544	4 008	3 754	3 754	
Z toho Michalovce	3 468	2	19	67	369	151	504	15	438	175	799	929	

Zdroj: Okresný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

Údaje k 31.12. daného roku

Tab. č. 3.2.10

Uchádzači o zamestnanie podľa dĺžky evidencie

UoZ podľa dĺžky evidencie							
	Spolu	do 3.mes.	4-6 mes.	7-9 mes.	10-12 mes.	13-24 mes.	nad 24 mes.
Okres	12 522	2 020	1 274	885	821	2 470	5 052
Z toho Michalovce	3 496	677	447	291	244	660	1 150

Zdroj: Okresný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

Údaje k 31.12. daného roku

Tab. č. 3.2.11

Uchádzači o zamestnanie podľa rodinného stavu

UoZ podľa rodinného stavu								
	Spolu	Slobodný/ slobodná	Ženatý/ Vydaná	Rozvedený/ Rozvedená	Vdovec/ Vdova	Druh/ Družka	Rodinný stav nezistený	
Okres	12 522	4 252	7 249	739	203	75	4	
Z toho Michalovce	3 469	1 075	1 983	328	78	4	1	

Zdroj: Okresný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

Údaje k 31.12. daného roku

4. HOSPODÁRSTVO

Mesto Michalovce po čiastočnej recesii hospodárstva po roku 1989 zaznamenalo v posledných rokoch oživenie. Zvyšovanie obratu či zamestnanosti je výraznejšie v oblasti elektrotechnického priemyslu, stavebníctva, čiastočne v oblasti potravinárskej výroby a poľnohospodárstva. Pomerne vysoký potenciál je stále ešte v strojárnej výrobe a v oblasti poskytovania služieb pre cestový ruch.

4.1 Poľnohospodárstvo

V tomto odvetví sú dostupné najkomplexnejšie údaje. Menej dostupné sú údaje o súkromne hospodáriacich roľníkoch, ktorí však z hľadiska nízkeho počtu SHR významnejšie neovplyvňujú rozvoj poľnohospodárstva v meste.

Poľnohospodárske podniky v meste Michalovce sa zaoberajú v prevažnej miere rastlinnou výrobou s doplnkom živočíšnej výroby v menšom rozsahu. Rastlinná výroba je v týchto podnikoch zameraná na obilniny, olejiny a krmoviny. Pestovanie obilnín je zamerané na výrobu potravinárskej pšenice, na sladovnícke účely sa pestuje jarný jačmeň. Ďalšia časť obilnín sa spotrebuje u väčšiny podnikov na krmne účely. Olejiny sú pestované v poľnohospodárskych podnikoch pre zmluvných partnerov - napr. PALMA a sú vyvážené mimo okres. Výnimkou je firma CO.BE.R s.r.o. Michalovce s účasťou talianskeho kapitálu, ktorá sa zaoberá živočíšnou výrobou - chovom mäsových typov dobytka so zameraním na vývoz mäsa do zahraničia. Obraty a zamestnanosť v poľnohospodárstve má stúpajúcu tendenciu.

Tab. č. 4.1.1

Významnejšie poľnohospodárske podniky

Významnejšie poľnohospodárske podniky						
Podnik	Obrat v mil. Sk			Počet zamestnancov		
	2001	2002	2003	2001	2002	2003
Rok						
PD Močarany	5 619	4 834	4 227	8	8	8
Agrospol	94 137	109 899	179 378	46	48	80
Farm	47 420	34 425	-	88	66	-
CO.BE.R.	209 865	270 790	223 197	28	45	70
NOP	16 472	19 037	13 736	5	5	8
RAPIF	-	-	11 459	-	-	8
TRA.CE.R	-	20 668	68 016	-	12	7
TERRA	-	-	45 536	-	-	31
ZELENINA	-	-	2 920	-	-	4
Ing. Kačur	-	-	23 210	-	-	10
Spolu	473 269	459 653	571 679	175	184	226

Zdroj: Poľnohospodárska platobná agentúra, pobočka Michalovce.

4.2 Priemysel

Odvetvie priemyslu je najrozsiahlejším odvetvím, pričom zamestnáva aj najväčší počet pracovníkov. Údaje v tabuľke 4.2.1 sú z podkladov jednotlivých priemyselných a podnikateľských subjektov. Najväčší rozvoj a zamestnanosť dosahujú podniky so zahraničnou kapitálovou účasťou. V meste investuje japonský, nemecký, francúzsky a taliansky účastník. Po roku 1990 nastal veľký pokles výroby a došlo k ukončeniu činnosti mnohých veľkých podnikov (MEZ, Zemplínske strojárne, Pozemné stavby, Pivovar, Agrostav, Okresný stavebný podnik a pod.). Koncom 90.tých rokov rozvoj hospodárstva mesta zaznamenáva pozitívny vplyv zahraničných investorov. Vznikli nové stavebné podniky, reštrukturalizovali svoju činnosť menšie, ale aj väčšie podniky. Oživila sa najmä elektrotechnická výroba a stavebníctvo. Relatívnu stabilitu po roku 1990 si zachovali ZEKON, a.s., Michalovská mliekareň, KERKO, a.s. Toto bolo ovplyvnené vstupom zahraničného kapitálu a vstupom podnikov na trh krajín Európskej únie. V priemysle sa, vzhľadom na tradície a potenciál rozvíja strojárensky, elektrotechnický, keramický a stavebný priemysel. Vzhľadom na tradície a trendy v poľnohospodárstve je predpoklad rozvoja potravinárskeho priemyslu.

Tab. č. 4.2.1

Významnejšie priemyselné podniky

Významnejšie priemyselné podniky													
Podnik	Predmet podnikania	Obrat v mil. Sk			Export v mil. Sk			Výška zahran. investície			Počet zamestnancov		
		2001	2002	2003	2001	2002	2003	2001	2002	2003	2001	2002	2003
Odeta VD	Odev, obuv	78,8	77,4	60,5	44,5	40,1	38,3	0	0	0	362	335	297
ZEKON a.s.	Textilná výroba	483	637	547	368	522	449	0	0	0	1 204	1 155	1 031
Chemkostav	Stavebná výroba	860	875	1 509	45	85	109	0	0	0	158	189	234
EKOSTAV, a.s.	Stavebná výroba	241	304	256	0	0	0	0	0	0	139	143	178
Yazaki Wiring	Kabelové zväzky	1 848	3 239	3 200	1 848	3 239	3 200	2 467	1 889	988	1 222	2 070	1 705
Sladovňa	Výroba sladu	290	380	427	287	365	420	0	0	0	75	80	62
CASSPOS a.s.	Strojárska výroba	135	137	160	47	59	56	0	0	0	244	243	264
KERKO a.s.	Výroba keram. dlažieb	939	981	987	382	408	474	0	0	0	685	657	602
Pekárne a cukrárne	Výroba pekář. výrobkov	136	132	115	0	0	0	0	0	0	216	199	191
BHS DRIVERS and PUMPS	Výroba elektromotorov	4 042	4301	4 382	3 838	4 081	4 110	0	0	0	941	1 001	878
SCORP s.r.o.	Stavebníctvo	100,4	157,0	192,2							77	79	73
Syráreň BELL	Výroba mlieka a mlieč. výrobkov	1 600	1 513	1 451	177	55	161	88,95%	98,95%	99,49%	332	357	405
Spolu:		10 753,2	12 733,4	13 286,7	7 036,5	8 854,1	9 017,3				5 655	6 508	5 920

Zdroje: údaje podnikov

4.3 Služby

Pre obyvateľov a návštevníkov mesta sú zabezpečené ubytovacie a stravovacie služby a ostatný potrebný servis. V sledovanom období došlo k rozšíreniu a skvalitneniu služieb a to hlavne ubytovacích, stravovacích, obchodných, peňažných a poisťovacích služieb. V Michalovciach sídlia hypermarkety TESCO, BILLA, Hypernova, Kaufland, Lidl, NAY, obchodné zariadenia Jednoty a množstvo menších či väčších predajných zariadení potravinárskeho, spotrebného a priemyselného tovaru, zastúpenia väčšiny bánk a poisťovní etablovaných na území Slovenska, ako aj predajne a servisy svetových automobilových značiek.

Významnými podnikmi v oblasti služieb sú aj tie, ktoré podnikajú v doprave, tepelnom hospodárstve a rozvodoch vody.

Tab. č. 4.3.1

Významnejšie podniky podnikajúce v oblasti služieb

Významnejšie podniky podnikajúce v oblasti služieb							
Podnik	Druh služby	Obrat v mil. Sk			Počet zamestnancov		
Rok		2001	2002	2003	2001	2002	2003
Jednota SD, Michalovce	Obchod	532	555	524	291	278	258
ŽSR ŽSMi	Železničná oprava				36	36	36
SAD, a.s Mi	Pozemná doprava	377	377	396	619	615	601
Domspráv s.r.o.	Tepelné hospodárstvo	160	175	180	72	70	70
Východosl. vod. spoločnosť	Rozvody pitnej vody a odpadových vôd	143	136	188	229	222	202
Hotel Jalta	Ubytovacie a stravovacie služby	16	17	18	43	44	42

Zdroj: údaje podnikov

4.4 Mestské podniky

Mesto Michalovce zabezpečuje základné verejno - prospešné činnosti prostredníctvom Technických a záhradníckych služieb mesta Michalovce. Zriaďovateľom tohto podniku je Mestské zastupiteľstvo Michalovce. Ich základnou činnosťou je starostlivosť o miestne komunikácie, zeleň, verejné osvetlenie, vývoz a zber TKO a pohrebné služby.

Tab. č. 4.4

Významnejšie mestské podniky

Významnejšie mestské podniky							
Podnik	Činnosť	Rozpočet v mil. Sk			Počet zamestnancov		
		2001	2002	2003	2001	2002	2003
Technické a záhradnícke služby	Verejnoprospešné služby	66,8	69,8	83,6	194	193	184

Zdroj: Vyhodnotenia rozpočtu TaZS Michalovce v jednotlivých rokoch

5. SOCIÁLNA OBLASŤ

5.1 Sociálna starostlivosť

Cieľom sociálnej pomoci je pomáhať občanovi za jeho aktívnej účasti prekonať, alebo zmierňovať hmotnú a sociálnu núdzu, v ktorej sa ocitol v dôsledku sociálnej udalosti. Súčasťou sociálnej pomoci je aj kompenzácia sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia občanov a sociálna prevencia.

Mesto Michalovce v rámci sociálnej pomoci vychádza zo zákona MR SR č. 195/1998 v znení neskorších predpisov a VZN č.75 z 12.12.2003. Sociálne služby, teda špecializované činnosti na riešenie hmotnej alebo sociálnej núdze občanov a sociálne poradenstvo, mesto zabezpečuje v zariadení opatrovateľskej služby a v Domove dôchodcov ako aj prostredníctvom SČK (Slovenského červeného kríža) a v spolupráci a partnerstve s inými neziskovými organizáciami zriadenými Košickým samosprávnym krajom i charitatívnymi spolkami.

Zariadenia sociálnej starostlivosti v Michalovciach

Tab. č. 5.1.1

Zariadenia sociálnej starostlivosti v Michalovciach						
Zariadenie	Zoznam a zameranie	Počet klientov				
		2000	2001	2002	2003	2004
Jasle		44	44	44	44	44
			54	51	26	54
			49	49	28	54
Materské centrá						
Opatrovateľská služba v teréne	Gréckokatolícka apoštolská exarchátna charita Košice stredisko Michalovce					16
	Arcidiecézna charita Košice, Charitatívno – sociálne centrum Michalovce					150
	Charitatívna služba v rodinách					20
	ÚzSSČK – Michalovce – Agentúra domácej opatrovateľskej služby	19	29	20	33	22
	Mestský úrad Michalovce – opatrovateľská služba v rodinách	116	121	91	94	124
	- podané žiadosti				58	60
	- vybavené žiadosti				14	25
	Agentúra domácej opatrovateľskej služby					4
Jedálne pre dôchodcov		90	100	110	120	130
Potreba: 250 miest		40	77	39	50	52
		40	61	45	59	43
Prepravná služba	Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v tom :	-	25	70	90	100
	- prepravná služba					55
	- chránená práca a pracovná rehabilitácia	47	48	51	54	60

	- klubové aktivity					
Poradenstvo	- Mestský úrad Michalovce - Domov dôchodcov, J.Hollého - Domov soc. služieb A. Kmeťa - ZPMP A. Kmeťa - Slovenský červený kríž, u.s.- Michalovce - Arcidiecézna charita - Gréckokatolícka apoštolská charita					
Kluby dôchodcov	- Klub dôchodcov č. 1 –3 Obrancov mieru	540	532	514	530	540
	- Klub dôchodcov č. 2 sídl. Stráňany	168	156	147	120	120
	- Klub dôchodcov č. 4, Zakarpatská	94	101	101	101	100
	- Klub dôchodcov č. 5, Komenského	87	87	87	88	90
	- Klub dôchodcov č. 6, J.Hollého	70	70	68	75	75
	- Klub dôchodcov č. 7, Pri Sýpke	140	135	146	161	160
Domovy dôchodcov a domovy sociálnych služieb pre dospelých a deti	Domov dôchodcov J. Hollého	160	160	170	170	170
	- podané žiadosti	43	39	45	49	61
	- vybavené žiadosti	24	32	23	25	27
	Domov soc. služieb pre deti a dospelých A. Kmeťa z toho					30
	- denný pobyt. 18 miest	18	18	18	18	18
	- týždenný pobyt 12 miest	12	12	12	12	12
Zariadenie opatrovateľskej služby Masarykova 22			25	25	25	
Pobytové zariadenia pre neprispôsobiv. občanov v sociálnej núdzi	Azylový dom v správe ÚZSSČK			14	14	14
	Chránené bývanie v správe OZ INTEGRA					8
	- soc. služby Rehab. stredisku					33
	- zdrav. a soc. služby ADOS					80
Chránené dielne v správe OZ INTEGRA				10	10	
Charitatívne zariadenie	Arcidiecézna charita Košice, Charitatívno soc. centrum Michalovce, Pri Sýpke					150
	Gréckokatolícka apoštolská exarchatna charita, Košice /nám , Osloboditeľov 1 Michalovce					16
	Charitný dom prof. Hlaváča /PN Stráňany					18
Občianske	- ODOS – Otvorme dvere otvorme					

združenia, Nadácie	srdcia					
	- OPORA – Združenie príbuzných a priateľov duševne chorých					40
	- POZDRAV – patientska organizácia zdravia duše					70
	- INTEGRA – Združenie pre duševné zdravie					
	- Nadácia prof. Čolláka					
	- RÓMSKE informačné a poradenské centrum					
	- Organizácie, združenia a kluby zdravotne postihnutých občanov					
	- POMOC RODINE – občianske združenie					
	- AVELANA – občianske združenie pomoc rodine					
Služby pre starých, zdrav. postihnutých občanov a rodín s nezaopatrenými deťmi poskytované Mestským úradom	- Práčovňa pre dôchodcov	454	736	490	466	502
	- Pedikúra pre dôchodcov	760	615	941	898	1037

Zdroj: MsÚ (Mestský úrad) OŠaSV Michalovce
Údaje k: 01.12.2004

Do roku 1990 bolo v meste Michalovce 9 detských jasí, z ktorých po roku 1999 zostali iba jedni, ktoré boli v správe Mesta Michalovce o kapacite 44 miest. Kapacita jasí je pre potreby mesta postačujúca a keďže plnia aj funkciu rehabilitačného zariadenia, predpokladá sa ich ďalšie využitie. Zariadenie je prínosom pre rodičov, ktorí z dôvodu postihnutia dieťaťa by sa nemohli pracovne uplatniť.

Opatrovateľská služba v rodinách sa v súčasnosti zabezpečuje prostredníctvom Mesta, charitatívnych organizácií a združení pre 186 občanov mesta, z toho priamo Mesto poskytuje pomoc 124 občanom. Vzhľadom k tomu, že túto službu využívajú aj občania mladší ako v dôchodkovom veku, ktorí si vyžadujú starostlivosť z dôvodu ich zdravotného stavu ako aj z dôvodu rôznych postihnutí (asi 30 zo 124 občanov), rozpočtované finančné prostriedky Mesta nepostačujú.

Kapacita vlastnej jedálne umožňuje stravovanie pre občanov, ktorí sú poberateľmi dôchodku, ale nerieši potrebu stravovania pre občanov, ktorí nemajú zabezpečené bývanie, resp. občanov, ktorí sú poberateľmi invalidného dôchodku a pre svoj zdravotný stav si stravu nemôžu zabezpečiť sami. V súčasnosti sa táto služba zabezpečuje iba jedným vozidlom, ktoré nepostačuje. V plnom rozsahu nie je vyriešená ani preprava občanov na lekárske vyšetrenia mimo mesta.

Poradenská služba sa zabezpečuje prostredníctvom organizácií a združení, ktoré pôsobia na území mesta. Súčasné poznatky však poukazujú na potrebu riešiť poskytovanie poradenskej činnosti z jedného poradenského centra resp. strediska sociálnych služieb, v rámci ktorého by bolo možné riešiť i niektoré iné služby pre občanov starých, zdravotne postihnutých a občanov v hmotnej núdzi.

Na území mesta sa nachádza Domov dôchodcov s kapacitou 170 miest, v ktorom sú poskytované komplexné sociálne a zdravotnícke služby. V súčasnej dobe je v poradovníku 82 čakateľov na umiestnenie do zariadenia. Kluby dôchodcov riešia potreby starých občanov v meste hlavne v oblasti záujmovej a kultúrnej činnosti.

V meste okrem uvedených zariadení sociálnych služieb, ktoré zabezpečujú bývanie pre starých, zdravotne postihnutých občanov, má mesto 18 malometrážnych bytov (MMB), ktoré len čiastočne riešia

bývanie starých ľudí. I napriek tomu je tento stav nepostačujúci a Mesto nemá zabezpečené vlastné sociálne byty (mimo lokality Angy mlyn).

Sociálna analýza potrieb občanov

Na základe odhadu štatistických predpokladov je spracovaný počet občanov, ktorí budú potrebovať určitú formu sociálnej pomoci:

- **Osoby nad 60 rokov:**

Z toho 5% bude potrebovať služby v zariadeniach sociálnej starostlivosti– t.j. 232 miest :

- 50% v domovoch dôchodcov - 116 miest
- 20% v domovoch penziónoch - 46 miest
- 30% v zariadeniach OS - 70 miest

Ďalších 6% bude vyžadovať opatrovateľskú službu (OS) - t.j. 278 opatrovaných občanov nad 60 rokov.

Z hľadiska sociálnej politiky mesta a pre podporu komunitných vzťahov má veľký význam rozvoj opatrovateľskej služby, ktorá je zameraná na konkrétne potreby klientov, je poskytovaná v domácom prostredí, nevytrháva občanov z ich prirodzeného prostredia a umožňuje aj najväčšiu spoluprácu s rodinou a kontakt s komunitou. V kombinácii so zariadením opatrovateľskej služby alebo s prechodnými pobytmi v domovoch dôchodcov, môže výrazne prispieť ku kvalitnému prežitiu života seniorov.

Tab. č. 5.1.2

Predpokladaný počet občanov odkázaných na sociálne služby podľa druhu postihnutia na 10 tisíc obyvateľov

Predpokladaný počet občanov odkázaných na sociálne služby podľa druhu postihnutia na 10 tisíc obyvateľov	
Druh postihnutia	Michalovce
zrakové postihnutie	228
(z toho ťažko)	64
sluchové postihnutie	380
(z toho hluchí)	55
poruchy reči	228
mentálne postihnutie	1 140
poruchy pohybového ústrojenstva	1 144
osoby na vozíku	132
diabetici	2 020
(z toho na inzulíne)	264
duševné ochorenie	380
užívatelia invalidného dôchodku	1 600
užívatelia čiastočného ID	440
chronický nemocní deti	497

Zdroj: MsÚ a zariadenia uvedené v prehľade

Ak vychádzame z predpokladaných počtov jednotlivých cieľových skupín v oblasti zdravotne postihnutých občanov v Michalovciach je dôležité uviesť, že len 0,57% zrakovo postihnutých občanov, 0,95% sluchovo postihnutých občanov, 2,85% mentálne postihnutých občanov, 3,12% telesne postihnutých občanov, 0,95% duševne postihnutých občanov dostane sociálne poradenstvo, alebo sociálne služby.

Z toho možno usudzovať, že systém sociálneho poradenstva a služieb pre zdravotne postihnutých občanov nie je funkčný a účinný.

Mesto Michalovce nemá vytvorenú vhodnú sieť poradenských centier, rehabilitačných centier, podpory spolupráce so zdravotníckymi a vzdelávacími zariadeniami, ktorá by sa riadila jedným systémom sociálnej politiky podľa prijatých princípov (napríklad čo najväčšia miera začlenenia zdravotne postihnutých občanov do všetkých oblastí života, miera rozvoj spolupráce a partnerstiev štátnych, verejných a mimovládnych organizácií a pod.)

Tab. č. 5.1.3

Predpokladaný počet rodín a ohrozených detí vyžadujúcich sociálnu pomoc

Predpokladaný počet rodín a ohrozených detí vyžadujúcich sociálnu pomoc		
Sociálna skupina	na 10 tisíc obyvateľov	
Rodiny s deťmi (0-18 rokov)	vznik v priebehu roka	320
	potrebujú trvalú pozornosť	1 080
Deti ohrozené týraním a zneužívaním	vznik v priebehu roka	80
	potrebujú trvalú pozornosť	1 360

Zdroj: MsÚ a komunitný plán soc. služieb Michalovce

Podľa predpokladov je v meste viac ako 1360 detí ohrozených nepriaznivou sociálnou situáciou, ktorí potrebujú trvalú pozornosť a len 20 deťom, aj to len v celoročnom zariadení, je poskytovaná podpora. Tu zlyháva hlavne vyhľadávanie, prevencia a intenzívna práca s primárnou alebo náhradnou rodinou. Z nepriaznivej situácie je možné hľadať riešenie v navrhnutí systému, ktorý zahŕňa spoluprácu odborov sociálnej pomoci, zdravotníctva, školstva, mimovládnych organizácií, centier voľného času a iné záujmové organizácie, ktorých cieľovou skupinou sú deti a mládež. V meste nie je vybudovaná sieť spolupracujúcich zariadení pre osamelých rodičov s deťmi resp. zariadenie priamo v meste. V tejto oblasti môžu zohrať významnú úlohu aj mimovládne organizácie, centrá voľného času a iné záujmové organizácie, ktorých cieľovou skupinou sú deti a mládež. Znovu bude potrebné koordinovať túto prácu a spolupracovať s mnohými odbornými pracovníkmi.

Je dôležité tiež riešiť potreby osamelých matiek s deťmi v meste. Táto sociálna skupina väčšinou potrebuje prechodné ubytovanie, ale aj intenzívnu sociálnu prácu a poradenstvo. Javí sa potreba vytvoriť sieť spolupracujúcich zariadení pre osamelých rodičov resp. vybudovania zariadenia priamo v meste.

Tab. č. 5.1.4

Predpokladané potreby sociálnych služieb v oblasti azylového bývania

Predpokladané potreby sociálnych služieb v oblasti azylového bývania	
Osoby vyžadujúce azylové ubytovanie	počet
bezdomovci	40
matky s deťmi	18
po výkone trestu	76
závislosť na drogách	48
syndróm závislosti na alkohole	1 173
patologické hráčstvo	27

Zdroj: MsÚ a komunitný plán soc. služieb Michalovce

Oblasť starostlivosti o bezdomovcov je v meste Michalovce priaznivejšia, keďže predpokladanú potrebu pokrývajú súčasné kapacity v jednom útulku a v poradenskom centre. To sú dobré východiskové predpoklady pre vytvorenie systému práce s bezdomovcami a ich postupným začlenením do bežného života. Veľmi potrebná je podpora pri získaní bývania a práce so všetkými, ktorí v meste v týchto oblastiach pracujú.

V meste úplne absentujú sociálne služby pre občanov po výkone trestu a pre občanov závislých na drogách. Ide spolu o viac ako 120 občanov, ktorí potrebujú sociálnu pomoc z uvedených dôvodov. Vzhľadom na nárast drogovej závislosti, syndrómu závislosti na alkohole a patologického hráčstva je potrebné riešiť zariadenie resocializačného strediska a v spolupráci so zdravotnou službou zriadiť krízovú ambulanciu.

Pre nastávajúce obdobie bude dôležité, aby mesto Michalovce informovalo obyvateľov o tom, kto poskytuje základné sociálne poradenstvo, špecializované poradenstvo, adekvátnu zdravotnícku starostlivosť, začlenené vzdelávanie a prípravu na povolanie, kompenzáciu následkov zdravotného postihnutia, podporu v oblasti zamestnávania, podporu pri samostatnom bývaní, podporu pri niektorých úkonoch, aké svojpomocné skupiny pracujú v meste a pod.

Dôležité je určiť, kto bude formou partnerstva koordinovať komunikáciu medzi všetkými zúčastnenými, aký systém práce s klientom sa zavedie, aby sa niektorí občania nestratili v danej sieti, prípadne aby prebiehalo aj vyhľadávanie ohrozených občanov. Je možnosť zaviesť systém kontaktného sociálneho pracovníka, pre určitý počet zdravotne postihnutých občanov, alebo v spolupráci s mimovládnyimi organizáciami podporiť ich činnosť tak, aby mohli poskytovať poradenstvo, rehabilitáciu alebo služby všetkým zdravotne postihnutým občanom alebo podľa typu postihnutia.

5.2 Bývanie

Mesto Michalovce prostredníctvom Domsprávy s.r.o. Michalovce spravuje spolu 503 bytov, v ktorých zväčša bývajú sociálne odkázané rodiny. V meste sa nachádza aj bytový dom zvláštneho určenia – malometrážne byty. V jeho 118 bytoch bývajú dôchodcovia a dôchodcovia na plnom invalidnom dôchodku. Mesto ukončilo výstavbu 50 bytových jednotiek na ulici Konečnej, ktoré sú určené pre mladé rodiny.

Tab. č. 5.2.1

Prehľad bytového fondu vo vlastníctve mesta Michalovce

Prehľad bytového fondu vo vlastníctve mesta Michalovce							
Mestská časť	Počet bytových domov	Počet bytov					
		Celkom	Garsónky	1-izbové	2-izbové	3-izbové	4-izbové
MČ - Východ	8	36	8	-	3	18	7
MČ - Juh	11	132	18	4	60	49	1
MČ - Západ	17	196	89	14	90	2	1
MČ - Stráňany	4	20	4	5	7	4	-
MČ - SNP	2	19	-	5	3	10	1
MČ - Angy Mlyn	8	100	40	-	43	-	17
Spolu :	50	503	159	28	206	83	27

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov – Štatistický úrad SR

Údaje k: máju 2001

V meste Michalovce je evidovaných 12 437 trvale obývaných bytov. Z toho je 2 711 (21,8%) bytov v rodinných domoch, 9 692 v bytových domoch (78%) a 34 (0,2%) v ostatných budovách. 11 277 (90,7%) trvale obývaných domov I. kategórie, 890 (7,2%) bytov II. kategórie, 60 bytov III. kategórie (0,5%) a 210 bytov IV. kategórie (1,7%).

Najviac trvale obývaných bytov je z obdobia rokov 1971 – 1980 a to 4 169. V období rokov 1991 - 2001 bolo postavených 948 (22,7%) trvale obývaných bytov.

Domový fond v meste je 13 279 bytov z toho je 12 437 (93%) trvale obývaných. Neobývaných domov je 842. Najväčšiu časť obývaných domov tvoria bytové domy 9 692 (78%), 2 711 (21,8%) rodinných domov a 34 (0,2%) ostatné budovy.

Tab. č. 5.2.2

Bytový fond podľa počtu obytných miestností v Michalovciach

Bytový fond podľa počtu obytných miestností v Michalovciach					
	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Spolu	%
1-izbové byty	14	1 080	0	1 094	8,9
2-izbové byty	179	2 335	8	2 522	20,2
3-izbové byty	611	5 173	20	5 804	46,7
4-izbové byty	547	998	1	1 546	12,4
5-a viac. byty	1 360	106	5	1 471	11,8
Spolu	2 711	9 692	34	12 437	100

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov – Štatistický úrad SR

Údaje k: máju 2001

Tab. č. 5.2.3

Bytový fond podľa veku budovy v Michalovciach

Bytový fond podľa veku budovy v Michalovciach (počet bytov)					
Obdobie výstavby	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Spolu	%
do 1899	68	142	2	212	1,7
1900-1919	30	-	-	30	0,2
1920-1945	186	15	5	206	1,6
1946-1970	942	2 440	9	3 391	27,2
1971-1980	534	3 639	6	4 179	33,5
1981-1990	593	2 882	6	3481	27,9
1991-2001	358	584	6	948	7,9
Spolu	2 711	9 702	34	12 447	100

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov – Štatistický úrad SR

Údaje k: máju 2001

Tab. č. 5.2.4

Bytový fond podľa kategorizácie bytov v Michalovciach (počet bytov)

Bytový fond podľa kategorizácie bytov v Michalovciach (počet bytov)					
Kategória	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Spolu	%
I. kategória	2176	9075	26	11277	90,7
II. kategória	400	489	1	890	7,2
III. kategória	28	32	-	60	0,5
IV. kategória	107	96	7	210	1,7
Spolu	2 711	9 692	34	12 437	100

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov – Štatistický úrad SR

Údaje k: máju 2001

Tab. č. 5.2.5
Domy, byty a ukazovatele bývania

Domy, byty a ukazovatele bývania				
Počet	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Domový fond spolu
Domov spolu	2 975	607	43	3 625
<u>Trvale obývaných domov</u>	2 651	607	30	3 288
v %	80,6	18,5	0,9	100
v tom vlastníctvo :				
Štátu	3	1	11	15
Bytového družstva	0	154	0	154
Obce	1	14	2	17
Fyzickej osoby	2 608	55	2	2 665
Právnickej osoby	4	11	5	20
Ostatných	35	372	10	417
S 1-2 nadzem. podlaž. a nezistené	2 633	48	24	2 705
S 3-4 nadzemnými podlažiami	18	122	5	145
S 5+ nadzemnými podlažiami	0	437	1	438
Ubytovacích zariadení bez bytu	0	0	7	7
<u>Neobývaných domov</u>	324	0	6	330
z toho určených na rekreáciu :	6	0	0	6
priemerný vek domu	31	27	29	30
Bytov spolu	3 055	10 183	41	13 279
v tom : <u>trvale obývané</u>	2 711	9 692	34	12 437
v %	21,8	77,9	0,3	100
z toho družstevné	1	0	4 323	4 324
byty vo vlast. občana v bytovom dome	0	3 409	0	3 409
<u>neobývané</u>	344	491	7	842
- neobývané z dôvodu zmeny užívateľa	30	60	0	90
- neobývané určené na rekreáciu	6	4	0	10
- neobývané, uvoľnené na prestavbu	34	13	1	48
- neobývané, nespôsobilé na bývanie	53	2	0	55
- neobývané po kolaudácii	9	8	0	17
- neobývané v pozostalost. alebo súdnom konaní	33	18	0	51
- neobývané z iných dôvodov	166	360	6	532
nezistené	13	26	0	39
Trvale obývané byty :				
Materiál nosných múrov :				
- kameň , tehly	2 616	1 339	28	3 983
- drevo	1	0	0	1
- nepálené tehly	20	0	0	20
- ostatné a nezistené	74	8 353	6	8 433
Veľkosť bytu :				
- 1 obytná miestnosť	14	1080	0	1 094
- 2 izby	179	2 335	8	2 522
- 3 izby	611	5 173	20	5 804

- 4 izby	547	998	1	1 546
- 5+ izieb	1 360	106	5	1 471
Bývajúcich osôb	9 294	30 121	111	39 526
Počet CD	3 724	10 794	66	14 584
Počet HD	3 370	10 394	51	13 815
Obytné miestnosti	12 132	25 867	123	38 122
Počet osôb na 1:				
- byt	3,43	3,11	3,26	3,18
- obytné miestnosti	0,77	1,16	0,9	1,04
- CD	2,5	2,79	1,68	2,71
- HD	2,76	2,9	2,18	2,86
Obytná plocha bytu v m ²	233 019	441 105	2 242	676 366
Celková plocha bytu v m ²	341 526	601 421	3 493	946 440
Priemerný počet:				
- m ² obytnej plochy na 1 byt	86	45,5	65,9	54,5
- m ² celkovej plochy na 1 byt	126	62,1	102,7	76,1
- m ² obytnej plochy na 1 osobu	25,1	14,6	20,2	17,1
- obytných miestností na 1 byt	4,48	2,67	3,62	3,07

Zdroj : Sčítanie obyvateľov, domov a bytov – Štatistický úrad SR

Údaje k : máju 2001

Tab. č. 5.2.6

Obývanosť trvale obývaných bytov

Obývanosť trvale obývaných bytov						
Počet osôb v byte	Trvale obývané byty podľa veľkosti					
	1 obytná miestnosť	2 izby	3 izby	4 izby	5 + izieb	Spolu
1	732	745	577	124	84	2 626
2	188	643	940	242	204	2 217
3	84	472	1 248	285	308	2 397
4	54	446	2 139	510	402	3 551
5	16	119	642	259	251	1 287
6	9	30	151	71	126	387
7+	11	67	107	55	96	336
Spolu	1 094	2 522	5 804	1 546	1 471	12 437
%	8,8	20,3	46,7	12,4	11,8	100

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov – Štatistický úrad SR

Údaje k máju 2001

Najväčší podiel na trvale obývaných bytoch majú 3-izbové byty (46,7%), potom 2-izbové byty (20,3%), 4-izbové byty (12,4%), 5+ izbové byty (11,8%) a 1 – izbové byty (8,8%).

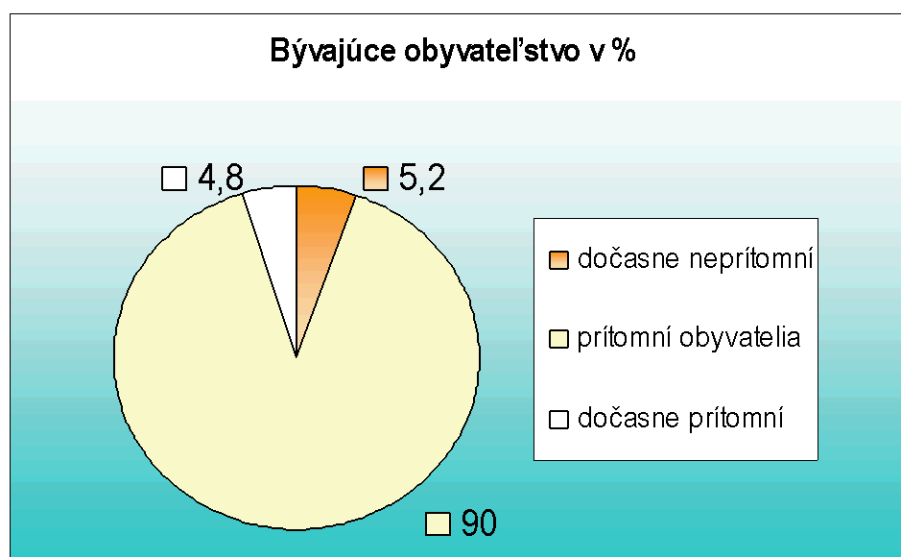
Tab. č. 5.2.7
Obyvateľstvo podľa druhu pobytu a pohlavia

Obyvateľstvo podľa druhu pobytu a pohlavia					
Pohlavie	Bývajúce obyvateľstvo	Dočasne neprítomné obyvateľstvo	Bývajúce prítomné obyvateľstvo	Dočasne prítomné obyvateľstvo	Prítomné obyvateľstvo
Muži	19 304	2 128	17 176	930	18 106
Ženy	20 644	1 881	18 763	992	19 755
Spolu	39 948	4 009	35 939	1 922	37 861

Zdroj : Sčítanie obyvateľov, domov a bytov – Statistický úrad SR
Údaje k : máju 2001

Z celkového bývajúceho obyvateľstva 39 948 osôb, je dočasne neprítomných 4009 (5,2%), bývajúcich prítomných obyvateľov 35 939 osôb (90%) a dočasne prítomných je 1922 osôb (4,8%).

Graf č. 4 k tabuľke č. 5.2.7

Tab. č. 5.2.8
Prehľad bytového fondu SBD Michalovce v meste Michalovce

Prehľad bytového fondu SBD Michalovce v meste Michalovce										
Počet bytových domov	Počet bytov									
	Celkom	Vlastníctvo		Priem. vek (roky)	Počet obytých miestností					
		SBD	FO		garsónka	1	2	3	4	5+6
74	333 137	4 366	1 077	25,52	134	473	1 179	3 132	473	52

Zdroj: SBD
Údaje: k 30.11.2004

OSBD spravuje na území mesta Michalovce 74 domov (5443 bytov). Vzhľadom na zmeny v legislatíve SR, ktorá umožnila previesť byty do osobného vlastníctva bývajúcich, túto možnosť k uvedenému termínu využilo 4 366 bývajúcich, čo predstavuje 80,21% z celkového počtu bytov spravovaných OSBD na území mesta Michalovce.

V Michalovciach mimo OSBD spravuje byty vlastníkov Domspráv, s.r.o a 20 spoločností. Tieto správcovské organizácie sa vo svojej činnosti zameriavajú predovšetkým na udržiavanie a prípadne čiastočnú modernizáciu bytového fondu pre zlepšenie podmienok bývania. Všetky zdroje, ktoré sú potrebné na riešenie zlepšovania pohody bývania si vlastníci riešia cestou vlastných zdrojov.

Rozvoj bytovej výstavby v meste Michalovce má do budúcnosti niekoľko nedostatkov, ktoré v značnej miere ovplyvňujú možnosť novostavieb v minulosti nazývanej komplexnej bytovej výstavby (KBV). Na sídlisku SNP je nedostavaných 344 bytových jednotiek. Tieto bytové jednotky je potrebné dostavať, lebo ich likvidácia by vo finančnom prepočte tvorila 2/3 nákladov na dostavbu. Jeden z hlavných nedostatkov rozvoja bytovej výstavby mesta Michalovce je hospodárska situácia ekonomicky činného obyvateľstva a celého regiónu Zemplín - nemožnosť získania zamestnania s dostatočným finančným ohodnotením. Ďalším nedostatkom je vycestovanie ekonomicky činného obyvateľstva a mladých ľudí mimo územia regiónu Zemplína a štátu. Existuje možnosť získať prostriedky na výstavbu tzv. sociálnych bytov prostredníctvom Štátneho fondu rozvoja bývania, ale s nevýhodou mesačných splátok, ktoré prevyšujú 1,5 krát priemer mesačného nájomného. Najväčším nedostatkom je chýbajúca koncepcia štátu, rovnomerného hospodárskeho rozvoja samosprávnych krajov a samozrejme koncepcia rozvoja bytovej výstavby pre obyvateľstvo, ktoré priamo nadväzuje na koncepciu ekonomického a sociálneho rozvoja štátu.

6. Bezpečnosť občanov mesta

Na úrovni samosprávy za účelom zabezpečenia bezpečnosti a ochrany občanov mesta je zriadený útvar Mestskej polície (MSP), ktorý sa stal neoddeliteľnou súčasťou verejného života. Funkciou Mestskej polície je zabezpečenie úloh verejného poriadku, ako aj úloh mesta vo vzťahu k občanom a dohľadanie nad dodržiavaním všeobecne záväzných nariadení mesta v rámci svojich právomocí. Prekážkami riadneho plnenia funkcie MSP sú najmä nedostatočný personálny stav a nedostatočný rozsah legislatívne daných kompetencií príslušníkov mestskej polície.

Tab. č. 6.1

Zaznamenané priestupky za obdobie rokov 2002 až 2004

Zaznamenané priestupky za obdobie rokov 2002 až 2004			
Charakter priestupku	rok 2002	rok 2003	rok 2004
- dopravné priestupky - plynulosť a bezpečnosť jazdy	1 212	1 100	1 176
- nepovolený vjazd do pešej zóny	112	451	209
- parkovanie na zeleni	226	167	154
- parkovanie nákladných motorových vozidiel v obytnej zóne po 21 . hod.	19	11	39
- Parkovanie bez poplatku	669	252	147
- Riešenie motorových vrakov	25	24	48
- Nedovolený chov psov	729	69	120
- Odstránenie agresívnych psov	22	25	49
- Nedovolený predaj tovaru a tabakových výrobkov	53	32	34
- Priestupok proti majetku – krádež	75	113	271
- Priestupok proti majetku - poškodzovanie vecí a podvody	23	40	44
- Priestupky proti občianskemu spolunažívaniu	3	16	50
- Priestupky proti verejnému poriadku – rušenie nočného pokoja a verejné pohoršovanie	24	68	77

- Priestupky proti verejnému poriadku – nedovolené vylepovanie plagátov	32	49	52
- Nedovolené zabratie verejného priestranstva - reklamy „A“	54	38	102
- Priestupky proti verejnému poriadku – nepovolené skládky	105	90	118
- Priestupky na úseku životného prostredia- poškodzovanie zelene, umývanie áut, znečisťovanie ver. komunikácií	18	101	125
- Alkoholizmus a toxikománia	0	7	4
- Priestupky - ochrana nefajčiarov	0	0	4

Zdroj : (MSP) Michalovce

Z uvedeného prehľadu vyplýva, že pretrvávajú najmä priestupky v oblasti dopravnej – plynulosť a bezpečnosť cestnej premávky.

V oblasti porušovania všeobecne záväzných nariadení sa občania mesta dopúšťajú priestupkov znečisťovania verejných priestranstiev odpadmi, poškodzovania zelene, splaškami a olejmi vzniknutými nedovoleným umývaním motorových vozidiel, znečisťovania komunikácií. Narastajúci trend majú priestupky - krádeže, priestupky proti občianskemu spolunažívaniu a proti verejnému poriadku - rušenie nočného pokoja a verejné pohoršovanie.

Okrem útvaru mestskej polície sa o bezpečnosť občanov starajú i zložky Policajného zboru SR. V obvode mesta Michalovce Obvodné oddelenie Policajného zboru v Michalovciach v roku 2003 zdokumentovalo 1523 trestných činov, z toho 611 bolo objasnených (percento objasnenosti je 40,1 %). V roku 2004 bolo zdokumentovaných 1480 trestných činov, čo je o 143 trestných činov menej ako v roku 2003 a objasnených ich bolo 665 (percento objasnenosti 44,93 %).

Za rok 2004 na Obv. oddelení PZ bolo objasnených 12 prípadov lúpeže v kategórii násilnej trestnej činnosti z celkového počtu 28, v kategórii mravnostnej trestnej činnosti boli spáchané a súčasne objasnené 4 znásilnenia, z ďalších 16 spáchaných trestných činov bolo 13 objasnených.

V majetkovej trestnej činnosti bolo spáchaných celkom 894 prípadov, z toho vlámaním 277 prípadov, krádeží do bytov 37, v ekonomickej trestnej činnosti bolo celkom 254 prípadov. Celková škoda spôsobená trestnou činnosťou za rok 2004 predstavuje celkom 47 500 tis. Sk.

Na úseku priestupkov za rok 2004 Obv. oddelenie PZ riešilo 2 297 priestupkov, z toho proti majetku 1 660, proti občianskemu spolunažívaniu 523, na úseku bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky 74 prípadov.

Z predložených štatistických údajov je zrejмый negatívny vývoj. Kriminalita a iná protispoločenská činnosť má stúpajúcu – vzostupnú tendenciu.

Na základe vyššie uvedeného na zvýšenie akcieschopnosti a efektívnosti MsP, ako jedného z výkonných prvkov boja s kriminalitou a inou protispoločenskou činnosťou je dôležité zaoberať sa návrhom rozšírenia činnosti MsP na 24 hod. denne a v súvislosti s tým optimalizovať početný stav MsP, pri ochrane majetku obce, majetku občanov, ako aj iného majetku v obci pred poškodením, zničením, stratou alebo pred zneužitím využívať i ústredňu zabezpečujúcu signalizáciu a iné zabezpečovacie systémy (ako bezpečnostný kamerový systém v pešej zóne a pulty centralizovanej ochrany).

7. ZDRAVIE, ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ

Zdravie obyvateľov ovplyvňujú determinanty zdravia, ktoré je možné zhrnúť do 4 skupín. Odhaduje sa, že najväčší podiel na zdraví a to až 50 % majú faktory životného štýlu ako je správna výživa, pohybová aktivita, fajčenie a iné závislosti, psychohygiena a pod., 20-timi % pôsobia na zdravie životné a pracovné podmienky, ďalších 20 % úroveň poskytovania zdravotnej starostlivosti a len asi 10 % genetické faktory.

7.1 Zdravotný stav obyvateľstva

Pri hodnotení zdravotného stavu obyvateľov mesta Michalovce sa vychádza z dostupnej štatistiky zdravotného stavu a demografických ukazovateľov za okres Michalovce tak, ako je vykazovaný Ústavom zdravotníckych informácií a štatistiky. K dnešnému dňu sú k dispozícii údaje z roku 2000. Demografický vývoj na Slovensku, ako aj v okrese Michalovce je charakterizovaný postupným znižovaním pôrodnosti pri stagnujúcej úmrtnosti obyvateľstva.

Stredná dĺžka života v SR zaznamenáva od roku 1994 trvalý nárast. V roku 2000 dosiahla stredná dĺžka života u žien SR 77,2 roka a 69,1 roka u mužov. Okres Michalovce je v uvedenom ukazovateli na ľavej strane spektra štatistiky SR, tak u mužov ako aj žien, a v roku 2000 bola táto hodnota 76,4 roka u žien a 67,3 roka u mužov.

Prírodný prírastok je v SR už od roku 2001 negatívny – 0,10, teda viac ľudí zomrie ako sa narodí. V okrese Michalovce má takisto klesajúci trend aj keď zatiaľ pozitívny. V roku 2003 dosiahol hodnotu len + 0,65. Príčinou zatiaľ pozitívneho prírodného prírastku môže byť vyššia pôrodnosť u žien rómskeho etnika, ktoré v roku 2004 predstavovalo 16,2 % z počtu obyvateľov nášho okresu.

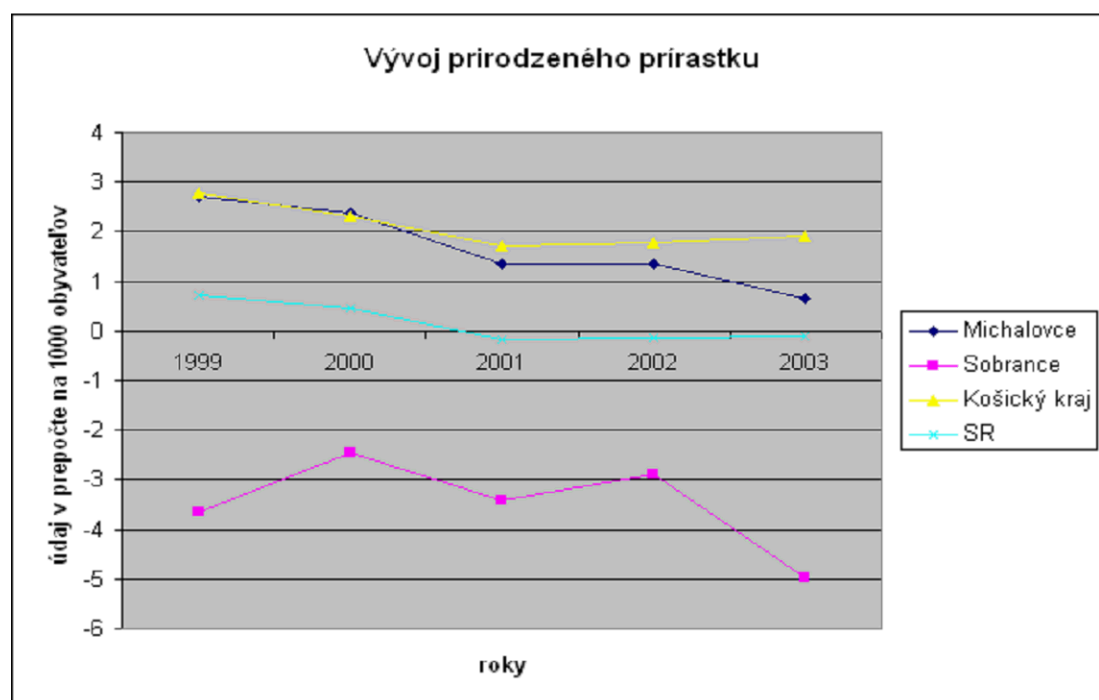
Tab. č. 7.1.1

Vývoj prírodného prírastku v rokoch 1999 - 2003

Vývoj prírodného prírastku v rokoch 1999 - 2003					
Územie	rok 1999	rok 2000	rok 2001	rok 2002	rok 2003
Michalovce	2,72	2,37	1,36	1,35	0,65
Sobrance	-3,66	-2,45	-3,41	-2,88	-4,97
Košický kraj	2,76	2,32	1,73	1,78	1,91
SR	0,71	0,45	-0,16	-0,13	-0,10

Zdroj: Regionálny úrad verejného zdravotníctva Michalovce

Graf č. 5 k tab. č.7.1.1

Dojčenská úmrtnosť v okrese Michalovce, aj keď má v ostatných rokoch klesajúci trend, v rokoch 1999 - 2003 dosiahla priemer 12,2 % a je vysoko nad celoslovenským priemerom dojčenskej úmrtnosti za uvedené roky, ktorá je 7,72 %. Príčiny treba hľadať jednak v kvalite poskytovanej zdravotníckej starostlivosti i vo vysokom podiele rómskeho etnika s nedostatočnou starostlivosťou o dojčatá. Priemerná dojčenská úmrtnosť v Košickom kraji bola za uvedené roky 11,8 %.

Podľa údajov z posledných rokov došlo na tomto úseku v rámci okresu k výraznejšiemu zlepšeniu a pôrodnosť v rámci okresu sa za posledné roky pohybuje okolo 1200 pôrodov ročne. V samotnom meste Michalovce sa v roku 2003 narodilo 393 detí.

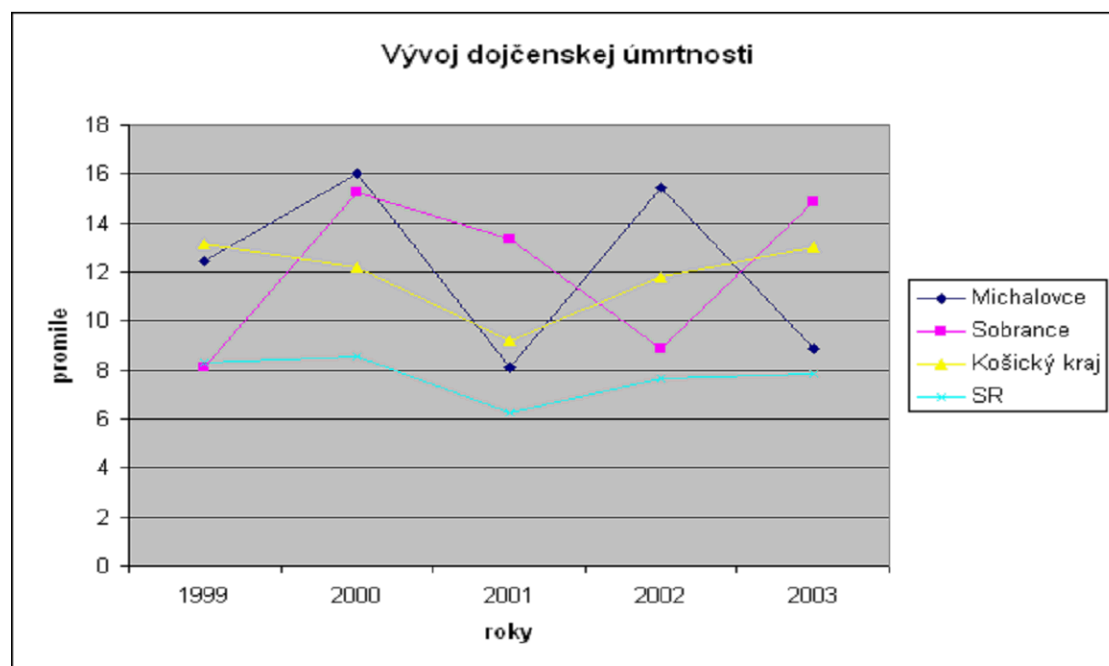
Tab. č. 7.1.2

Vývoj dojčenskej úmrtnosti v rokoch 1999 – 2003

Vývoj dojčenskej úmrtnosti v rokoch 1999 - 2003					
Územie	rok 1999	rok 2000	rok 2001	rok 2002	rok 2003
Michalovce	12,43	15,99	8,12	15,47	8,89
Sobrance	8,10	15,27	13,33	8,85	14,85
Košický kraj	13,12	12,16	9,17	11,79	12,99
SR	8,31	8,58	6,24	7,63	7,85

Zdroj: Regionálny úrad verejného zdravotníctva Michalovce

Graf č. 6 k tab. č 7.1.2

Celková úmrtnosť v našom okrese má stagnujúci trend ale je stále o niečo vyššia ako rovnaké hodnoty za SR a v Košickom kraji.

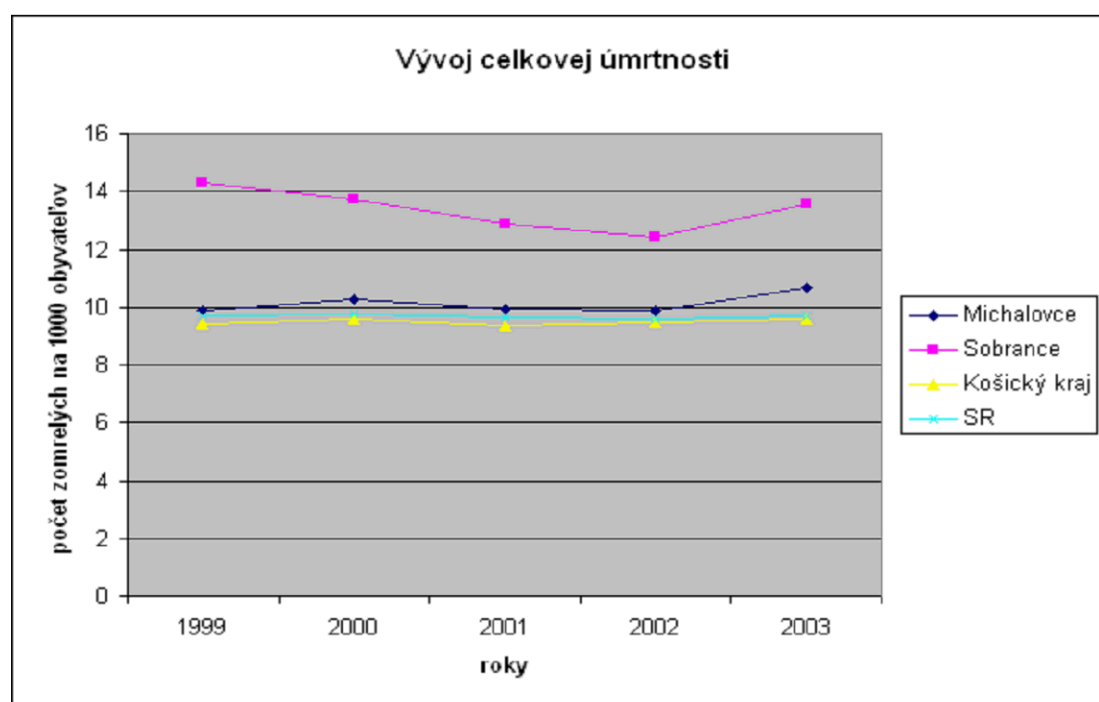
Tab. č. 7.1.3

Vývoj celkovej úmrtnosti v rokoch 1999 – 2003

Vývoj celkovej úmrtnosti v rokoch 1999 - 2003					
Územie	rok 1999	rok 2000	rok 2001	rok 2002	rok 2003
Michalovce	9,85	10,26	9,93	9,90	10,69
Sobrance	14,28	13,73	12,88	12,43	13,56
Košický kraj	9,41	9,59	9,36	9,50	9,61
SR	9,71	9,76	9,66	9,58	9,71

Zdroj: Regionálny úrad verejného zdravotníctva Michalovce

Graf č. 7 k tab. 7.1.3

Počet ochorení na diabetes mellitus stúpa a je nad celoslovenským i celokrajským priemerom. Príčinou tohto stavu je podľa výsledkov medzinárodného projektu „PCBRISK“ zvýšená koncentrácia polychlóvaných bifenylov u obyvateľov tohto regiónu ako dôsledok znečisťovania životného prostredia týmito látkami v minulosti. Viď tab. č. 7.1.4

Tab. č. 7.1.4

Vývoj diabetes mellitus v rokoch 1999 – 2003

Vývoj diabetes mellitus – dispenzarizované osoby v rokoch 1999 - 2003					
Územie	rok 1999	rok 2000	rok 2001	rok 2002	rok 2003
Michalovce	5 559,23	5 940,87	6 276,29	6 581,20	6 896,33
Sobrance	5 216,53	4 731,15	4 848,89	5 751,01	6 452,71
Košický kraj	4 473,27	4 651,29	5 120,64	5 155,54	5 530,61
SR	4 437,59	4 742,74	4 898,99	5 066,30	5 270,36

Zdroj: Regionálny úrad verejného zdravotníctva Michalovce

Z prenosných črevných ochorení najvyššia chorobnosť je na infekcie vyvolané salmonelami. Väčšinou ide o sporadický výskyt bez epidemiologickej súvislosti. V roku 2004 boli v meste Michalovce dve epidémie salmonelózy, pri ktorých ochorelo 58 osôb. Zvyšných 73 prípadov nemalo epidemiologickú súvislosť. Najčastejšou príčinou sú jedlá a potraviny s tepelne nedostatočne opracovanými vajcami, hydina a rýchlo sa kaziace výrobky najmä šaláty a cukrárske výrobky.

Výskyt hepatitídy typu A je charakterizovaný svojim cyklickým 5-ročným priebehom. Tomu zodpovedajú aj zvýšené hodnoty v rokoch 1999 (87 prípadov) a 2000 (74 prípadov) v okrese Michalovce. V roku 2003 bolo 25 prípadov infekčnej žltacky, z toho v meste Michalovce 10 prípadov.

Tab. č. 7.1.5

Vývoj vírusovej hepatitídy typu A v rokoch 1999 – 2003

Vývoj vírusovej hepatitídy typu A – počet prípadov v rokoch 1999 – 2003					
Územie	rok 1999	rok 2000	rok 2001	rok 2002	rok 2003
Michalovce	80,04	68,08	38,44	4,58	22,88
Sobrance	34,40	51,60	68,90	0,00	38,75
Košický kraj	61,23	68,25	39,26	14,43	17,03
SR	17,10	20,00	13,70	8,20	14,00

Zdroj: Regionálny úrad verejného zdravotníctva Michalovce

V skupine respiračných nákaz (záškrt, rubeola, osýpky, divý kašeľ) pretrvávajú priaznivá situácia vo výskyte, čo je dôsledkom preventívneho očkovania a dlhodobého vykonávaného imunitného programu.

Vývoj ochorení na syfilis a iné prenosné pohlavné ochorenia má v okrese Michalovce stagnujúci charakter.

Incidencia ochorení na tuberkulózu sa v roku 2004 v okrese Michalovce pohybovala 17 ochorení na 100.000 obyvateľov a došlo k jej výraznému poklesu v porovnaní s minulými rokmi. Infekčné ochorenia s výnimkou sporadických malých epidémii výraznejšie neovplyvňujú chorobnosť obyvateľov okresu.

Drogovo závislých je v okrese Michalovce približne 4 x menej ako je celoslovenský priemer a 1,4 krát menej ako je v Košickom kraji. Avšak závažným a alarmujúcim problémom je konzumácia alkoholických nápojov, ktorá sa presúva do nižších vekových skupín.

Na nevyhovujúcu kvalitu pracovných podmienok i fyziológiu práce v závodoch poukazuje počet chorôb z povolania, profesionálnych otráv a iných poškodení pri práci, ktorý má v meste Michalovce stúpajúci trend. V roku 2000 Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Michalovciach prešetroval 3 prípady, v roku 2003 to už bolo 9 prípadov a v roku 2004 až 19 prípadov. Ide predovšetkým o ochorenie horných končatín z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia hlavne u šičiek v odevných závodoch a robotníkov pri pasovej výrobe.

Výsledky medzinárodného projektu 5. rámcového programu EÚ „**Hodnotenie zdravotného rizika pre ľudí z dlhotrvajúcej a nízkej expozície (PCB)**“ ukončeného v auguste 2004, na realizácii ktorého sa podieľala aj SR preukázali, že obyvatelia v okolí Strážskeho vrátane Michaloviec, majú vysoké koncentrácie polychlórovaných bifenylov v krvi a sú vystavení významne vyššiemu riziku poškodenia štítnej žľazy, vzniku diabetu a imunitných porúch u dospelých. U detí ide o neurobehaviorálne deficity, poruchy sluchu a zubnej skloviny. Aj keď jednoznačne dokázané toxické efekty majú väčšinou charakter subklinický a latentný, ich prítomnosť je považovaná za veľmi významnú z hľadiska celkového zdravotného stavu exponovanej populácie.

Vplyv hluku na zdravie

Hluk sa stáva v súčasnosti vážnym problémom z hľadiska ochrany zdravia ľudí. Hlavným zdrojom hluku v životnom prostredí miest je hluk z automobilovej dopravy, ktorý predstavuje až 80 % hluku. Pri trvalom pôsobení hluku nad 65dB spôsobuje u ľudí podráždenie vegetatívneho nervového systému a pri intenzite hluku nad 85 dB (jediné auto produkuje pri jazde 80dB) hrozí už poškodenie sluchu.

V ochrane pred hlukom z dopravy je preto veľmi dôležité vylúčiť hlavné cestné ťahy mimo mesta, v dostatočnej vzdialenosti od obytnej zástavby. V meste Michalovce sú realizované obchvaty hlavných cestných ťahov na mestá Sobrance a Strážske. Cestný ťah na Zemplínsku Šíravu po ul. Masarykovej spôsobuje narušovanie pohody v obytných budovách situovaných vedľa cesty najmä v letnom období, keď sa intenzívnejšie vetrá oknami a premávka je hustejšia. To bola aj príčina sťažností na hluk z dopravy, ktorú prešetrovali pracovníci RÚVZ (Regionálneho úradu verejného zdravia) v Michalovciach. V rámci územného konania orgán na ochranu zdravia dozerá na to, aby zariadenia vyžadujúce tiché prostredie a čisté ovzdušie ako nemocnice, školy, rekreačné priestory, obytné domy a pod. boli vhodne situované mimo možných zdrojov hluku, pričom vychádza z platnej legislatívy stanovujúcej najvyššie prípustné ekvivalentné hladiny hluku vo vonkajších priestoroch i v chránených priestoroch budov. V súčasnosti nie je možné povedať koľko obyvateľov mesta je vystavených nadmernej hlučnosti, keďže mesto nemá hlukovú mapu ani akčný plán ochrany pred hlukom. Na základe pozorovaní je predpoklad, že mestský hluk môže obťažovať 50-90 % obyvateľov.

7.2 Primárna zdravotná starostlivosť

Poskytovanie primárnej zdravotnej starostlivosti je zabezpečené sieťou neštátnych a verejných ambulancií tak, ako sú uvedené v tabuľkách. Ich sieť bude do budúcnosti určovaná poisťovňami a keďže nie sú k dispozícii stupne zaťaženia jednotlivých ambulancií a jednotlivých odborností, bude závisieť aj od patientskej verejnosti ako sa bude domáhať svojich potrieb smerom k poisťovňam a poskytovateľom licencií pre jednotlivé ambulantné činnosti.

Dostatočný počet neštátnych ambulantných zariadení a verejných ambulancií v poliklinickej časti nemocnice dáva záruku dostupnosti, možnosti výberu zo strany pacienta, ako aj medicínskej úrovne jednotlivých ambulancií pri ich konkurencieschopnosti.

Na území mesta je pre pacientov s akútnym ohrozením zdravia poskytovaná zdravotná starostlivosť LSPP pre dospelých a pediatrika LSPP. Uvedené subjekty sú samostatné. Zo strany pacientov je uvedená starostlivosť požadovaná a ich vyjadrenia smerujú k jej zachovaniu. Je otázkou ekonomických možností subjektov, ktoré zariadenia prevádzkujú, ako sa situácia vyvinie do budúcnosti a aký postoj k zabezpečeniu tejto starostlivosti zaujmú zdravotné poisťovne. Urgentná prednemocničná zdravotná starostlivosť je zabezpečená stanicou RZP NsP Michalovce. Od 17.01.2004 sú v pohotovosti dve vozidlá s kompletnou posádkou do 22.hodiny. V dobe od 22.hod. do 7.00 hod. je jedno vozidlo len v zostave so záchranárom.

7.3 Sekundárna následná starostlivosť

Nemocnica s poliklinikou Štefana Kukuru v Michalovciach prešla v roku 2004 niektorými zmenami, ktoré smerovali k efektívnejšiemu hospodáreniu nemocnice. Nemocnica si pritom zachovala, s výnimkou očného oddelenia, všetky oddelenia. Došlo k poklesu lôžok najmä na urologickom, traumatologickom a chirurgickom oddelení. Celkove klesol počet lôžok zo 756 lôžok k 31.7.2004 na 559 lôžok k 1.8.2004. Zároveň klesol počet pracovníkov z 1.036 pracovníkov k 31.12.2003 na 908 pracovníkov k 31.12.2004. Aj napriek poklesu počtu pracovníkov nemocnica patrí k najväčším zamestnávateľom v okrese. Štruktúra oddelení nemocnice vrátane spoločných vyšetrovacích a liečebných oddelení je uvedená v tabuľke.

Tab. č. 7.3.1

Štruktúra oddelení Nemocnice s poliklinikou Štefana Kukuru v Michalovciach

Štruktúra oddelení Nemocnice s poliklinikou Štefana Kukuru v Michalovciach		
Oddelenie	Počet lekárskejších miest	Počet postelí
Interné oddelenie č. I.	6,80	43
Interné oddelenie č. II.	4,50	36
Infekčné oddelenie	3,38	35
TaPCH oddelenie	3,80	35
Nervové oddelenie	6,46	40
Detské oddelenie	3,80	40
Ženské oddelenie	8,17	49
Chirurgické oddelenie	11,90	58
Ortopedické oddelenie	4,50	24
Urologické oddelenie	4,20	24
Oddelenie úrazovej chirurgie	6,10	32
ORL oddelenie	3,80	15
Kožné oddelenie	1,50	13
Oddelenie anestez. a intenzívnej medicíny	9,10	7
Onkologické oddelenie	6,70	50
Novorodenecké oddelenie	2,88	27
Geriatrické oddelenie	1,68	10
Oddelenie dlhodobo chorých	1,00	15
Ošetrovateľské oddelenie	0,20	6
Lôžková časť	90,47	559

Zdroj: NsP Mi

Psychiatrická nemocnica n.o. v Michalovciach vznikla 1. júla 1991. Predtým bola súčasťou Okresného ústavu národného zdravia. Po odčlenení sa stala prvou psychiatrickou nemocnicou na Slovensku. Od 1. apríla 2004 je pretransformovaná na neziskovú organizáciu. Jej poslaním je poskytovať komplexnú psychiatrickú starostlivosť duševne chorým. Spádová oblasť nemocnice má 320 000 obyvateľov. Služi okrem Michalovce, Humenné, Sobrance, Vranov nad Topľou, Snina, Medzilaborce a čiastočne aj Trebišov. Detské oddelenie psychiatrickej nemocnice slúži pre celý východoslovenský región. Psychiatrická nemocnica, n.o. má spolu 260 lôžok. Má 100 lôžkové akútne oddelenie, 130 lôžkové doliečovacie oddelenie, ktorého súčasťou je 30 zdravotných - sociálnych lôžok a 30 lôžok pre detské oddelenie. Súčasťou nemocnice je i denný stacionár pre 30 pacientov, odborné psychiatrické a psychologické ambulancie, rehabilitácia, Rtg pracovisko, biochemické a hematologické laboratórium a dielne na pracovnú terapiu a arteterapiu. Na rehabilitácii je pacientom k dispozícii i malý bazén, vodoliečba, elektroliečba a malá telocvičňa. Oddelenia sa členia na stanice. Akútne oddelenie má 10 lôžkovú stanicu urgentnej psychiatrickej starostlivosti, 30 lôžkovú prijímaciu stanicu, 30 lôžkovú pokojovú stanicu a 30 lôžkovú psychosomatickú stanicu. Doliečovacie oddelenie sa členia na 50 lôžkovú gerontopsychiatrickú stanicu, 15 lôžkovú stanicu liečby závislosti, 30 lôžkovú stanicu pre chronických pacientov a 30 zdravotno-sociálnych lôžok. V celej nemocnici sa uplatňuje komunitný systém práce. V nemocnici pracuje 5 lekárov s dvoma atestáciami, 7 lekárov s jednou atestáciou, 5 neatestovaní lekári, 5 atestovaní psychológovia a 74 zdravotných sestier. Viacerí lekári majú absolvovaný výcvik v psychoterapii, čo využívajú pri individuálnej, ale aj skupinovej či rodinnej psychoterapii. Veľmi úzko spolupracuje psychiatrická nemocnica s organizáciami pacientov a príbuzných.

Občianske združenie Integra, o.z. bolo založené ako združenie pre duševné zdravie 4. novembra 1994. Integra, o.z. vznikla s cieľom prispieť k vytváraniu a rozvoju podmienok pre dôstojný život ľudí s duševnou poruchou a duševným postihnutím v spoločnosti a jeho úlohou je prispieť k posilneniu duševného zdravia

v spoločnosti. Venuje sa možnostiam vytvárania chýbajúcich komunitných služieb v oblasti starostlivosti o duševné zdravie. Integra v súčasnosti prevádzkuje 4 strediská, ktoré zodpovedajú 4 komunitným službám starostlivosti o ľudí s duševným ochorením. Ide o zariadenie:

- chráneného bývania,
- rehabilitačné stredisko,
- chránené dielne a
- Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti pre psychiatrických pacientov (case-manažment).

Chránené bývanie je sociálnou službou. V súčasnosti poskytuje bývanie a dohľad 8 klientom s psychiatrickou poruchou, ktorí sú schopní viesť samostatný život s pomocou inej osoby. Služby v zariadení sú poskytované podľa zákona 195/1998 Z.z. o sociálnej pomoci. Chránené bývanie je službou s celoročným pobytom, dohľad je vykonávaný v pracovných dňoch. Zariadenia sú situované blízko centra Michaloviec. Ak by služba chráneného bývania nebola, občan s duševnou poruchou by bol odkázaný na dlhodobý pobyt v nemocnici resp. ústave.

Rehabilitačné stredisko je zariadením sociálnych služieb a v súčasnosti poskytuje starostlivosť 33 klientom s ťažkým zdravotným postihnutím. V rehabilitačnom stredisku je poskytovaná sociálna a pracovná rehabilitácia v krajičirskej, umelecko - keramickej a kuchyni a je vykonávané poradenstvo súvisiace s ťažkým zdravotným postihnutím.

Chránené dielne ponúkajú v súčasnosti zamestnanie 10 ľuďom s duševným postihnutím v chránených pracovných podmienkach. Poslaním dielni je príprava týchto ľudí na ich návrat do bežných pracovných podmienok. Za týmto účelom bola zriadená Integra, nezisková organizácia, ktorá prevádzkuje 2 chránené dielne – Zámocká reštaurácia Karolína a Mediálna skupina Ozvena. Mediálna skupina Ozvena sa podieľa na tvorbe dokumentov, článkov, reportáží a filmov s tematikou duševného zdravia a život týchto ľudí približujú verejnosti.

Case-manažment (Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti pre psychiatrických pacientov) začala svoju činnosť v septembri 2003. Je návštevou službou pre ľudí s duševným postihnutím v ich domácom prostredí, ktorej cieľom je predchádzať krízam a nemocničnej liečbe. Je určená občanom s ťažkým zdravotným postihnutím. Sprostredkováva všeobecné zdravotné, sociálne a špecializované psychiatrické služby. Integra naplánovala vznik tejto novej služby z dôvodu nedostatočne pokrytej zdravotno-sociálnej starostlivosti, zameranej na individuálne potreby pacienta v jeho prirodzenom sociálnom prostredí.

Poskytovanie zdravotnej starostlivosti prechádza zásadnými zmenami ktoré sú vyvolané realizáciou transformačných krokov vyplývajúcich z uplatňovania novej legislatívy schválenej Národnou radou SR v roku 2005. Zatiaľ čo zmeny do roku 2002 sa týkali najmä zmeny vlastníckych vzťahov v ambulanciách, prijatím nových zákonov v roku 2004 sa mení najmä postavenie nemocníc. U okresných nemocníc došlo od 1.januára 2003 k zmene zriaďovateľa a NsP Michalovce prešla pod správu Košického samosprávneho kraja. Psychiatrická nemocnica sa transformovala na neziskovú organizáciu.

K 1. januáru 2005 bola zdravotná starostlivosť na území mesta poskytovaná v 75 súkromných ambulanciách a 27 ambulanciách NsP Michalovce s úväzkom 26,69 lekára. Stomatologickú starostlivosť zabezpečovalo 32 zubných lekárov a 11 pracovísk zubnej techniky. Nemocničná starostlivosť je na území okresu zabezpečovaná jednou všeobecnou nemocnicou s poliklinikou a jednou špecializovanou psychiatrickou nemocnicou. Jednotlivé ambulancie a ich počty, štruktúra sú uvedené v tabuľke č. 7.3.2 Na území mesta je v prevádzke 14 lekární, ktoré sú situované v jednotlivých častiach mesta a 4 predajne zdravotných potrieb a pomôcok.

Tab. č. 7.3.2

Štruktúra a počet ambulancií v okrese Michalovce

Štruktúra a počet ambulancií v okrese Michalovce			
Neštátne ambulancie	Počet	Štátne ambulancie	Počet
Stomatológ	32	Vnútorné lekárstvo	2
Praktický lekár pre dospelých	20	Prenosné choroby	1
Praktický lekár pre deti a dorast	13	TBC	1
Gynekológ	7	Neurológia	2
Zubná technika	11	Pediatrica	2
Psychiatria	2	Chirurgia	1
Interné lekárstvo	3	Ortopédia	1
Kožné	3	Urológia	1
Očné	5	Traumatológia	2
Neurológia	4	ORL	1
Ortopédia	2	Oftalmológia	1
Fyziatria		Gynekológia a pôrod.	3
Balneológia a liečebná rehabilit.	2	Dervatovenerológia	1
Klinická psychológia	2	Onkológia	2
Chirurgia	2	Praktický lekár pre dospel.	1
Klinická logopédia		Anesteziológia	2
TBC	3	Rádioterapia	1
ORL	3	Reumatológia	1
Nefrológia + Dialýza	1	Gastroenterológia	1
Kardiológia	2	Kardiológia	1
Urológia	2	Diabetológia	1
Endokrinológia	1	Neonatólogia a perinatol.	1
Infektológia		Nefrológia	1
Detská psychiatria	0,5	Endokrinológia	1
Detská klinická psychológia	1	Cievna chirurgia	1
		Audiológia	1
		Detská neurológia	1
		Detská gastroenterológia	1
		Detská kardiológia	1
		RLP	1
		Klinická hematológia	1
		Geriatra	1
		Klinická psychológia	1
		Klinická logopédia	1
Spolu	121,5	Spolu	42

Zdroj: MsÚ Michalovce

Údaje : k 31.12.2004

8. VZDELÁVANIE

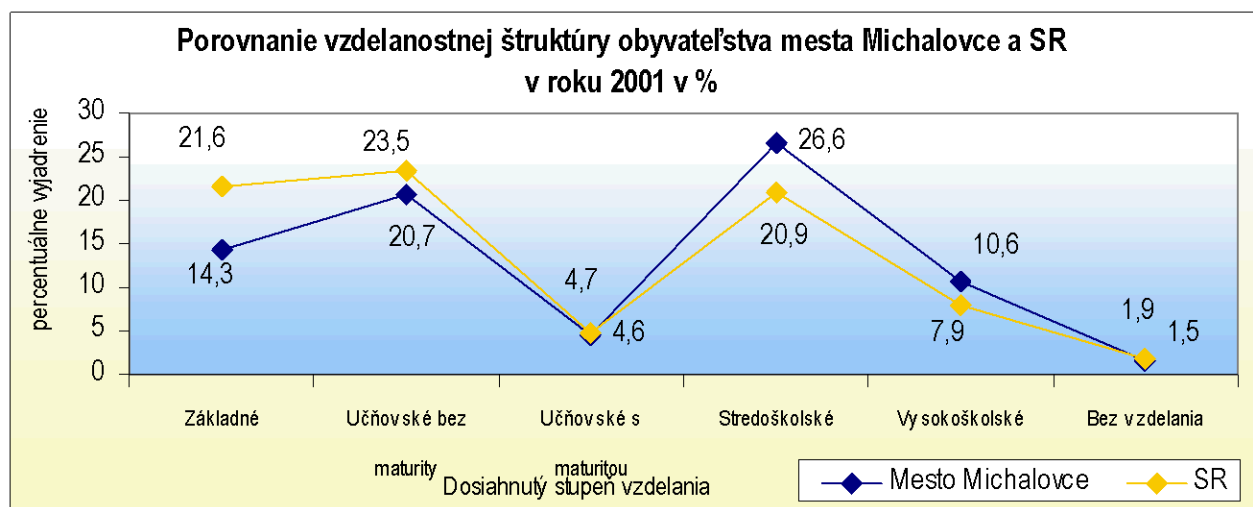
Vzhľadom na vstup Slovenskej republiky do EÚ a prechod kompetencií na miestnu samosprávu, je v rámci reformy verejnej správy nutné vytvárať na školách a v školských zariadeniach podmienky na realizáciu projektu Národného programu výchovy a vzdelávania - Milénium, ktorý vláda SR schválila v roku 2001. Vstupom do EÚ sa Slovensko zapojilo do jednotného pracovného trhu, čím sa naskytá možnosť získať bohaté skúsenosti a vzdelávať sa aj vo vzdelávacích inštitúciách v Európe. SR môže čerpať finančné prostriedky z fondov EÚ intenzívnejšie sa zapájať do medzinárodných programov, čím bude dochádzať ku konkurencii vo vzdelávaní a zároveň sa bude zdokonaľovať vzdelávací systém v SR. Preto sa do cieľov a obsahu vzdelávania na všetkých školách Slovenska, teda aj v meste Michalovce, presadzujú tzv. kľúčové kompetencie ako komunikácia v materinskom jazyku a v cudzom jazyku, informačné a komunikačné technológie, podnikanie, matematické, prírodovedné a technické odbory, medziľudské a občianske kompetencie vedieť sa učiť.

V meste Michalovce má ukončené stredoškolské a vysokoškolské vzdelanie 62,4% z celkového počtu obyvateľov mesta. V členení podľa stupňa dosiahnutého vzdelania presahuje stredoškolské vzdelanie 10 617 obyvateľov a učňovské 10 090, z toho bez maturity 8 256 a s maturitou 1 834 obyvateľov.

Vysokoškolské vzdelanie má 4 237 obyvateľov, čo je len 10,6% z celkového počtu obyvateľov Michaloviec. Obyvateľstvo so základným vzdelaním tvorí 14,3% a bez uvedenia vzdelania 1,5% obyvateľstva mesta (podľa údajov KŠŠÚ KE z roku 2001).

Graf č. 8

Porovnanie vzdelanostnej štruktúry obyvateľstva mesta Michalovce a SR v roku 2001

8.1. Školstvo

Koncepcia rozvoja školstva v pôsobnosti mesta Michalovce vychádza z platných zákonov č. 596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a zákona č. 597/2003 Z.z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení, ktoré boli schválené v súvislosti s reformou školstva v SR. Cieľom výchovy a vzdelávania, počnúc MŠ až po vysoké školstvo je slobodný, vzdelaný, aktívny a šťastný človek a preto cieľom vzdelávania v školách a školských zariadeniach je vybaviť žiaka a študenta pre život dôležitými kľúčovými kompetenciami a to základné vzdelanie a ďalšie vzdelávanie, komunikačné schopnosti, vedieť spolupracovať, tvorivo a kriticky riešiť problémy, pracovať s modernými informačnými technológiami, konať slobodne a vedieť niesť zodpovednosť za svoje konanie, vedieť sa učiť, ovládať cudzí jazyk.

Mesto Michalovce je sídlom škôl od predškolských zariadení až po vysoké školy a všetky školy v meste majú regionálnu pôsobnosť.

Tab. č. 8.1

Prehľad škôl a školských zariadení a počtu žiakov v meste Michalovce

Prehľad škôl a školských zariadení a počtu žiakov v meste Michalovce								
Zariadenie	Počet zariadení			Počet žiakov / študentov / detí v školskom roku				
	celkom	štátne	súkromné	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05
Predškolské zariadenia (jasle)	1	1	-	36	36	32	35	44
Materské školy	13	11	2	1 245	1 211	1 241	1 196	1 225
Základné školy	10	9	1	6 839	6 502	6 781	5 945	5 621
Stredné školy	14	14	2	-	-	-	-	5 129
Vysoké školy	3	3	-	-	-	-	-	653
Iné	7	-	7	2 856	2 897	3 141	3 178	3 218

Zdroj: Školy

Údaje k: 31.12.2004

8.1.1 Predškolské zariadenia

V predškolských zariadeniach na území mesta dochádza k poklesu detí a to hlavne v materských školách, ktorých zriaďovateľom je mesto Michalovce. Cirkevné materské školy vykazujú vyrovnaný počet detí. Najvýraznejší pokles detí v materských škôlkach je zaznamenaný v roku 2004. Aj po redukcii materských škôl v meste je ich kapacita nenaplnená v počte asi 310 miest. V súčasnosti je počet zapísaných detí v materských školách 1 225 a kapacita je 1 535 miest. Naplnenosť detí na jednu triedu je v priemere 22 detí. Materské školy, vzhľadom na nedostatok detí boli v roku 2004 zredukované z počtu 15 na 11 mestských MŠ, jedna MŠ zmenila zriaďovateľa (Gréckokatolícky apoštolský exarchiát Košice). MŠ a DJ zamestnáva 134 pedagogických zamestnancov a 93 nepedagogických zamestnancov, spolu 227. V meste sú jediné detské jasle s oddelením pre pohybové poruchy detí.

Tab. č. 8.1.1

Zoznam a počty detí materských škôl a detských jaslí v meste v rokoch 2000/01 – 2004/05

Zoznam a počty detí materských škôl a detských jaslí v meste (MŠ, DJ)					
P.č	Názov	Rok	Počet tried	Počet detí	Počet detí / triedu
1.	Detské jasle	2000/01	3	36	14
		2001/02	3	36	12
		2002/03	3	32	12
		2003/04	3	35	12
		2004/05	3	44	14
2.	II. MŠ Fraňa Kráľa č. 23	2000/01	6	139	23
		2001/02	6	138	23
		2002/03	6	138	23

		2003/04	6	129	21
		2004/05	6	129	21
3.	IV. MŠ Školská č. 5	2000/01	8	170	21
		2001/02	8	164	20
		2002/03	8	172	21
		2003/04	8	166	21
		2004/05	8	140	17
4.	IX. MŠ J. A. Komenského č. 2	2000/01	5	106	21
		2001/02	5	105	21
		2002/03	5	126	25
		2003/04	5	118	24
		2004/05	5	118	24
5.	X. MŠ Kpt. Nálepku č. 12	2000/01	2	38	19
		2001/02	2	40	20
		2002/03	1,5	33	16
		2003/04	1,5	33	16
		2004/05	1,5	33	16
6.	XI. MŠ Masarykova č. 30	2000/01	4	100	25
		2001/02	4	103	26
		2002/03	4	100	25
		2003/04	4	95	24
		2004/05	4	95	24
7.	XIII. MŠ Okružná č. 19	2000/01	6	116	19
		2001/02	5	106	21
		2002/03	5	105	21
		2003/04	5	208	22
		2004/05	6	150	25
8.	XIV. MŠ J. Švermu č. 4	2000/01	5	92	18
		2001/02	5	96	19
		2002/03	5	99	19
		2003/04	5	104	20
		2004/05	5	110	22
9.	XVI. MŠ Borovicova č. 45	2000/01	2	45	22
		2001/02	2	45	22
		2002/03	1,5	38	25
		2003/04	1,5	37	25
		2004/05	2	42	21
10.	XVIII. MŠ Leningradská č. 1	2000/01	7	159	23
		2001/02	7	150	21
		2002/03	8	154	19
		2003/04	7	130	19
		2004/05	6	127	21
11.	XXII. MŠ J. Švermu č. 8	2000/01	5	115	23
		2001/02	5	114	23
		2002/03	5	116	23

		2003/04	5	105	21
		2004/05	5	118	24
12.	MŠ Vajanského č. 5	2000/01	6	119	20
		2001/02	5	104	21
		2002/03	5	112	22
		2003/04	6	117	19
		2004/05	5	112	22
13.	MŠ sv. Terezy Kostolné námestie č. 16 cirkevná MŠ	2000/01	2	46	23
		2001/02	2	46	23
		2002/03	2	45	22
		2003/04	2	47	23
		2004/05	2	45	22
14.	MŠ Topolianská cirkevná MŠ	2000/01	-	-	-
		2001/02	-	-	-
		2002/03	-	-	-
		2003/04	-	-	-
		2004/05	1	30	30

Zdroj: Školy

Údaje: k 31.12.2004

8.1.2 Základné školstvo

Mesto Michalovce prevzalo do svojej zriaďovateľskej pôsobnosti od 1.7.2002 - 9 základných škôl, z toho 8 plne organizovaných a 1 škola s ročníkmi 1.- 4. Na území mesta pôsobí aj 1 cirkevná základná škola. Tieto školy v školskom roku 2002/03 mali 5 725 žiakov a 225 tried. V školskom roku 2003/04 to je 5 523 žiakov a 219 tried. Na ZŠ Ul. Mlynska s rómskymi žiakmi bolo v tomto školskom roku dvojsmenné vyučovanie, kde v 9 triedach bolo 169 žiakov. V posledných 3 rokoch dochádza k úbytku žiakov na základných školách aj keď ich navštevujú aj žiaci z obcí.

Základné školy (ZŠ) v meste sú zamerané na štúdium jazykov, rôzne zamerania v športe a pod. ZŠ sídlia v budovách účelovo vybudovaných s kapacitou 5 930 miest. Rozmiestnenie škôl pri poklese žiakov v meste spôsobuje v posledných rokoch, že jedna škola je kapacitne naplnená a iná nedosahuje ani základné naplnenie v prepočte na triedu.

Základné školstvo zamestnáva spolu 550 zamestnancov, z toho: 391 pedagogických a 159 nepedagogických zamestnancov.

Tab. č. 8.1.2.1

Prehľad škôl v meste podľa lokalít

Prehľad škôl v meste podľa lokalít			
Lokalita	Počet škôl	Kapacita	Počet žiakov
Centrum	1	680	641
Sídl. Východ	2+1 CZŠ	1 230+220	1 170+253
Sídl. Juh	2	1 500	1 344
Sídl. Západ	1	750	750
Sídl. Straňany	1	680	712
Pod Hrádkom	1	750	737
Angi mlyn	1	120	188
Spolu	9+1	5 930	5 795

Zdroj: Odbor školstva a sociálnych vecí MSU, Michalovce

Tab. č. 8.1.2.2

Zoznam ZŠ a počet žiakov v meste v rokoch 2001/02 – 2004/2005

Zoznam ZŠ a počtov žiakov v meste za roky 2001/02 – 2004/2005					
P.č.	Názov	Rok	Počet tried	Počet žiakov	Počet žiaka/triedu
1.	I. ZŠ T. J. Moussona č. 4	2001/02	34	837	25
		2002/03	31	779	25
		2003/04	29	737	25
		2004/05	29	712	25
2.	II. ZŠ J. Švermu č. 6	2000/01	29	745	26
		2001/02	28	742	26
		2002/03	28	733	16
		2003/04	28	752	27
		2004/05	28	731	26
3.	III. ZŠ Moskovská č. 1	2000/01	27	696	26
		2001/02	24	616	26
		2002/03	21	518	25
		2003/04	20	459	23
		2004/05	18	401	22
4.	IV. ZŠ J. A. Komenského č. 1	2000/01	24	539	22
		2001/02	24	506	21
		2002/03	23	472	20
		2003/04	22	441	20
		2004/05	19	395	21
5.	V. ZŠ Školská č. 2	2000/01	33	821	25
		2001/02	33	785	24
		2002/03	32	767	24
		2003/04	30	712	24
		2004/05	27	643	24
6.	VI. ZŠ Okružná č. 17	2000/01	34	912	27
		2001/02	34	907	27
		2002/03	34	896	26
		2003/04	35	906	26
		2004/05	35	901	26
7.	VII. ZŠ Krymská č. 5	2000/01	32	855	27
		2001/02	31	823	26
		2002/03	30	763	25
		2003/04	30	711	24
		2004/05	25	623	25
8.	VIII. ZŠ P. Horova Kpt. Nálepku č. 16	2000/01	29	770	26
		2001/02	26	693	27
		2002/03	25	668	27
		2003/04	25	641	26
		2004/05	24	612	25
9.	IX. ZŠ	2000/01	9	134	15
		2001/02	9	151	17

		2002/03	9	175	19
		2003/04	9	167	18
		2004/05	9	192	21
10.	Cirkevná ZŠ Volgogradská č. 2	2000/01	13	305	23
		2001/02	13	275	21
		2002/03	13	278	21
		2003/04	12	264	22
		2004/05	10	253	25
11.	Špeciálna ZŠ internátna	2000/01	18	178	10
		2001/02	18	167	9
		2002/03	18	156	9
		2003/04	19	155	8
		2004/05	17	158	9

Zdroj: MsÚ odbor školských a sociálnych vecí

Údaje k: 31.12.2004

8.1.3 Stredné školstvo

Na území mesta pôsobí 14 stredných škôl, z toho: 2 gymnázia s počtom 1 596 žiakov, 8 stredných škôl, s počtom 2 785 žiakov a 4 odborné učilišťa s počtom 1 237 žiakmi. Ak porovnáme počty žiakov Gymnázia Pavla Horova, Gymnázia Ľ. Štúra, Obchodnej akadémie a Združenej strednej školy v Michalovciach za sledované školské roky vzrástol záujem o štúdium na gymnáziách a odborných stredných školách. Porovnaním školských rokov 2000/01 a 2004/05 zvýšil sa počet žiakov na gymnáziu P.Horova o 37,4% gymnázium Ľ.Štúra o 35,1%. Mierny nárast je u odborných stredných škôl a pokles žiakov vidieť v odborných učilištiach.

V strednom školstve pôsobí 371 pedagógov na počet 5018 žiakov. V meste pôsobia aj dve súkromné stredné školy a tri súkromné jazykové školy. Zo 14 stredných škôl na území mesta 3 z nich spravujú vlastné domovy mládeže, ktoré svoje služby poskytujú pre všetky ostatné školy aj pre VŠ pôsobiace na území mesta.

Tab. č. 8.1.3

Zoznam stredných škôl a počty žiakov v rokoch 2000/01 – 2004/05 v Michalovciach

Zoznam stredných škôl a počty žiakov v rokoch 2000/01 – 2004/05 v Michalovciach						
P.č.	Stredná škola	Počet žiakov				
		2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05
1.	Gym. Ľ. Štúra ul.Ľ. Štúra 26	395	463	535	593	609
2.	Gym. P. Horova ul. Masarykova 1	618	712	818	940	987
3.	Obchodná akadémia ul. Kapušianska 2	276	275	278	316	335
4.	SOU poľnohospodár. ul. Kapušianska 2	184	189	190	155	101
5.	SOU stavebné ul. Partizánska 23	313	320	325	349	360
6.	SOU strojárske ul. Močaranska 1	449	445	424	432	478

7.	SOU cirkevné Tehliarska 2	239	241	279	298	?
8.	SPŠ L. Štúra 26	394	389	400	410	339
9.	SPŠ elektrotechnická ul. Partizánska 1	435	506	565	695	637
10.	Stredná poľnohospodár. škola ul. Kapušianska 6	316	313	306	339	305
11.	SZŠ ul. Masarykova 27	269	296	294	268	276
12.	ZSŠ hotel. služieb a obchodu ul. Školská 4	666	710	704	724	783
13.	ESO euroškola Slovensko súkromná hotelová škola Masarykova 54	-	-	24	48	73
14.	Súkromná stredná škola odevná Komenského 1	-	-	-	17	37

Zdroj: MsÚ odbor škol. a soc. vecí
Údaje k: 31.12.2004

8.1.4 Vysoké školstvo

Mesto Michalovce, ako jedno z mála miest na Slovensku zriadilo pobočky 4 vysokých škôl pôsobiacich na území mesta s úmyslom zvýšenia vzdelanostnej štruktúry obyvateľstva, ale aj s úmyslom vytvoriť možnosti vysokoškolského vzdelania mladým ľuďom z mesta a jeho okolia. Všetky školy za výraznej, najmä finančnej pomoci mesta sídlia v mestských objektoch.

Na území mesta Michalovce pôsobia pobočky nasledovných vysokých škôl :
(zdroj: Školy, údaje k: 31.12.2004)

- Ekonomická univerzita** v Bratislave, podnikovohospodárska fakulta v Košiciach, pobočka Michalovce vznikla v r. 1994 s dvoma formami štúdia - denné inžinierske štúdium a diaľkové bakalárske štúdium. Škola sídli v budove, ktorá je porovnateľná s úrovňou Podnikovohospodárskej fakulty v Košiciach, má veľmi dobre technické vybavenie posluchárni a auly. K dispozícii je päť posluchárni, aula a dve moderne vybavené počítačové učebne. V školskom roku 1994/95 začalo štúdium 36 študentov, ak porovnáme školský rok 2004/05 už študuje 310 študentov a záujem o štúdium je každoročne minimálne trojnásobný oproti tomu koľko je kapacitne možno prijať. Na škole vyučujú odborné predmety výlučne vyučujúci z fakulty, jazyky externí učitelia.
- Fakulta masmediálnej komunikácie**, Univerzita sv. Cyrila a Metóda v Trnave, pracovisko v Michalovciach. Poslucháči študujúci na pobočke fakulty získajú vysokoškolské vzdelanie v oblasti marketingu, komunikácie a publik relations. Majú šancu stať sa odborníkmi v oblasti reklamnej a obchodnej komunikácie, na trhu práce sa môže uplatniť ako manažér marketingových alebo reklamných inštitúcií či agentúr, medialista, logista a pod.
Odbor: masmediálne štúdia
Špecializácia: marketingová komunikácia
Forma: externé bakalárske štúdium
Škola na území mesta Michalovce vznikla v roku 1998 v mestských nebytových priestoroch a s finančným príspevkom mesta, mala 79 absolventov v školskom roku 1998/99. V školskom roku 2004/05 študuje tento odbor spolu 141 študentov.

- 3. Fakulta prírodných vied**, Univerzita sv. Cyrila a Metóda v Trnave, pracovisko Michalovce
V odbore informatika formou externú bakalárskeho štúdia s počtom študentov v školskom roku 2004/05 je spolu 59 študentov. Fakulta pôsobí v meste od roku 2000, v priestoroch mesta a na základe zmluvy medzi mestom a fakultou. V rámci štúdia informatika je možnosť voľby ucelených blokov predmetov orientovaných na manažment a počítačovú grafiku formou trojročného štúdia. Bakalárske štúdium odboru spočíva na poznatkoch z informatických a matematických disciplín a z vybraných ekonomicko - spoločn. vied. Uplatnenie absolventov je možné vo výpočtových a imformatických ústavoch, výskumno-vývojových pracoviskách, vo finančníctve, vo verejnej a štátnej správe, v poisťovníctve, v oblasti služieb, v školstve a pod.
- 4. Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce**, Trnavská univerzita, pracovisko Michalovce ponúka štúdium v odbore ošetrovateľstvo formou magisterského a bakalárskeho štúdia od r. 2001s počtom študentov 33. V súčasnosti školu navštevuje spolu 143 študentov. Perspektíva rozvoja školy: v školskom roku 2005/06 Plánuje škola otvoriť denné bakalárske štúdium v prvom ročníku so 60 študentmi.

8.2 Ďalšie a celoživotné vzdelávanie

V meste ponúkajú programy ďalšieho a celoživotného vzdelávania Akadémia vzdelávania, Regionálne vzdelávacie centrum a jazykové školy.

Akadémia vzdelávania je nezávislé, neziskové združenie, ktoré sa orientuje na celoživotné vzdelávanie smerujúce k získaniu, rozširovaniu a upevňovaniu odborných, kultúrnych a spoločenských poznatkov. Cieľom akadémie vzdelávania je umožniť ďalej sa zdokonaľiť vo vlastnej profesii alebo sa v prípade rekvalifikovať. Cieľovou skupinou sú podnikatelia, zamestnanci firiem, organizácie, študenti, nezamestnaní. Takmer s 200 vzdelávacími aktivitami akreditovanými Ministerstvom školstva SR, ponúkajú získanie medzinárodných certifikátov z oblasti jazykov, manažmentu a výpočtovej techniky.

Regionálne vzdelávacie centrum so sídlom v Michalovciach od roku 1996, zriadené konferenciou starostov miest a obcí okresov Michalovce, Humenné, Snina, Medzilaborce, Vranov nad Topľou, Trebišov, Sobrance ako nezávislé neziskové združenie. Združenie je zamerané na vzdelávacie služby hlavne pre potreby samosprávy, ale aj iných záujemcov o odborné (aktuálna legislatíva a jej zmeny) a komunikačné semináre, akreditovaný produkt Ministerstvom školstva, pripravujú informačné technológie, jazykové kurzy a projekty. Oslovujú 347 obcí a miest, školy, organizácie, ktoré v priemere ročne absolvuje cez 1 800 účastníkov.

9. KULTÚRA A ŠPORT

Možnosti kultúrneho vyžitia občanov mesta sú pomerne široké - najmä filmové predstavenia, hosťujúce divadelné spoločnosti, hudobné recitály, výstavy obrazov. Málo je však využívaný amfiteáter a mestu chýbajú dôstojné priestory pre realizáciu kultúrnych podujatí i kinosála. Mesto sa môže popýšiť nielen známymi osobnosťami, ale aj čulými kultúrnymi aktivitami, ktoré zabezpečujú najmä Zemplínske múzeum, Knižnica Gorazda Zvonického, Mestské kultúrne stredisko, Zemplínske osvetové stredisko, Okresná hvezdáreň, Dom Matice Slovenskej. Paleta ponúkaných kultúrnych aktivít je v meste a okolí veľmi pestrá, najväčším nedostatkom v oblasti kultúry je chýbajúce viacúčelové kultúrne zariadenie.

Možnosti občanov mesta v oblasti športu nie sú na takej úrovni, akú vyžaduje dnešný európsky trend. Aj keď mesto poskytuje športové vyžitie v oblasti kolektívnych športov, futbal, hokej, hádzaná, ktoré majú vlastné športové areály, tieto už potrebujú renováciu a modernizáciu. Väčšiu pozornosť je potrebné venovať sa športovým aktivitám v prospech zdravia a podpory zdravého životného štýlu občanov mesta.

9.1 Kultúra

9.1.1 Kultúrne zariadenia

Poslaním Mestského kultúrneho strediska (MsKS), ktorého zriaďovateľom je mesto Michalovce, je rozvíjať kultúrne a vzdelávacie záujmy i aktivity občanov a poskytovať informačné, poradenské, sprostredkovateľské a propagačné služby. MsKS je už tradičným organizátorom a garantom podujatí Michalovská hudobná jar (40. ročník), Michalovská hudobná jeseň (30. ročník), 29. ročník Horovovho Zemplína – súťažnej prehliadky v prednese poézie, 14. ročník – prehliadky dychových hudieb – Echo Zemplína, 36. ročník Zemplínskeho jarmoku, 14. ročník Vianočných trhov, Piaty jarný jarmok, 46. ročník Zemplínskych slávností je každoročne prehliadkou folklórnych súborov i skupín s medzinárodnou účasťou. Cyrilo - metodské dni sú ekumenickou slávnosťou zástupcov jednotlivých cirkví na území mesta. Medzinárodné maliarske sympóziu (6. ročník) si už tiež získalo svojich stálych priaznivcov. Antikvariát je jednou zo služieb, ktorú ponúka MsKS všetkým vekovým kategóriám.

Kino Centrum je jedným z oddelení MsKS. Spolupracuje s vyše 8 distribučnými spoločnosťami. Ročne vzhľadom na 272 filmových predstavení 15 719 návštevníkov. Priemerná návštevnosť je 57,8 návštevníka na 1 predstavenie. Súčasťou MsKS je vlastná výstavná sieň – Malá galéria.

Cieľom činnosti Zemplínskeho osvetového strediska je poskytovanie poradenských a metodických služieb realizátorom osvetovej činnosti v regióne. Stredisko organizuje tvorivé aktivity v jednotlivých odboroch a žánroch záujmovej umeleckej činnosti s cieľom zvyšovania úrovne spôsobilosti profesionálnych pracovníkov a dobrovoľníkov. Napomáha rozvoju kultúry v podmienkach miest a obcí v okrese Michalovce a Sobrance na základe potrieb a záujmov jeho obyvateľov. ZOS má vlastnú výstavnú sieň – galériu.

9.1.2. Verejné kultúrne a spoločenské inštitúcie

Zemplínske múzeum – sa od svojho vzniku zameriava na výskum a kompletnú dokumentáciu prírody, pravekého a stredovekého vývoja, histórie, kultúry a umenia regiónu Zemplína. Špecializuje sa na oblasť remesiel 19.–21.storočia. Múzeum je dnes súčasťou systému regionálnych múzejných inštitúcií na Slovensku. Spravuje vyše 70 000 kusov akvizícií, špeciálna knižnica múzea obsahuje takmer 12.000 knižničných jednotiek, fotoarchív vyše 30.000 záberov. Múzeum požičiava exponáty na expozičné i výstavné účely viacerým múzeám na Slovensku i v zahraničí. Zemplínske múzeum ako inštitúcia vlastivedného charakteru poskytuje svoje služby širokému spektru návštevníkov.

Knižnica Gorazda Zvonického – plní súčasne úlohu mestskej aj regionálnej knižnice. Poskytuje informačné služby obyvateľom mesta aj regiónu a zároveň je koordinačným, metodickým a školiacim pracoviskom pre verejné knižnice okresov Michalovce a Sobrance. Je jedinou verejnou knižnicou v meste. Dopĺňa, spracováva a uchováva univerzálny knižničný fond, je tvorcom regionálnych informačných databáz v digitálnej podobe, ktoré ponúka prostredníctvom vlastnej web-stránky. Knižnica je zapojená do celoslovenského projektu – Knižnično-informačný systém 3. generácie (KIS 3G) podporovaného vládou Slovenskej republiky, ako aj jej zriaďovateľom Košickým samosprávnym krajom. Projekt umožňuje využívanie jednotného knižničného programu pre všetky zúčastnené knižnice.

Hvezdáreň - napomáha popularizácii astronómie a ďalších prírodných vied.

Základná umelecká škola – rozvíja a zabezpečuje umelecké cítenie a racionálne využívanie voľného času detí a mládeže. Poskytuje základy vzdelania v odboroch - hudobnom, výtvarnom, tanečnom a literárno-dramatickom a pripravuje na štúdium učebných a študijných odborov na stredných školách (konzervatóriách) a vysokých školách. V súčasnosti ju navštevuje 1 100 žiakov.

Dom Matice slovenskej v Michalovciach je odborným pracoviskom Matice slovenskej, ktoré plní kultúrne, spoločenské a metodické ciele voči členskej základni MS. Michalovce sú mestom, ktoré je vysoko religiózne, svoje zastúpenie tu majú: Cirkev adventistov siedmeho dňa (1 kostol), Rímsko-katolícka cirkev - Farnosť Narodenia Panny Márie (4 kostoly – 21 520 veriacich), Pravoslávny farský úrad (1 kostol), Grécko-katolícka cirkev – farnosť Michalovce (1 farský kostol, 2 filiálne), Cirkev Bratská (1 kostol), Reformovaná kresťanská cirkev (1 kostol), Evanjelická cirkev metodistická (1 kostol).

Tab. č. 9.1.2

Kultúrne a spoločenské inštitúcie v Michalovciach

Kultúrne a spoločenské inštitúcie v Michalovciach		
Názov	Počet	Zoznam
Múzeá	1	Zemplínske múzeum, Kostolné námestie 1
Galérie	4	Reg. MsKS, Múzeum, Zlatý býk
Knižnice	1	Zemplínska knižnica G. Zvonického, Štefánikova20
Kiná	1	MsKS (Mestské kultúrne stredisko)
Letné kino	1	amfiteáter pod Hrádkom
Kultúrne domy	3	Regionálne stredisko MsKS, Nám. Osloboditeľov 25 Zlatý býk
Osvetové stredisko	2	Regionálne stredisko, MsKS
Základná umelecká škola	1	Štefánikova 20
Iné kultúrne zariadenia	1	Hvezdáreň, Hrádok 1

Zdroj: Mestské kultúrne stredisko, Michalovce

9.1.3 Súbory a umelecké telesá

Súbor Zemplín je skvostom tohto regiónu, lebo uchováva historickú pravdu o svojom obyvateľstve, jeho veselosti, rozmanitosti, farebnosti, metodickosti piesní a rezkosti pohybu v jedinečných tancoch. Folklorný súbor Zemplín je od svojho vzniku 10.12.1957 amatérske umelecké teleso, ktoré reprezentuje tanečnú, hudobnú a výtvarnú kultúru východného Slovenska, zvlášť regiónu Zemplína. Súbor svoje umenie šíril v 25 štátoch na 4 kontinentoch sveta. Svojich následníkov má v detských folklórnych súboroch Zemplínik a Zemplínček

Ďalším súborom uchovávajúcim pôvodný folklór je folklórne združenie Zemplínčane – Svojina. Mužská spevácka skupina Hnojňane z Mihaľovca i folklórna skupina Klubovanka šíria ľudové piesne regiónu. Dychová hudba Šíravanka má svojich priaznivcov hlavne na promenádnych koncertoch počas leta. Akordeónový orchester TOCCATA je svojím zložením ojedinelý – interpretmi sú žiaci II. stupňa ZUŠ z Michaloviec, Sobraniec a Košíc, pedagógovia akordeónovej hry a študenti z Košického a Prešovského kraja konzervatória a Prešovskej univerzity, akordeónisti – dospelí z Michaloviec, Košíc, Sobraniec, Vranova a Bardejova.

Z ďalších je potrebné uviesť Zemplínske akordeónové trio, ktoré interpretuje klasickú hudbu, tanečný súbor Amélia – združuje mládež okolo moderného výrazového tanca, Divadlo na múriku – je školským divadlom, ktoré hrá v slovenskom a francúzskom jazyku, Pro musica - spevácky zbor vystupujúci doma a v zahraničí a Zbor michalovských učiteľov je záujmovo-umeleckým súborom.

V meste Michalovce pracuje 6 cirkevných speváckych zborov. Theotokos – grécko-katolícky mládežnícky zbor, Minor – rímsko-katolícky mládežnícky spevokol, Peniel – zbor dospelých evanjelickej cirkvi augsburského vyznania, Zbor cirkvi bratskej, Chrámový zbor prof. Hlaváča, Zbor svätého Jozefa pri Kláštore redemptoristov.

Na pôde vyššie spomínaných inštitúcií pracujú Klub paličkovanej čipky, Asociácia priateľov Francúzska na Zemplíne, Klub neprofesionálnych výtvarníkov, Klub abstinentov a Sachový klub.

Tab. č. 9.1.3.1

Umelecké súbory, telesá a zoskupenia v Michalovciach

Umelecké súbory, telesá a zoskupenia v Michalovciach	
Názov	Zameranie
Tanečný súbor Amélia	moderný, výrazový tanec
Tanečná hudba	tanečné skladby
Prípravný detský spevácky zbor	hlasová výchova
Spevácky zbor Pro Musica	koncertná činnosť
Zbor michalovských učiteľov	záujmová umelecká činnosť
THEOTOKOS grécko-katolícky mládežnícky zbor	cirkevný zbor
MINOR rímsko-katolícky mládežnícky spevokol	cirkevný spevokol
PENIEL zbor dospelých evanj. cirkvi ausb. vyznania	cirkevný zbor
Zbor cirkvi bratskej	cirkevný spevokol
Chrámový zbor profesora Hlaváča	cirkevný zbor
Zbor sv. Jozefa pri Kláštore redemptoristov	cirkevný zbor
Akordeónový súbor	vážna, populárna hudba
Sláčikový súbor	klasický repertoár
Zemplínske akordeónové trio	klasická hudba
Akordeónový orchester TOCCATA	klasická hudba
Orchester	populárne skladby
Ľudová hudba	zemplínsky folklór
Folklórny súbor Zemplín (FS Zemplín)	folklór
Detský folklórny súbor Zemplínik (DFS Zemplínik)	folklór
Detský folklórny súbor Zemplínik (DFS Zemplínček)	folklór
Detská ľudová hudba folklórneho súboru Zemplínik (LH FS Zemplín)	ľudová hudba
DLH FS Zemplínik a Zemplínček	detská ľudová hudba

Folklorne združenie Zemplínčane- Svojina	folklór
Divadlo na múriku	školské divadlo v slovenskom a francúzskom jazyku

Zdroj: Mestské kultúrne stredisko (MsKS) Michalovce , Údaje k: 31.12.2004

Tab. č. 9.1.3.2

Cirkevné zastúpenie v meste

Cirkevné zastúpenie v meste				
Názov , adresa	Rok	Počet kostolov	Počet veriacich (pribl. počet)	Počet zamestnancov
Evanjelická cirkev metodistická	2004	1	30	1
Reformovaná kresťanská cirkev, Dobrianskeho 36,MI	2004	1	1 374	-
Zbor Cirkvi bratskej, Užhorodská 38,MI	2004	1	120	2
Gréckokatolícka cirkev, farnosť Michalovce, J.Hollého 4,MI	2004	1	7 917	5
Pravoslávny farský úrad, Duklianska 16,MI	2004	1	2 073	-
Rímskokatolícka cirkev, Farnosť Narodenia Panny Márie, Farská 3,MI	2004	4	21 520	15

Zdroj: Cirkvi v meste Michalovce

9.2 Šport

9.2.1 Športové zariadenia

Pre telovýchovu a šport sú na území mesta k dispozícii, 2 športové haly, zimný štadión, 5 futbalových ihrísk, 19 telocviční a bazén. Dve viacúčelové športové haly sú vo vlastníctve mesta a slúžia na športovú prípravu a súťaže hlavne v hádzanej, basketbale, ale aj džuda a malého futbalu. Vo vybavení však zaostávajú za súčasnými požiadavkami doby. Havarijný stav je v tzv. novej športovej hale pre zlý stav strechy a vykurovacieho systému. Zanedbaná je aj starostlivosť o "starú" športovú halu. Zimný štadión, ktorý je vo vlastníctve mesta je na prevádzku a údržbu ekonomicky náročnou investíciou. Po rokoch užívania je potrebné nielen jeho dokončenie, ale aj rekonštrukcia. Z piatich futbalových ihrísk (2 Hviezdoslavova ul., 1 Topolianska ul., 1 Močarianska ul., 1 Vrbovecká ul.) nezodpovedá medzinárodným požiadavkám ani jedno. Najviac sú využívané ihriská na Hviezdoslavovej ul., kde svoje majstrovské stretnutia hrávajú mužstvá ŠK Zemplín Michalovce, s.r.o.. Telocvične sú pri základných a stredných školách, najväčšie z nich sú na ZŠ Okružná ul. a ZŠ Krymská ul. Väčšina telocviční potrebuje rekonštrukciu povrchu paluboviek a hygienických zariadení ale aj stiech a fasád. Školy, ako právne subjekty, prevádzkujúce tieto telocvične, majú síce vytvorené zásady ich prenájmania, ale prevádzka je vysoko energeticky náročná najmä v zimnom období. Vo vlastníctve mesta je jeden 25 m bazén, ktorý po úpravách je v celoročnej prevádzke. Rekonštrukciu si vyžaduje technické zariadenie, ale aj príslušné priestory (šatne, sauna, hygienické zariadenia).V meste sú využívané predovšetkým školské športové areály, ktoré však nie sú v dobrom technickom stave. Najlepšie sú na ZŠ Komenského ul., Okružnej a Krymskej. Najväčší športový areál je na ZŠ Moussonova ul., vyžaduje si však náročnejšiu údržbu.

Multifunkčné ihrisko s umelým trávnikom na malý futbal je vybudované v priestoroch VI. ZŠ Michalovce. Slúžiť má predovšetkým pre mladých futbalistov zo športovej triedy na uvedenej škole, ale i pre širokú verejnosť. Sídliskové detské ihriská, ktoré by prilákali deti a mládež, prakticky chýbajú. V meste pre širokú verejnosť sa využíva 5 posilňovní. Medzi prvé a najviac navštevované posilňovne patria súkromné zariadenia

Ladislava Jakuboviča a Jána Berdyho. Menšie posilňovne si zriadili aj niektoré základné a stredné školy. V prevádzke, ale aj v ďalšej výstavbe je tenisové centrum firmy Scorp, s.r.o. Michalovce, kde okrem otvorených kurtov je i krytá hala s 2 antukovými ihriskami. Vo výstavbe je hala s umelým povrchom viacúčelového ihriska. Tenisové ihriská boli vybudované aj niektorými ďalšími firmami. Moderná súkromná stolnotenisová herňa slúži pre účely ŠKST Michalovce, ktorý má svoje družstvá zapojené v rámci celoslovenských a krajských súťaží. Na technické športy sa využíva strelnica na Hviezdoslavovej ul., ktorú je potrebné dokončiť a zmodernizovať.

9.2.2 Telovýchovné jednoty a športové kluby

Na úrovni samotného mesta pôsobí 31 športových klubov venujúcich sa výkonnostnému športu, ktoré svoje športové aktivity realizujú v 17 druhoch športu. Z uvedeného počtu 31 klubov, je 27 zapojených v dlhodobých majstrovských súťažiach, na rôznych stupňoch. Klub veteránov v hádzanej sa zaoberá rekreačnou telesnou výchovou a ŠK Bodu MI všeobecnou telesnou prípravou zameranou predovšetkým na základy juda. Na medzinárodnej, interligovej úrovni mesto reprezentuje družstvo žien HK Luventa Mihalovce a to v hádzanárskej WHIL súťaži, kde patrí medzi jeho špičku. V najvyšších celoslovenských súťažiach v kategórii dospelých má mesto zastúpených 5 klubov a to ŠK Zemplín MI - šach, ŠKST. MI - stolný tenis, 1.BK MI - basketbal, 1.BK-D MI - basketbal a TC STŠ MI- tenis. Kolektívy týchto klubov patria medzi popredné celky v jednotlivých súťažiach.

Tab. č. 9.2.2

Najúspešnejšie športové kluby mesta

Najúspešnejšie športové kluby mesta		
Športový klub	Zameranie	Najlepší výsledok/športovec za posledné 3 roky
1. Basketbalový klub- muži (BK MI – basketbal)	basketbal	
2. Basketbalový klub- ženy (BK – D Mi ~)	basketbal	I. Liga 6. miesto
atletický klub Michalovce (AC Michalovce)	atletika	oblastná regionálna súťaž
Slávia Michalovce	stolný tenis	IV. liga 4. miesto
telovýchovná jednota Odeta (TJ Štart Odeta Stavoterm)	volejbal	regionálne majstrovstvá 1. miesto
TJ Štart Odeta Malex	volejbal	regionálne majstrovstvá 6. miesto
Škol. športové stredisko juda a športový klub športový klub Zemplín (ŠK Zemplín) oddiel juda	judo	Mihoková Iveta
športový klub (ŠK) Comenium pri 4. ZŠ	atletika	MS 1. miesto 60m žiaci
športový klub -ŠK Mada Bulik	jazdectvo	MSR 2. miesto
tenisové centrum – súkromná tenisová škola (TC STŠ)	tenis	I.celoštátna liga 7. miesto
telovýchovná jednota Turista (TJ Turista)	turistika	voľná turistika
hokejový klub Dukla (HK Dukla muži)	hokej	II. Liga

HK Dukla juniori	hokej	
HK Dukla mládež	hokej	
HK Mládež	hokej	I. Liga ŠHT

Zdroj: OZTK (Okresný zväz telesnej kultúry), odbor školstva MsÚ

Údaje k: 31.12.2004

V meste z 31 športových klubov sa v 25 venujú mládežníckym kategóriám, t.j. žiactvu a dorastu. V najvyšších republikových súťažiach v 1. ligách mesto má zapojených celkovo 23 kolektívov, z toho je 12 v kategórii dorastu a 11 v kategórii žiactva. Tri kolektívy sa stali majstrami Slovenska a to žiaci ŠŠS ŠK Zemplín MI-judo, staršie žiačky športový klub -ŠK Comenium MI- atletika, staršie dorastenky HK Luventa MI - hádzaná a 1 kolektív a to dorastenci ŠK Zemplín MI-judo obsadil celkove 3.miesto. V individuálnych športoch sa zástupcovia klubov presadili predovšetkým v jude, v atletike, v karate, v jazdectve, v šachu, v stolnom tenise, keď v rámci krajských a celoslovenských súťaží získali celkove 61 medailových umiestnení, 6 jednotlivci sa stali majstrami Slovenska, v reprezentačných výberoch boli 5 členovia a vrcholných podujatí ME a MS sa zúčastnili 2 zástupcovia.

Dlhoročným problémom v mládežníckych kategóriách je nedostatok trénerov s najvyššou kvalifikáciou, čo súvisí s ich nízkym finančným ohodnotením v týchto vekových kategóriách. Na úrovni mesta v uplynulom období prebiehali dlhodobé majstrovské súťaže :

- v basketbale v kategórii žiakov a žiačok (8 družstiev),
- v nohejbale v kategórii dorastencov (8 družstiev),
- v malom futbale v kategórii dorastencov (14 družstiev).

9.2.3 Šport pre všetkých a turistika

Aktivity v oblasti športu pre všetkých zabezpečovali jednotlivé kluby v meste prostredníctvom svojich družstiev, ktoré mali zastúpenie i v krajských súťažiach a to v kategórii žiactva – 29, v kategórii dorastu - 10 a v kategórii dospelých- 12 družstiev. V okresných súťažiach štartuje 5 družstiev v 4 druhoch športu a to vo veľkom futbale, malo futbale, atletike, stolnom tenise. Uvedené aktivity v tejto oblasti zabezpečoval i Atletický klub Michalovce a Oblastný bežecký spolok v Michalovciach. V priebehu roka sú organizátormi 4 významných bežeckých podujatí, ktoré majú svoje trvalé miesto i v celoslovenskom Kalendári bežeckých podujatí na Slovensku (Podvihorlatský maratón, Michalovský polmaratón, Michalovská hodinovka, Beh o štít mesta Michalovce).

Nedostatočné je zapájanie sa širokej verejnosti do nenáročných pohybových aktivít, predovšetkým kratších behov, či už v prostredí Bielej hory, resp. prímestskej oblasti Zemplínskej Šíravy.

V turistike sú široké možnosti realizácie vo všetkých vekových kategóriách v okolí Zemplínskej Šíravy i Vinianskeho jazera, Vihorlatu, Sninského kameňa, resp. Morského oka. Skutočnosť je taká, že v meste evidujeme jeden organizovaný odbor turistiky pri TJ Turista Michalovce, ktorý však má nedostatočnú členskú základňu, eviduje minimálny počet členov a ich akcie majú v prevažnej miere len rodinný charakter. V súčasnom období je v prípravnom konaní založenie Prvého michalovského klubu Slovenských turistov, ktorý by svoju činnosť orientoval na všetky vekové kategórie s početnejšou členskou základňou.

10. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Životné prostredie je zložitý systém, v ktorom sa realizuje a vyvíja život spoločnosti. Ochrana životného prostredia je zameraná na uplatnenie takých opatrení, ktoré zabraňujú negatívne pôsobiacim činiteľom v životnom prostredí, či už v prírodnej krajine, alebo v kultúrnej krajine. Tieto opatrenia smerujú k uchovaniu vyhovujúceho životného prostredia a ochrane prírodných zdrojov pred ich znečisťovaním a poškodzovaním.

10.1 Zložky životného prostredia

10.1.1 Ovzdušie

Stav ovzdušia v meste Michalovce je ovplyvnený strednými a malými zdrojmi emisií umiestnenými na území mesta, automobilovou dopravou ale aj prenosmi emisií zo vzdialených zdrojov, predovšetkým vplyvom prevládajúcich severozápadných vetrov.

Najbližšia oblasť, kde sa monitoruje znečistenie ovzdušia v rámci okresu Michalovce je Strážske. Stanica sa nachádza na voľnom priestranstve na západnom okraji mesta na sídlisku s lokálnou kotolňou, asi 1 km juhovýchodne od závodu Chemko Strážske. V blízkosti stanice vedie cesta prvej triedy Michalovce - Strážske. Strážske sa nachádza severozápadne od Michaloviec v priestore tzv. Brekovskej brány, kde je geografický zosilnená rýchlosť prúdenia vzduchu a to najmä zo severného kvadrantu. Priemerná rýchlosť vetra je 3,4 m. s⁻¹. Rýchlosť vetra sa vyznačuje výrazným denným chodom s minimom v nočných hodinách. Hlavný zdroj znečistenia predstavuje miestny chemický priemysel.

Tab. č. 10.1.1.1

Zoznam hlavných zdrojov emisií zodpovedných za znečistenia a celkové množstvo emisií z týchto zdrojov (tony / rok) - lokalita Strážske

Zoznam hlavných zdrojov emisií zodpovedných za znečistenia a celkové množstvo emisií z týchto zdrojov (tony / rok) - lokalita Strážske						
Zdroj	Názov	Lokalizácia	Kategória	Emisie v t / rok		
				2001	2002	2003
CENON s r.o., Žilina OZ Strážske	Výroba cyklohexanónu	Priemyselná 720, Strážske 072 22	4.10.1 Výroba organických zlúčenín obsahujúcich kyslík	130,596	108,091	18,589
Energetika s r.o. Strážske	Tepláreň	Priemyselná 720, Strážske 072 22	1.1.1 Technologické celky, obsahujúce stacionárne zariadenia na spaľovanie palív	278,668	66,311	23,423
Spolu				409,264	174,402	42,012

Zdroj : Program zlepšenia kvality ovzdušia mesta Strážske, Obvodný úrad ŽP Michalovce

V tabuľke uvedené spoločnosti vznikli v rámci reštrukturalizácie a.s. Chemko Strážske. Hlavným výrobným programom spoločnosti CENON, s.r.o. bola výroba cyklohexanónu. V mesiaci február 2003 došlo ku kompletnému odstaveniu zdroja a následne aj Teplárne 2 - Energetiky, s.r.o. Strážske, čím došlo k obmedzeniu produkcie tuhých znečisťujúcich látok v predmetnej oblasti.

Primárna emisia tuhých častí je na Slovensku už regulovaná podľa legislatívy EÚ, ktorá bola transponovaná do zákona č. 478/ 2002 Z. z. o ochrane ovzdušia a nadväzujúcich právnych predpisov. Realizoval sa útlm neefektívneho priemyslu, najmä farebnej metalurgie a tiež baníctva. Veľké priemyselné a energetické zdroje exhalujú z vysokých komínov (prísnejšie kritéria na výšku komínov ako v štátoch západnej Európy).

Čierna aj farebná metalurgia, elektrárne, cementárne a ďalšie priemyselné zdroje boli modernizované a ich produkcia významne poklesla. Za posledných 15 rokov sa výrazne znížila spotreba tuhých palív. Dominantným palivom sa stal zemný plyn.

Najvýznamnejšími z hľadiska znečisťovania ovzdušia na území okresu Michalovce sú :

- Slovenské elektrárne, a.s. Bratislava, Elektráreň Vojany I. a II.
- Chemko, a.s. Strážske
- Slovenský plynárenský priemysel, a.s. - prevádzka Veľké Kapušany a Ruska

Na znečisťovaní ovzdušia priamo v meste sa výrazne podieľajú :

- Domsprav, s.r.o. Michalovce prevádzkuje na území mesta 17 SZZO (stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia) – kotolne bytových hospodárstiev,
- Kerko, a.s. Košice, závod Dlaždice Michalovce – prevádzkuje 11 SZZO ,
- tepelno - energetické zdroje podnikateľských organizácií, výrobných podnikov a občianskej vybavenosti – 80 SZZO,
- hustota tranzitnej dopravy prechádzajúcej po Močarianskej ulici, Humenskej a Sobraneckej ceste je vysoká, z čoho môžeme usudzovať, že stúpa aj produkcia exhalátov.

Osobná doprava znečisťuje ovzdušie v meste, najmä na Humenskej, Sobraneckej, Vinianskej ceste, Močarianskej, Masarykovej, Hollého, Štefánikovej ulici a na dopravnom okruhu okolo centrálnej mestskej zóny. Jestvujúce dopravné napojenie mesta spôsobuje nevyhovujúcu situáciu na Močarianskej, Kapušianskej ulici.

Tab. č. 10.1.1.2

Emisie stredných zdrojov na území mesta Michalovce za roky 2001 - 2003

Emisie stredných zdrojov na území mesta Michalovce za roky 2001 - 2003					
Rok	TZL (t)	SO₂ (t)	NO_x (t)	CO (t)	COU (t)
r.2001 (104 SZZO)	40,270	3,531	71,005	49,113	15,575
r.2002 (107 SZZO)	38,285	10,504	75,669	66,491	29,020
r.2003 (108 SZZO)	33,614	6,959	72,782	50,515	28,225

Zdroj : Obvodný úrad ŽP Michalovce

Vysvetlivky:

TZL – tuhé znečisťujúce látky,

SO₂ – Oxidy síry ako SO₂,

NO_x – Oxidy dusíka,

CO – Oxid uhoľnatý,

COU – Organické látky - celkový organický uhlík ,

SZZO – stredný zdroj znečisťovania ovzdušia

Vyhodnotenia znečistenia ovzdušia v meste Michalovce nie je možné presne realizovať, nakoľko v meste absentuje monitorovacia stanica.

V súčasnosti sú na Slovensku rozhodujúcimi lokálnymi zdrojmi prašného znečistenia ovzdušia tieto faktory, ktoré platia aj pre mesto Michalovce:

1. Výfuky z automobilov (vysoký podiel dieselových motorov, nevyhovujúci technický stav vozidiel).
2. Resuspenzia tuhých častíc z povrchov ciest (nedostatočné čistenie ulíc, nedostatočné čistenie vozidiel). Do tejto skupiny patrí aj zimné zaprášenie ciest.
3. Suspenzia tuhých častíc z dopravy (napr. oder pneumatík a povrchov ciest, doprava a manipulácia so sypkými materiálmi).
4. Minerálny prach zo stavenísk.
5. Veterná erózia z neupravených mestských priestorov a skládok sypkých materiálov.

6. Vzhľadom na nárast cien zemného plynu začal návrat k používaniu tuhých palív u lokálneho vykurovania. Očakáva sa, že tento zdroj bude v najbližších rokoch významne narastať.
7. Malé a stredné lokálne priemyselné zdroje, ktoré sú obvykle koncentrované v priemyselných zónach miest

10.1.2 Voda

10.1.2.1 Povrchové vody

Kvalita povrchových a podzemných vôd vyplýva z charakteru prostredia. Prevažná časť územia mesta predstavuje silne urbanizovanú krajinu v údolnej riečnej nive Laborca.

Zdrojmi znečistenia povrchových a podzemných vôd sú najmä priemysel a komunálne odpadové vody. Kvalita povrchových vôd Laborca je už pred vstupom do mesta Michalovce negatívne ovplyvnená nedostatočne čistenými odpadovými vodami z Medzilaboriec, Humenného a Strážskeho. Najnepriaznivejší vplyv na kvalitu vody má amoniakálny dusík a koliformné baktérie. Kvalitatívne hodnotenie vody v toku Laborca je v záujmovom území sledované v profile Laborec – Petrovce, Šírava – Medvedia Hora a Laborec – Lastomír.

Tab. č. 10.1.2.1

Prehľad klasifikácie v hodnotených miestach sledovania na území v správe SVP, š.p. Banská Bystrica OZ Povodie Bodrogu a Hornádu Košice za obdobie 1999-2002

Prehľad klasifikácie v hodnotených miestach sledovania za obdobie 1999-2000							
Tok – profil	Riečny km	Počet vzoriek	Trieda čistoty v skupine ukazovateľov podľa STN 75 7221				
			A	B	C	D	E
Laborec – Petrovce	45,10	24	II	III	IV		V
Šírava – Medvedia		24	III	IV	III		V
Laborec - Lastomír	31,00	24	III	II	III		V

Zdroj : Hodnotenie kvality povrchových vôd za obdobie 1999 – 2000 (Košice , jún 2000)

Prehľad klasifikácie v hodnotených miestach sledovania za obdobie 2000 - 2001							
Tok – profil	Riečny km	Počet vzoriek	Trieda čistoty v skupine ukazovateľov podľa STN 75 7221				
			A	B	C	D	E
Laborec–Petrovce	45,10	24	III	IV	IV		V
Šírava– Medvedia		24	III	IV	V		V
Laborec-Lastomír	31,00	24	III	II	IV		V

Zdroj: Hodnotenie kvality povrchových vôd za obdobie 2000 – 2001 (Košice, jún 2002)

Prehľad klasifikácie v hodnotených miestach sledovania za obdobie 2001 - 2002							
Tok – profil	Riečny km	Počet vzoriek	Trieda čistoty v skupine ukazovateľov podľa STN 75 7221				
			A	B	C	D	E
Laborec–Petrovce	45,10	24	III	IV	IV		V
Šírava– Medvedia		24	III	III	V		V
Laborec-Lastomír	31,00	24	III	II	IV		V

Zdroj: Hodnotenie kvality povrchových vôd za obdobie 2001 – 2002 (Košice, jún 2003)

Vysvetlivky STN 75 7221 – Klasifikácia povrchových vôd :

Skupiny ukazovateľov :	Triedy čistoty:
A ukazovatele kyslíkového režimu	I. veľmi čistá vody
B základné chemické a fyzikálne ukazovatele	II. čistá vody
C doplňujúce chemické ukazovatele	III. znečistená voda
D ťažké kovy IV. silne znečistená voda	IV. silne znečistená voda
E biologické a mikrobiologické ukazovatele	V. veľmi silne znečistená voda

Ak porovnáme triedy čistoty vody v jednotlivých skupinách ukazovateľov za obdobie rokov 1999 - 2002 vidíme, že nedošlo k zlepšeniu kvality vody. Skôr u doplňujúcich chemických ukazovateľov došlo v rokoch 2001 - 2002 k zhoršeniu až na triedu čistoty IV. – V., t.j. silne znečistená voda až veľmi silne znečistená voda.

V blízkosti mesta (cca 1,5 km severovýchodne) sa nachádza vodná nádrž Zemplínska Šírava. Priamo na území mesta jedinou väčšou vodnou plochou je vodná nádrž v lokalite individuálnej bytovej výstavby Stráňany.

10.1.2.2 Podzemné vody

Prírodné zdroje podzemných vôd sa nachádzajú v Michalovsko – sliepkovskej kvartérnej depresii o mocnosti do 30 m, vo východnej časti až 60 – 70 m. V povodí Laborca, v okolí Michaloviec majú štrkové náplavy šírku až 13 km. Sú prikryté vrstvou hĺn, ktoré sú pri Michalovciach mocné až 10 m. V ich podloží sú pozdišovské štrky, ktoré tvoria spoločný zvodnený celok. Výdatnosti vrtov sa pohybujú od 10 – 20 l.s⁻¹ pri znížení hladín o 2 m, ojedinelé s výdatnosťou až 70 l.s⁻¹. V oblasti Michaloviec má hladina podzemnej vody napätý charakter, je prerušené priame hydraulické spojenie s povrchovým tokom, ktorý je zarezaný v hlinitých náplavoch.

Podzemné vody sú stredne mineralizované, s celkovou mineralizáciou stúpajúceho trendu (319 – 514 mg.l⁻¹), stredne až dosť tvrdé a slabo alkalické. V chemickom zložení prevládajú Ca, Mg, HCO₃ ióny. Ostatné fyzikálnochemické parametre neprekračujú koncentrácie pitnej vody.

Za posledné desaťročie dochádza k zvyšovaniu celkovej mineralizácie a zároveň aj dusičnanov. Prírodný chemizmus podzemných vôd v záujmovom území je v súčasnosti pravdepodobne ovplyvnený hlavne poľnohospodárskou výrobou. Intenzívne poľnohospodárstvo pôsobí ako plošný zdroj znečisťovania a podpisuje sa predovšetkým na plošnom znečistení podzemných vôd rôznymi formami dusíka.

10.1.2.3 Minerálne a termálne vody

Územie zemplínskeho regiónu je bohaté na geotermálne vody a termálne vody (objavy súvisia s prácami pri hľadaní ropy a plynu). Geologickým prieskumom bol zistený výskyt geotermálnych vôd prakticky v celej širšej oblasti Zemplínskej šíravy. Je tu predpoklad získať slabo mineralizované termálne vody s teplotou okolo 70°C s výdatnosťou do 10 l.s⁻¹.

10.1.2.4 Vodohospodársky chránené územia

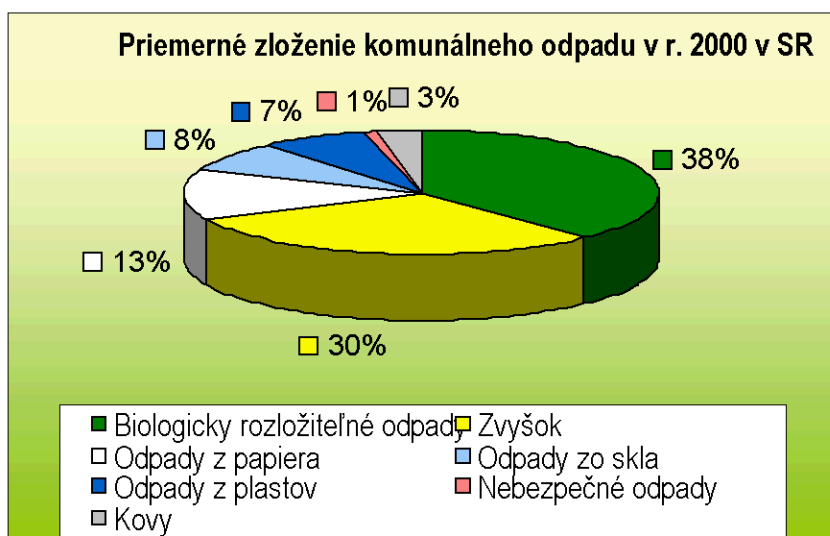
Mesto Michalovce sa nachádza asi 8 km juhozápadne od chránenej oblasti akumulácie podzemných vôd - CHVO Vihorlat. Na území mesta sa nachádzajú vodné zdroje – Hrádok, Topofany a Lastomír. Sledovanie kvality pitnej vody vykonáva laboratórium pitných vôd VVS, a.s. OZ Michalovce. Vo vzorkách pitných vôd sa vykonáva fyzikálno – chemický, mikrobiologický a biologický rozbor. Kvalita vody vo vodojemoch a rozvodných sieťach je v súlade s STN 75 7111 Pitná voda.

10.2 Odpadové hospodárstvo

10.2.1 Zloženie a produkcia odpadov

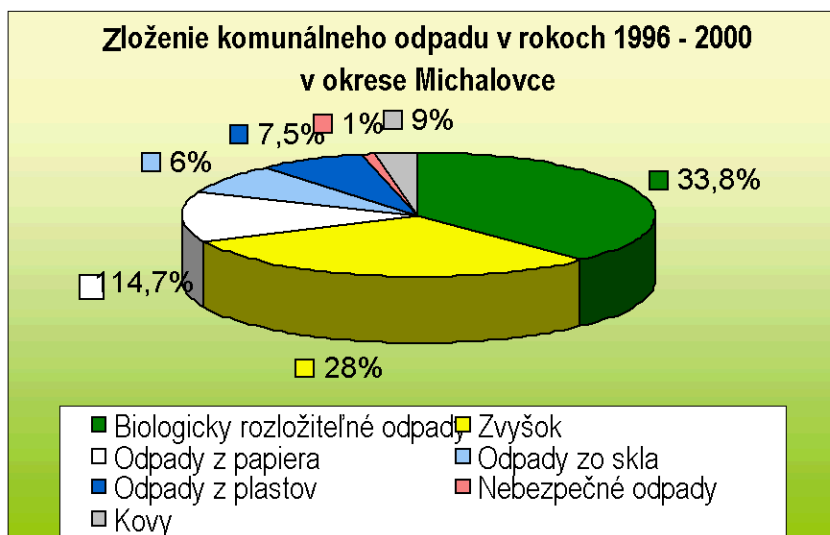
10.2.1.1 Priemerné zloženie komunálneho odpadu v roku 2000 v SR a v rokoch 1996 – 2000 v meste Michalovce

Graf. č.9 k 10.2.1.1

Zdroj : POH (Programové hospodárstvo Slovenskej republiky)

Graf. č. 10 k 10.2.1.1

Zdroj : Mestský úrad Michalovce

Pri porovnávaní uvedeného zloženia komunálneho odpadu so zložením komunálneho odpadu okresu Michalovce pre roky 1996 - 2000 (biologický odpad - 33,8, zvyškový odpad - 28 %, papier - 14,7 %, sklo - 6 %, plasty - 7,5 %, nebezpečné zložky - 1 % a kovy - 9 %) možno konštatovať, že zloženie komunálneho odpadu sa zmenilo len minimálne. Určitý pokles nastal v položke kov, kde zníženie percentuálneho obsahu mohlo nastať v dôsledku zavádzania separovaného zberu v niektorých oblastiach SR

Tab. č. 10.2.1.2

Produkcia komunálneho odpadu v meste Michalovce v roku 2002					
Kód odpadu	Názov odpadu	Kategória odpadu N/O	Množstvo v t/rok	Odpad zneškod. skládkov.	Odpad zhodnoc. materiálovo
20 03 01	Zmesový komunálny odpad	0	7 509	7 509	-
20 03 03	Odpad z čistenia ulíc	0	-	-	-
20 03 07	Objemný odpad	0	5 586	5 586	-
20 01 01	Papier a lepenka	0	8	-	8
20 01 02	Sklo	0	63	-	63
20 01 39	Plasty	0	5	-	5
Celkom			13 171	13 095	76

Zdroj : Mestský úrad Michalovce

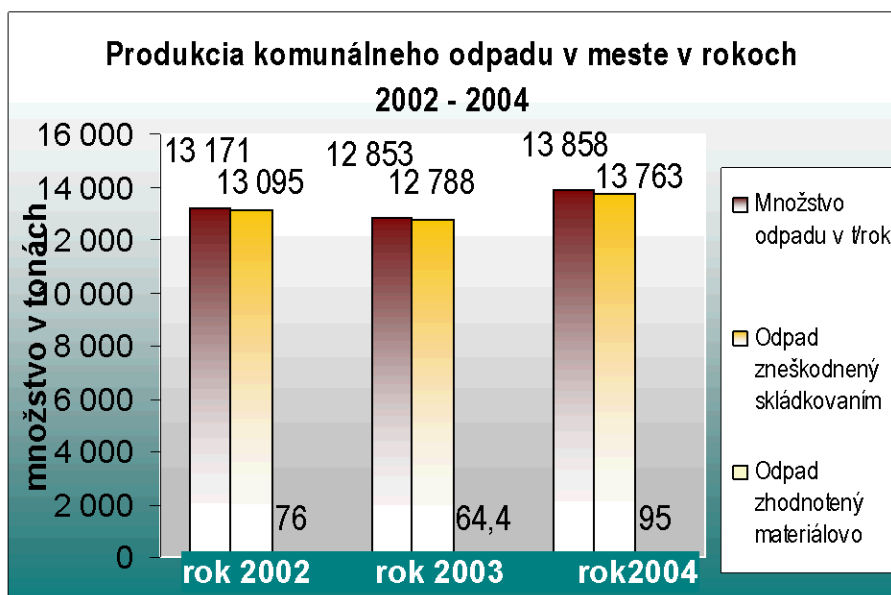
Produkcia komunálneho odpadu v meste Michalovce v roku 2003					
Kód odpadu	Názov odpadu	Kategória odpadu N/O	Množstvo v t/rok	Odpad zneškod. skládkov.	Odpad zhodnoc. materiálovo
20 03 01	Zmesový komunálny odpad	0	7 635	7 635	-
20 03 03	Odpad z čistenia ulíc	0	22	22	-
20 03 07	Objemný odpad	0	5 033	5 033	-
17 01 02	Tehla	0	40	40	
20 02 02	Zemina a kamenivo	0	58	58	-
20 01 01	Papier a lepenka	0	5,3	-	5,3
20 01 02	Sklo	0	50	-	50
20 01 39	Plasty	0	9,3	-	9,3
Celkom			12 852,6	12 788	64,6

Zdroj : Mestský úrad Michalovce

Produkcia komunálneho odpadu v meste Michalovce v roku 2004					
Kód odpadu	Názov odpadu	Kategória odpadu N/O	Množstvo v t / rok	Odpad zneškod. skládkov.	Odpad zhodnoc. materiálovo
20 03 01	Zmesový komunálny odpad	0	10 502	10 502	-
20 03 03	Odpad z čistenia ulíc	0	2	2	-
20 03 07	Objemný odpad	0	3 245	3 245	-
20 02 02	Zemina a kamenivo	0	11	11	
20 03 06	Odpad z čistenia kanalizácie	0	3	3	-
20 01 01	Papier a lepenka	0	42		42
20 01 02	Sklo	0	45	-	45
20 01 39	Plasty	0	8	-	8
Celkom			13 858	13 763	95

Zdroj : Mestský úrad Michalovce

Graf č. 11 k 10.2.1.2

Z uvedených tabuliek je zrejmé, že komunálny odpad bol skoro v plnom rozsahu zneškodňovaný skládkovaním a iba vyseparované zložky komunálneho odpadu a to papier, sklo a plasty boli zhodnotené materiálovo ako druhotná surovina. Pokiaľ hodnotíme vývoj produkcie komunálneho odpadu za uvedené obdobie, je možné uviesť, že je vyrovnaný len s malou odchýlkou v roku 2004.

10.2.2 Nakladanie s odpadmi na území mesta

Nosné postavenie v rámci odpadového hospodárstva vyplýva obciam pri nakladaní s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom.

Zvoz komunálneho odpadu z územia mesta Michalovce a príslušných obcí (Vinné, Pozdišovce, Lastomír, Hatalov, Vrbnica, Krásnovce, Šamudovce, Zbudza, Suché) zabezpečujú Technické a záhradnícke služby mesta Michalovce (TaZS), ktorých zriaďovateľom je mesto Michalovce. Technické služby ďalej zabezpečujú prevádzku skládky na nie nebezpečný odpad Žabany, pravidelný zvoz objemného odpadu, separovaný zber komodít - papier, plasty a sklo, ako aj prevádzku zberného dvora so zberom nebezpečných zložiek komunálneho odpadu. Vzhľadom na to, že zber formou stacionárnej zberne sa neosvedčil, v roku 2002 sa začalo aj s mobilnou formou zberu vozidlom AVIA, ktorá je upravená na zber nebezpečných odpadov.

Mesto cestou TaZS zabezpečuje zber týchto nebezpečných odpadov :

- obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok alebo kontaminované nebezpečnými látkami,
- absorbenty, filtračné materiály, vrátane olejových filtrov inak nešpecifikovaných, handry na čistenie, ochranné odevy kontaminované nebezpečnými látkami
- niklovo - kadmiové batérie
- batérie obsahujúce ortuť
- pesticídy
- žiarivky a iný odpad obsahujúci ortuť
- farby, tlačiarenské farby, lepidlá a živice obsahujúce nebezpečné látky.

V meste Michalovce sa s realizáciou separovaného zberu začalo v roku 1995. Do konca roku 1996 bolo vytvorených 50 zberných stanovišť, na ktorých bolo rozmiestnených 149 zberných nádob. Vzhľadom na limitované finančné možnosti mesta a následne aj na limitovaný rozpočet TaZS a ekonomické výsledky hospodárenia, ktoré neumožňovali intenzifikáciu a rozšírenie separovaného zberu v meste Michalovce, dochádzalo postupne k stagnácii a k znižovaniu objemov vyseparovaných komodít. V období rokov 1996 –

2002 sa pozornosť mesta i TaZS sústreďovala na aktuálny problém so skládkovaním komunálneho odpadu. Tento problém sa netýkal iba mesta Michalovce, ale aj okolitých obcí využívajúcich skládku komunálneho odpadu Lastomír. Využívaná skládka bola dimenzovaná tak, že pri objemoch komunálneho odpadu, ktorý sa tu skládkoval v rámci II. etapy od roku 1989 končila svoju životnosť v roku 2002. Mesto muselo v tom čase pripravovať projekt na uzavretie a rekultiváciu skládky Lastomír a súčasne pripravovať projekt a finančné krytie nákladov na výstavbu novej skládky.

V roku 2004 bola spracovaná projektová dokumentácia a začiatkom roku 2005 pristúpili TaZS mesta k rozšíreniu a intenzifikácii separovaného zberu v meste Michalovce a príľahlých obciach. Zároveň došlo k rozšíreniu separovaného zberu o ďalšie komodity ako sú viacvrstvové kombinované materiály a kovové obaly.

Zatiaľ nie je v meste vyriešené spracovanie biologicky rozložiteľného odpadu (ide o odpad zo záhrad, parkov, cintorínov a z ďalšej zelene nachádzajúcej sa na pozemkoch právnických osôb, fyzických osôb a občianskych združení, ktorý je súčasťou komunálneho odpadu).

10.2.3 Skládky odpadov

Do 31.12.2002 slúžila pre mesto Michalovce a okolité obce skládka komunálneho odpadu v obci Lastomír, ktorú prevádzkovali TaZS. Od 8.10.2002 bola uvedená do prevádzky skládka na nie nebezpečný odpad Žabany, ktorá sa nachádza v katastrálnom území mesta Michalovce. Kapacita skládky je 368 700 m³, z toho I. etapa 180 tis. m³ a predpokladaná životnosť I. etapy je do roku 2010. Prevádzkovateľom skládky sú TaZS mesta Michalovce.

10.3 Krajina a prírodné zdroje

10.3.1 Geológia a nerastné suroviny

V zmysle geomorfologického členenia Slovenska patria Michalovce do oblasti Východoslovenskej nížiny, celku Východoslovenská rovina, oddiel Laborecká rovina. Prevažnú časť územia tvorí poriečna rovina, ktorá je v súčasnosti od Laborca oddelená ochrannými hrádzami. V severnej časti Michaloviec v lokalite Hôrka, nad úroveň terénu vystupuje vulkanický dóm, na ktorý z južnej a juhovýchodnej strany (v smere toku Laborca) nadväzujú nečlenené svahy s pokrývkou prevažne hlinitých delúvií na neogenných íloch a pieskoch. Severovýchodne od tohto útvaru sa do poriečnej roviny vryva úzky pás riečnej nivy Laborca s piesčito – štrkovitou výplňou. Na úrovni Hôrky sa štrky a piesky Laborca ponárajú pod íly a hliny poriečnej roviny. Na severovýchodnom okraji miestnej časti Stráňany poriečna rovina prechádza do zloženej terasy nadväzujúcej na sprašovú tabuľu medzi poriečnou rovinou a vodnou nádržou Zemplínska šírava. Územie svojou špecifickou stavbou (tektonická prepadlina vyplnená neogénnymi a kvartérnymi sedimentmi) tvorí prirodzený bazén akumulácie podzemných vôd.

V katastrálnom území mesta sa nachádzajú ložiska keramických ílov v lokalite Biela hora v širšom okolí Východoslovenskej nížiny sa nachádzajú ložiska soli, stavebných a energetických surovín.

10.3.2 Pôda, lesy, flóra, fauna

Územie Michaloviec patrí do obvodu pravej panónskej xerotermej flóry (Eupannonicum), podoblasti Východoslovenskej nížiny. Z pôvodného vegetačného krytu sa na území mesta Michaloviec a v jeho širšom okolí zachovali zvyšky pôvodných lesných fytoocenóz pozdĺž vodných tokov Laborca (vrbovo -topoľové lužné lesy nížinné a jaseňovo –brestovo -dubové lesy) a miestami na agradačných valoch (dubovo -hrabové lesy). Významné v celom širšom území sú vodné a močiarne fytoocenózy. Pôvodné fytoocenózy boli v dôsledku antropogénnych vplyvov a v prevažnej miere premenené vplyvajúce na ornú pôdu, lúky, pasienky, vinice a na zastavané územie. Z pôvodného vegetačného krytu do dotknutého územia zasahuje výbežok ľavo -brežného porastu Laborca.

Z hľadiska fauny patrí územie do provincie vnútrokarpatských zníženín, oblasti panónskej, obvodu juhoslovenského a okrsku potiského pahorkatinného. Zo zoogeografického hľadiska sa predmetné územie nachádza v zóne listnatých a zmiešaných lesov palearktiskej oblasti. Podľa druhového spektra sú zastúpené druhy eurosibírske, orientálne, mediteránne a v menšom rozsahu aj druhy boreoalpínske, boreomontánne, endemitické a východoeurópske druhy listnatých lesov a lesostepí. Z hľadiska migrácie živočíšnych druhov je potrebné zdôrazniť význam hlavného toku rieky Laborec so zvyškami mŕtvych ramien pôvodných brehových porastov ako hlavnej migračnej cesty pri jarých a jesenných migráciach vtákov, čo značne ovplyvňuje biodiverzitu vtáčích spoločenstiev.

Z genofondovo významných lokalít do katastrálneho územia mesta Michalovce zasahuje Zemplínska šírava. V jej širšom pobrežnom pásme pozdĺž severných brehov vytvárajú lúky a pasienky s krovinami a ostrovčekmi lesných porastov miesto, kde sa ešte zachovali aj ohrozené druhy rastlín, napr. na mokrých lúkach – kriticky ohrozený vstavač riedkokvetý úhľadný (*Orchis laxiflora* subsp. *Elegans*). Nádrž je oddychová plocha pre migrujúce vodné vtáctvo. Medzi chránené a ohrozené druhy v tejto lokalite patria: potápka ušatá (*Pediceps auritus*) a kormorán veľký (*Phalacrocorax carbo*), volavka popolavá (*Ardea cinerea*), beluša malá (*Egretta garzetta*), lyžičiar obyčajný (*Platalea eucrodia*).

Na území mesta sa nachádza lesopark Biela hora, v ktorom je ucelený lesný porast tvorený prevažne dubom. V podmienkach Východoslovenskej nížiny sú podobné súvislé lesné komplexy výnimkou a preto sú vysoko biologicky i krajinársky cenené. Chránené a ohrozené druhy živočíchov v tejto lokalite tvoria: dudok obyčajný (*Upupa epops*), žlna zelená (*Picus Viridis*), drozd čvikoťavý (*Turdus pilaris*) a krkavec čierny (*Korvus corax*).

Medzi významnejšie zelené plochy schopné vytvárať vlastnú vnútornú mikroklimu treba zahrnúť lesopark Hôrka v severozápadnej časti mesta. V katastri mesta sa nachádza aj močiar pri Žabanoch kde sa vyskytujú niektoré vzácne rastlinné spoločenstvá. Zastúpené sú spoločenstvá otvorenej vodnej hladiny, ostricové porasty, porasty pálky širokolistej a v menšom rozsahu krovité porasty vrby popolavej a zvyšky vlhkých lúk so psiarkou lúčnou a psinčekom poplázovým. Zo vzácných zástupcov fauny bol zaznamenaný na území močiara výskyt niektorých vzácných a chránených druhov ornitofauny (potápka malá, kaňa močiarna) a batrachofauny (hrabavka škvritá, skokan zelený, skokan ostropyský).

Mesto Michalovce pozostáva z vlastného kompaktného mesta a z miestnych častí Vrbovec, Močarany, Topoľany, Betlenovce. Podľa evidencie katastra na území mesta Michalovce evidujeme nasledovné druhy pozemkov podľa katastrálnych území a ich pomerných zastúpení:

Tab. č. 10.3.2.1

Výmera katastrálnych území mesta Michalovce

Výmera katastrálnych území mesta Michalovce							
Druh parcely	Katastrálne územie v (ha)					Spolu mesto Michalovce	
	Michalovce	Močarany	Topoľany	Vrbovec	Stráňany	ha	%
Orná pôda	809,4	662,8	295,8	346,8	651,1	2 765,9	52,4
Záhrady	58,2	41,1	35,6	48,3	27,7	210,9	4,0
Ovocné sady	36,1	0	0	0	1,1	37,2	0,7
Trvalé trávne porasty	51,1	114,4	72,6	15,7	285,8	539,6	10,2
Lesné pozemky	8,2	0	0	0	59,9	68,1	1,3
Vodné plochy	73,0	27,8	19,8	6,4	64,5	191,5	3,6
Zastavané plochy	667,3	62,5	58,7	71,0	199,7	1 059,2	20,1
Ostatné plochy	122,7	33,2	28,3	3,2	221,0	408,4	7,7
Spolu	1 826	941,8	510,8	491,5	1 510,7	5 280,8	100,00

Zdroj: Katastrálny úrad Košice, stredisko Michalovce, Údaje k: 04.01.2005

Dominantným prvkom mesta Michalovce je orná pôda, na ňu nadväzuje zastavaná plocha mesta (obytná zástavba, občianska vybavenosť, dopravné a priemyselné plochy a nasledujú trvalé trávne porasty.

Hlavnou úlohou Slovenského pozemkového fondu (SPF) je správa a usporiadanie vlastníctva poľnohospodárskych pozemkov štátu a nakladanie s poľnohospodárskymi pozemkami neznámych vlastníkov. Na Slovensku v súčasnosti prebieha spracovanie Registrov obnovenej evidencie pozemkov (ROEP) s cieľom vystaviť každému pozemku list vlastníctva. Aj v prípade, že sa pozná meno vlastníka, ale chýbajú údaje o jeho trvalom pobyte alebo rodné číslo, označuje sa pozemok za pôdu neznámych vlastníkov. Lehota na doplnenie chýbajúcich údajov do ROEP je 1.9.2005, po tomto termíne prechádza pôda neznámych vlastníkov do vlastníctva štátu a v priebehu 1 roka potom do vlastníctva mesta či obce.

Tab. č.10.3.2.2

Pozemky v správe Slovenského pozemkového fondu v Michalovciach

Pozemky v správe Slovenského pozemkového fondu v Michalovciach			
Katastrálne územie	Stav evidencie pozemkov a právnych vzťahov	Pozemky vo vlastníctve SR	Pozemky neznámych vlastníkov
Michalovce	Register obnovenej evidencie pozemkov	59,4 ha	381,2 ha
Močarany	Zjednodušený register pôvodného stavu	37,9 ha	351,9 ha
Topoľany	Register obnovenej evidencie pozemkov	nezapísaný	
Vrbovec	Register obnovenej evidencie pozemkov	107,0 ha	113,7 ha
Stráňany	Register obnovenej evidencie pozemkov	99,4 ha	52,9 ha

Zdroj: SPF, regionálny odbor Michalovce

Údaje k: 04.01.2005

Výmera pozemkov v správe SPF sa v rokoch 2004 – 2005 podstatne znížila z viacerých dôvodov: poskytovaním pozemkov ako reštitučných náhrad, vydávaním pôvodných pozemkov, poskytovaním náhradných pozemkov vlastníkom pozemkov v záhradkárskych osadách, bezodplatným prevodom do vlastníctva mesta v prípadoch, keď je pozemok v záväznej časti územného plánu určený na zastavanie verejnoprospešnou stavbou a prevodom pôdy neznámych vlastníkov na mesto po 1.9.2005.

Vlastníctvo pôdy na Slovensku je rozdrobené, priemerná výmera pozemku je len 4 500 m², na jednu parcelu pripadá 12-15 spoluvlastníkov. V súčasnosti prebiehajú preto pozemkové úpravy, ktorých výsledkom by malo byť zjednodušenie a sprehľadnenie vlastníckych a užívateľských vzťahov. Jednou z rozhodujúcich zmien bude scelovanie pôdy, t.j. sčítanie výmery podielov jedného vlastníka a vydanie sceleného pozemku primeranej výmery a hodnoty vlastníkovi. Výdavky spojené s pozemkovými úpravami sú hradené zo štrukturálnych fondov EÚ.

10.3.3 Chránené územia

Podľa regionálneho územného systému ekologickej stability v katastri mesta Michalovce sú navrhnuté dve maloplošné chránené územia ako regionálne biocentra:

- BC – R12 Biela hora – lesný dubový porast s výskytom vzácných druhov vtákov a rastlinných spoločenstiev dubových porastov.
- BC – R17 močiar pri Žabanoch - s príľahlou lúkou a malým lesíkom s výskytom vzácných druhov vtákov a vzácných rastlinných spoločenstiev močiarov.

10.3.4 Chránené stromy

V zadnej časti parku Zemplínskeho múzea v Michalovciach sa nachádza chránený strom dub letný (*Quercus robur*), ktorý predstavuje zvyšok pôvodného stromového porastu parku. Jedinec je mohutného vzrastu, nepravidelnej košatej koruny, zdravý, len ojedinelé sa na ňom vyskytujú tenšie preschnuté konáre. Kmeň v prízemnej časti má pozoruhodnú hrúbku a mohutné kuželovité sa rozbiehajúce koreňové nábehy. Dendrometrické údaje :obvod kmeňa vo výške 1,3 m nad zemou 642 cm (Ø 204 cm), výška 25 m, vek 350 rokov.

10.3.5 Zeleň na území mesta

Verejná zeleň tvorí základ celého systému zelene v meste. V prevažnej miere plní všetky funkcie, ktoré sú na zeleň v urbanizovanom prostredí kladené. Na území mesta sa nachádza 92,54 ha zelene v správe mesta t.j. Technických a záhradníckych služieb mesta Michalovce.

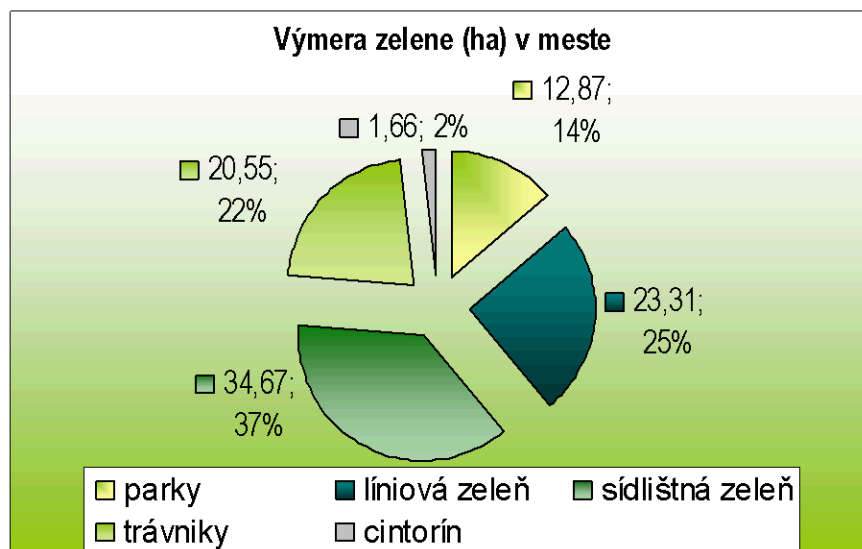
Z celkovej výmery 92,54 ha zelene tvoria

- parky - 12,87 ha
- líniová zeleň - 23,31 ha
- sídlisková zeleň - 34,67 ha
- trávniky - 20,55 ha
- cintorín - 1,66 ha

Počet drevín celkom:

- stromy listnaté - 7 595 ks
- stromy ihličnaté - 4 081 ks
- kríky listnaté - 2 142 ks
- kríky ihličnaté - 907 ks

Graf č. 12 k 10.3.5

Parky nachádzajúce sa na území mesta sú udržiavané len čiastočne a v niektorých prípadoch je realizácia pôvodného zámeru parku neukončená. Z rozľahlejších parkov sa na území mesta vyskytujú:

Park Mieru – mestský park na Ul. kpt. Nálepku, ktorý disponuje množstvom vzrastlej zelene, ktorá však vyžaduje nutné ošetrovanie, prebierku i výrub. Architektonické prvky sú zdevastované, zachovaná je len kaplnka. Cez park prechádzajú dôležité pešie komunikácie, ktoré spájajú centrum mesta so sídliskom a individuálnou bytovou výstavbou. Tento park je potrebné oživiť a skrásliť, aby sa stal oddychovým zázemím centrálnej mestskej zóny.

Park študentov – tzv. centrálny mestský park vznikol na mieste asanovanej zástavby ako súčasť širšej koncepcie funkčnej a dopravnej prestavby centra mesta. Pôvodný projekt sa nerealizoval, dnešný stav je torzom pôvodných predstáv. V dlhodobej perspektíve je potrebné vytvoriť moderný mestský park ako zelenú paralelu centrálnej mestskej zóny.

Najstarším parkom na území mesta je *Park kultúry a oddychu* - tzv. Kerta, ktorý nie je v správe Mesta Michalovce. Prvá parková úprava (z ktorej sa nič nezachovalo) bola súčasťou renesančno – barokovej prestavby kaštieľa. Jednalo sa o usporiadanú výsadbu v časti priliehajúcej ku kaštieľu, väčšia časť plochy bola využívaná ako hospodárska záhrada. Terajší stav má základ v tzv. anglickej parkovej úprave z druhej polovice 19. storočia z čias Antala Sztáraya. Napriek dlhodobému úpadku, vrátane parcelácie časti pôvodnej rozlohy, sa ešte dajú rozoznať pôvodné zámery a princípy architektonického plánu.

Zeleň v hustej sídliskovej zástavbe má splňať viacero funkcií. Treba pripomenúť hlavnú funkciu zelene – pohlcovanie oxidu uhličitého a tvorbu kyslíka. Ďalej zachytáva prach a iné škodlivé látky z ovzdušia. Tvorí zvukovú bariéru. Vyrovnáva teplotné rozdiely v zime, ale hlavne v lete tvorí chládok. Zeleň svojim sfarbením oživuje pochmúrne ladenie miest a rôznorodosťou vzrastu a tvaru korún vyrovnáva výšky stavieb - hamonizuje prostredie. Nemenej dôležitá je estetická funkcia zelene sídlisk.

Sídlisko Východ bolo zeleňou vysádzané len sporadicky a vo väčšine prípadov obyvateľmi blokov sídliska, čo v niektorých prípadoch pôsobí chaoticky. V mnohých prípadoch sa dreviny vysádzali bez projektovej dokumentácie na vedenie teplovodných a ostatných kanálov, na vedenie podzemných káblov a potrubia. Pri výpravkách sietí a komunikácií sa zeleň poškodzuje, resp. zeleň svojimi koreňmi spôsobuje poruchy, čím sa následne musí odstrániť. Sídlisko Východ a SNP je nedostatočne vysadené zeleňou a existujúca zeleň neplní svoje funkcie v plnej miere, čo na obyvateľov sídliska ostatných desať rokov pôsobí deprimujúco a pusto.

Pokiaľ hodnotíme zeleň na starších sídliskách, tam dosahuje relatívne vyššiu hodnotu a pri jej pravidelnom udržiavaní sa vhodne tvaruje a tvoria sa estetické celky pôsobiace výchovne, ale hlavne umelecky. Okolie obytných blokov je vybavené dostatočným množstvom vzrastlej zelene, ktorá si žiada iba prehodnotenie. Problematickými sa stávajú nielen na tomto sídlisku ale v celom meste architektonické prvky ako sú sedenia a oddychové plochy, ktoré trpia jednak poškodzovaním a tým aj nefunkčnosťou.

Na sídliskách na Ul. Švermu, prof. Hlaváča a príľahlých uliaciach je potrebné prehodnotiť celkový stav zelene urobiť prebierku porastov a doriešiť celkovú koncepciu zelene. Na príľahlých uliciach v časti IBV – Hrádok je potrebné prehodnotiť celkový stav zelene nakoľko sa tam nachádza pomerne veľa prestárlych, poškodených a nevhodných drevín. Postupne realizovať novú výsadbu v druhovom zložení napr. javor a lipa.

Na celej ploche sídliska *Stráňany* prevláda sídlisková zeleň, ktorej vybavenosť nie je dostatočná ani čo sa týka zelene ani záujmových plôch t.j. detských ihrísk, športových plôch či oddychových plôch.

V súčasnom období len novorealizované sadové úpravy v centrálnej mestskej zóne sú na vysokej estetickú úrovni, citlivo komponované s vhodným drevinovým zložením, doplnené kvetinovou výsadbou.

Z dôvodu zlepšenia pracovného prostredia a najmä eliminácie negatívnych vplyvov priemyselnej výroby je potrebné doplniť zeleň v priemyselnej časti mesta, ktorej je veľký nedostatok.

11. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Mesto Michalovce leží v severnej časti okresu v okolí rieky Laborec na križovatke ciest I/50 a I/18. Z východu záujmové územie mesta tanguje vodná nádrž Zemplínska Šírava. Mesto Michalovce je typické monofunkčné mestské sídlo s výrazným zónovaním obytných a výrobných funkcií mesta. Obytná zástavba sa rozvíjala okolo ciest I. a II., III. triedy, priemyselné plochy sa nachádzajú v južnej a západnej časti mesta pri železnici a vytvárajú monofunkčnú priemyselnú zónu Západ, Juh a Východ.

Okolie mesta v severnej časti (miestna časť Topoľany a pri Hrádku) a v južnej časti (miestna časť Betlenovce) je tangovaná PHO vodných zdrojov pitnej vody. Prieťahy ciest I. triedy č. 50 a 18 a II. triedy č. 582 a 555 tvoria základnú komunikačnú sieť územia mesta, na ktoré sa napájajú cesty III. triedy. V rámci územno – plánovacieho dokumentu - Zmeny a doplnky k ÚPN z roku 1999 sa uvažuje s navrhovanými diaľničnými privádzačmi a s trasou diaľnice D – 1, ktoré by mali priniesť odstránenie zaťaženia ciest I. a II. triedy, ktoré prechádzajú toho času obytnou zástavbou mesta. Sídelné, ekonomické, dopravné a rekreačné väzby predurčujú mesto Michalovce na administratívno – obslužné a priemyselné centrum okresu. Mesto Michalovce aj pri rešpektovaní významnej turistickej trasy Košice - Michalovce – Ukrajina bude plniť funkciu nástupného sídla do rekreačného územného celku Zemplínska Šírava.

11. 1 Vodné hospodárstvo

11. 1. 1 Zásobovanie pitnou vodou

Mesto Michalovce je zásobované pitnou vodou zo Skupinového vodovodu Michalovce. Okrem samotného mesta je z tohto vodovodu zásobovaných 17 obcí.

Rozhodujúcimi zdrojmi pitnej vody sú podzemné zdroje v lokalitách Lastomír a Topoľany a vodné zdroje v lokalite Vihorlat – Popričný (Remetské Hámre, Vyšná Rybnica, Poruba pod Vihorlatom a Baškovce). Voda z vodných zdrojov (VZ) Lastomír a Topoľany je upravovaná v úpravniach vody (ÚV) Lastomír a Hrádok. Voda je upravovaná predovšetkým z dôvodu vyššieho obsahu železa a vyššej agresivity. Upravovaná voda je odčerpávaná do vodojemov (VDJ) Biela Hora (1 x 784 m³ a 1 x 4000m³), Pozdišovce (1450 m³), Hrádok (1500 m³). Voda z vodných zdrojov Vihorlat – Popričný si nevyžaduje úpravu a preto je čerpaná priamo do vodojemu Biela Hora.

Tab. č. 11.1.1

Kvalita pitnej vody za obdobie rokov 2002 - 2004

Kvalita pitnej vody za obdobie rokov 2002 - 2004					
P.č.	Ukazovateľ	Symbol	Jednotka	Limit	Nameraná hodnota/priemerná
1.	Escherichia coli	EC	KTJ/100ml	0	0
2.	Koliformné baktérie	KB	KTJ/100ml	0	0
3.	Enterokoky	EK	KTJ/100ml	0	0
4.	Kultivovateľné mikroorganizmy pri 22°C	KM22	KTJ/1ml	200	0
5.	Kultivovateľné mikroorganizmy pri 36°C	KM36	KTJ/1ml	20	0
6.	Bezfarebné bičkovce	BB	jedinice/ml	10	0
7.	Živé organizmy	ŽO	jedinice/ml	0	0
8.	Vláknité baktérie	VB	jedinice/ml	0	0
9.	Mikromycéty	MM	jedinice/ml	0	0

10.	Mŕtve organizmy	MO	jedinice/ml	30	0
11.	Železité a mangánové baktérie	ŽMB	pokryvnosť poľa v %	10	0
12.	Abiosestón	AB	pokryvnosť poľa v %	10	3
13.	Amónne ióny	NH ₄ ⁺	mg/l	0,5	ND
14.	Farba	F	mgPt/l	20	ND
15.	Dusičnany	NO ₃ ⁻	mg/l	50	5,7
16.	Dusitany	NO ₂ ⁻	mg/l	0,1	ND
17.	Chemická spotreba kyslíka manganistanom	CHSK _{Mn}	mg/l	3	0,72
18.	Vodivosť	kappa	mS/m	125	31
19.	Mangán	Mn	mg/l	0,05	ND
20.	Železo	Fe	mg/l	0,2	0,1
21.	Reakcia vody	pH	-	6,5-8,5	7,43
22.	Zákal	Z	ZF	5	ND
23.	Voľný chlór	Cl ₂	mg/l	0,3	0,06
24.	Pesticídy spolu	PLs	µg/l	0,5	0,002 – 1 vzorka
25.	Polycyklické aromatické uhľovodíky	PAU	µg/l	0,1	0,010 – z 2 vzoriek
26.	Benzén	C ₆ H ₆	µg/l	1,0	3,04- z 2 vzoriek
27.	Dichlórbenzény	DCB	µg/l	0,3	ND- z 2 vzoriek
28.	1,2 dichlórétán	C ₂ H ₄ Cl	µg/l	3	2,2 – z 2 vzoriek
29.	Monochlórbenzén	MCB	µg/l	10	ND – 1 vzorka
30.	Styrén	ST	µg/l	20	0,24 – z 2 vzoriek
31.	Tetrachlórétén	PCE	µg/l	10	6,34 – z 2 vzoriek
32.	Tetrachlórmetán	CCl ₄	µg/l	2	ND – z 2 vzoriek
33.	Toluén	C ₇ H ₈	µg/l	50	7,4 – z 2 vzoriek
34.	Trichlórétén	TCE	µg/l	10	4,2 – z 2 vzoriek
35.	Vinylchlorid	C ₂ H ₃ Cl	µg/l	0,5	ND – 1 vzorka
36.	Xylény	C ₈ H ₁₀	µg/l	100	9,2 – z 2 vzoriek
37.	Bromdichlórmetán	BDM	mg/l	0,015	0,005 - z 2 vzoriek
38.	2,4 - dichlórfenol	DCF	mg/l	0,002	ND - z 2 vzoriek
39.	Chloroform	CHCl ₃	mg/l	0,04	0,0006 – z 2 vzor.
40.	2,4,6 - trichlórfenol	TCP	mg/l	0,01	ND - z 2 vzoriek
41.	Trihalometány spolu	THMs	mg/l	0,15	0,0152 – 1 vzorka

Zdroj: Regionálny úrad verejného zdravotníctva, sídlo Michalovce

Ako z tabuľky vyplýva namerané priemerné hodnoty vyšetovaných ukazovateľov vyhovujú požiadavkám Vyhlášky MZ SR č. 151/2004 Z. z. o požiadavkách na pitnú vodu a kontrolu kvality pitnej vody.

Limitné hodnoty v tabuľke sú v zmysle Vyhlášky MZ SR č. 151/2004 Z.z. o požiadavkách na pitnú vodu a kontrolu kvality pitnej vody, ktorá je platná od 1. apríla 2004. Do tohto obdobia bola v platnosti Vyhláška MZ SR č. 29/2002 Z.z. o požiadavkách na pitnú vodu a kontrolu kvality pitnej vody, v ktorej boli v ukazovateľoch uvedených v tabuľke (okrem ukazovateľa mangán, železo a vodivosť) stanovené rovnaké limitné hodnoty ako v súčasnosti platnej vyhláške. Limitné hodnoty v ukazovateľoch železo, mangán a vodivosť boli zmenené, vyhodnotenie je vykonané v zmysle platnej vyhlášky. Zároveň boli sledované aj ukazovatele formaldehyd (Fd) v 4 vzorkách. Hodnoty formaldehydy boli laboratórne nedetekovateľné. Polychlóvané bifenyly ako suma PCB (súčet kvantitatívne stanovených kongenéroov podľa IUPAC č.: 8, 28, 52, 101, 118, 153, 138, 180, 18, 31, 53, 51, 49, 48, 47, 44, 42, 41, 74, 76, 66, 87, 132, 149, 126, 128, 170, 187, 200 a 203)

a kongenéry PCB – 8, 28, 52, 101, 118, 138, 153, 180, 170, 203 v 5 vzorkách nakoľko v 80-tych rokoch došlo k znečisteniu vodárenských zdrojov týmito látkami. Nová vyhláška neurčuje limit v týchto ukazovateľoch (FD a PCB), ale aj napriek tomu sa vykonávalo ich sledovanie. Hodnota daných ukazovateľov neprekročila limit uvedený už v neplatnej STN (PCB - priemerná nameraná hodnota 18,24 ng/l, limit 50 ng/l)

Tab. č. 11.1.1.2

Základné kapacity vodovodu Michalovce

Základné kapacity vodovodu Michalovce										
Rok	Počet obyvateľ. spolu	Počet obyvateľov napojených	% napojenia	Dĺžka vodovod. siete(km)	Počet ČS (ks)	Kapacita ČS (l/s)	Počet ÚV (ks)	Kapacita ÚV (l/s)	Počet VDJ (ks)	Objem VDJ (m ³)
2001	41 471	41 471	100	178,1	31	981	2	300	9	11 434
2002	39 951	39 951	100	178,6	31	981	2	300	9	11 434
2003	39 865	39 865	100	179,0	31	981	2	300	9	11 434

Zdroj : VVS (Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s) Michalovce

Údaje : k 1. 11. 2004

K distribúcii pitnej vody je na území mesta k dispozícii 179 km vodovodnej siete a 21,5 km vodovodných prípojok, 31 čerpacích staníc o kapacite 981 l/s, 2 úpravne vody o kapacite 300 l/s a 9 vodojemov o objeme 11 434 m³.

Tab. č. 11.1.1.3

Skladbu a vek vodovodných potrubí na území mesta Michalovce, ktoré sú v správe VVS a.s., Závod Michalovce:

Skladbu a vek vodovodných potrubí na území mesta Michalovce,		
Typ potrubia	Dĺžka potrubí (v km)	Vek potrubí (roky)
oceľové	52	20 - 40
liatinové	92	20 - 40
plastové (PVC,PE)	35	1 - 15

Zdroj: VVS, a.s. Michalovce

Údaje: 1.11. .2004

11. 1. 2 Spotreba vody na území mesta

Nasledujúca tabuľka znázorňuje spotrebu vody z verejného vodovodu v meste Michalovce za obdobie 2001 – 2004.

Tab. č. 11.1.2

Spotreba vody na území mesta

Spotreba vody na území mesta v rokoch 2001 - 2004				
Rok	Počet obyvateľov	Spotreba vody		
		m ³ /rok	l/s	l/osoba/deň
2001	41 471	3 212	101,8	212,2
2002	39 951	3 086	97,9	211,6
2001	39 865	2 786	88,3	191,5
2004	39 915	2 539	80,5	174,3

Zdroj : VVS, a.s. Michalovce

Údaje k 1.11.2004

Ročná dodávka pitnej vody bola v roku 2003 v objeme 2786 tis.m³, z toho bolo odberateľom v domácnostiach fakturované 1863 tis. m³ a ostatným odberateľom 923 tis. m³. Voda nefakturovaná v objeme 925 tis. m³ činila 24,92 % z celkovej dodávky pitnej vody do vodovodnej siete mesta Michalovce, z nej predstavujú straty vody 20,8 %. Straty vody sú spôsobené najmä poruchovosťou starších potrubí.

Z uvedeného prehľadu vyplýva, že celková spotreba vody pre mesto Michalovce má klesajúcu tendenciu, čo je spôsobené jednak miernym znižovaním počtu obyvateľov a v nezanedbateľnej miere aj postupným znižovaním priemernej spotreby vody v dôsledku odstraňovania paušálnych odberov a nárastu cien vodného a stočného.

Pre znižovanie strát sú vykonávané rekonštrukcie starých vodovodných potrubí, kde je možnosť mnohých malých účinkov vody do podlažia, ktoré sú ťažko identifikovateľné. Celkovú výšku strát vody môže výrazne ovplyvniť aj včasné zistenie a okamžité odstránenie porúch, ako aj odhaľovanie tzv. čiernych (neznámych) odberov z nelegálnych pripojení.

V celkovom hodnotení vzhľadom ku klesajúcemu trendu odberov sú vodné zdroje slúžiace pre mesto Michalovce v súčasnosti postačujúce.

11.1. 3 Odkanalizovanie mesta a čistenie odpadových vôd

Mesto Michalovce má vybudovanú jednotnú verejnú kanalizáciu ako súčasť skupinovej kanalizácie, na ktorú sú pripojené aj kanalizácie, odvádzajúce splaškové odpadové vody z okolitých obcí (Vinné, Kaluža, Klokočov) a zo Zemplínskej Šíravy. Kanalizácia je zaústená do mestskej čistiarni odpadových vôd (ČOV) Michalovce, ktorá sa nachádza pred obcou Lastomír.

ČOV je mechanicko - biologická, na ktorej bola v roku 2001 v podstatnej časti dokončená intenzifikácia objektov biologického čistenia. V rámci intenzifikácie sa ešte má dokončiť regeneračná nádrž a zahusťovacia nádrž kalu. V roku 2004 sa na ČOV začalo aj s rekonštrukciou objektov mechanického predčistenia. Vyčistené odpadové vody sú vypúšťané do rieky Laborec, ktorej prietok býva ovplyvňovaný manipuláciou vo vodnej nádrži Zemplínska Šírava. Pre umožnenie riadnej prevádzky ČOV i v prípade povodňových stavov na rieke Laborec sa má v tomto roku vybudovať čerpacia stanica vyčistených vôd.

ČOV Michalovce má po intenzifikácii hydraulickú kapacitu biologického čistenia 250 l/s. V uplynulom období bolo v priemere čistených 188,0 l/s odpadových vôd, čo znamená využitie kapacity na 75,2 %.

Tab. č. 11.1.3

Základné kapacity kanalizácie mesta Michalovce

Základné kapacity kanalizácie mesta Michalovce							
Rok	Počet obyvateľov celkom	Počet obyvateľov napojených	% napojenia	Dĺžka kanalizačnej siete (km)	Čistiareň odpadových vôd	Kapacita ČOV (ml/ deň)	Typ ČOV
2001	41 471	41 471	100	86,1	1	11 491	MB
2002	39 951	39 951	100	86,6	1	21 600	MB
2003	39 865	39 865	100	86,6	1	21 600	MB

Zdroj : VVS, a.s. Michalovce

Údaje k : 1.11.2004

Cena vodného a stočného k 1.1.2005 :

Pre obyvateľov : Vodné : 23,75 Sk bez DPH
Stočné : 16,20 Sk bez DPH
Spolu : 39,95 Sk bez DPH , **47,60 Sk s DPH**

Pre organizácie : Vodné : 32,00 Sk bez DPH
Stočné : 20,00 Sk bez DPH
Spolu : 52,00 Sk bez DPH , **61,90 Sk s DPH**

Hlavným predpokladom vytvárania podmienok rozvoja mesta, či už v oblasti bývania, služieb alebo priemyslu, je ukončenie v súčasnosti realizovaných stavieb: "Rekonštrukcia mechanického predčistenia ČOV" a " Intenzifikácia ČOV ". Intenzifikácia ČOV Michalovce je financovaná zo štrukturálnych fondov EÚ.

Správou verejného vodovodu a verejnej kanalizácie na väčšine územia mesta Michalovce v súčasnosti zabezpečuje: Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., závod Michalovce. Akcionárom VVS, a.s. Košice je aj Mesto Michalovce.

11. 2 Energetika

11. 2. 1 Zásobovanie elektrickou energiou

Na území okresu Michalovce je hlavným zdrojom výroby elektrickej energie Tepelná elektrárň Vojany EVO I. a EVO II. Mesto Michalovce je zásobované elektrickou energiou z elektrickej stanice Michalovce 110/22 kV. Distribučné transformačné stanice 22/0,4 kV sú napájané distribučnými vedeniami 22 kV č. 287, 418, 289, 368 a 382. Priemyselný veľkoodber je napájaný z elektrických vedení 22kV č. 365, 501, 502 a distribučnými vedeniami 287, 382 a 368. Na území mesta Michalovce sa nachádza 78 trafostaníc distribučného charakteru a 70 trafostaníc napájajúcich priemyselný odber elektrickej energie.

Nasledovná tabuľka znázorňuje priemerný vek elektrorozvodných zariadení prevádzkovaných na území mesta Michalovce:

Tab. č. 11.2.1

Priemerný vek elektrorozvodných zariadení v Michalovciach

Priemerný vek elektrorozvodných zariadení v Michalovciach	
typ rozvodu	vek (roky)
Vzdušné VN 22 kV	33
Kábelové VN 22 kV	22
Vzdušné NN	26
Kábelové NN	31
Trafostanice	24

Zdroj : VSE a.s. Michalovce

Údaje k : 1.11.2004

Ceny elektrickej energie pre domácnosti a priemysel k 1.11.2004:

Ceny elektrickej energie sú celoštátne regulované a sú rozdielne pre podnikateľov a domácnosti. Ceny pre podnikateľov sú stanovené v závislosti od veľkosti spotreby a dohodnutého druhu sadzby. Ceny pre domácnosť sú taktiež odstupňované podľa druhu spotreby v 18 sadzbách.

Pre podnikateľov: od 0,9 až po 6,60 Sk/ kWh + stále mesačné platby od 105,0 do 6 340,0 Sk/mesiac
Pre domácnosti:
- cez deň (VT) od 2,80 do 4,0 Sk/ kWh
- v noci (NT) od 0,60 do 1,40 Sk/kWh + stále mesačné platby od 17,0 do 1110,0 Sk/ mesiac.

Vývojové trendy zaťaženia elektrizačnej sústavy VSE, a.s. do roku 2010, pre jednotlivé kategórie odberov v zmysle spracovaného dokumentu Ministerstva hospodárstva SR - " Posúdenie ekonomickej náročnosti scenárov rozvoja elektroenergetiky na Slovensku", bol vývoj spotreby elektriny na Slovensku stanovený s priemerným nárastom 0,6% až 2,7%.

V rámci mesta Michalovce sú na najbližšie obdobie plánované tieto akcie na zlepšovanie zásobovania elektrickou energiou :

- Zriadenie VN kábelových rozvodov Priemyselný park - r. 2004 – 2005
- Zriadenie VN, TR a NN kábelových rozvodov Ul. Moussonova - r. 2004 – 2005
- Zriadenie NN kábelových rozvodov IBV Staré rameno Laborce - r. 2004 – 2005
- Michalovce - Rekonštrukcia MTR 73 Ul. Priemyselná - r. 2005
- Zriadenie VN, TR a NN kábelových rozvodov Ul. Vihorlatská - r. 2006
- Rekonštrukcie NN vzdušných a kábelových sietí na Ul. Chalúpku, Kollára, F. Kráľa, Bernoláka, Makarenku, Jánošíka, Hurbanovo nábregie, Hviezdoslava, Duklianska a Masarykova - r. 2006
- Rekonštrukcia NN kábelových rozvodov sídlisko Juh bloky A2, B2, C2, D2, E2, F2, G2, H2, I2, J2, K2 a NN výroby z MTR 33/377. bloky K3, L3, M3 a NN vývody z MTR 32/376 - II. etapa - r. 2007
- Michalovce - Rekonštrukcia MTR 43/311 Poliklinika, rozšírenie NN kábelovej siete na CMZ a VN kábelovej siete do MTR 38/381 Družba - r.2007.

Správu elektrických rozvodov a zariadení a dodávku elektrickej energie na území mesta Michalovce zabezpečuje Východoslovenská energetika, a.s. Košice, Mlynská 31 Košice.

11. 2. 2 Zásobovanie zemným plynom

Mesto Michalovce je zásobované zemným plynom prostredníctvom dvoch vysokotlakových diaľkovodov :
- VTL plynovod Moravany – Michalovce – Stráňany, DN 200
- VTL plynovod Stretava – Šamudovce – Michalovce – Zemplínska Šírava, DN 200

Zásobovanie plynom pre odbery vykurovania, prípravu teplej úžitkovej vody a varenie je zabezpečené na 98 – 99 %.

Odber plynu v meste v najchladnejšom mesiaci január (údaj z roku 1996) bol 8 500 tis. m³. Pri koeficiente nerovnosti 1,8 a počte b. j. 12 460 v súčasnosti je maximálny (hodinový) odber na jednu bytovú jednotku približne 1,65 m³/ hod.

Mesto Michalovce je zásobované zemným plynom z 13 regulačných staníc, ktoré regulujú VTL na STL. Stredotlaký rozvod plynu o tlaku 100 kPa je realizovaný v prevažnej miere oceľovým potrubím, ale pri rekonštrukciách vodovodov, ktoré sa vykonávajú podľa obnovy plynovodov je oceľové potrubie nahradené PE. Tlak STL plynu na potrebnú hodnotu je redukovaný domovými a úsekovými regulátormi a vo verejných kotolniciach doregulováciami stanicami.

Kategorizácia odberateľov plynu :

Pre potreby uplatnenia cien a cenových taríf sa odberatelia rozdeľujú do týchto kategórií

- a) domácnosti
- b) maloodber
- c) veľkoodber

1. Predajné ceny zemného plynu od 1.1.2005 pre kategóriu domácnosti :

cenová tarifa : D ₁ - od 0 do 200 m ³ vrátane	- 16,71 Sk/m ³ + 21,06 Sk/mes.
D ₂ - nad 200 do 1700 m ³ vrátane	- 10,82 Sk/m ³ + 119,24 Sk/mes.
D ₃ - nad 1700 do 6500 m ³ vrátane	- 10,38 Sk/m ³ + 181,62 Sk/mes.
D ₄ - nad 6500	- 10,21 Sk/m ³ + 271,866 Sk/mes.

Ceny sú vrátane DPH.

2. Predajné ceny zemného plynu od 1.1.2005 pre kategóriu maloodber (s pretlakom na meradle objemu plynu do 5 kPa) :

cenová tarifa : M ₁ - od 0 do 200 m ³ vrátane	- 17,54 Sk/m ³ + 61,63 Sk/mes.
M ₂ - nad 200 do 1700 m ³ vrátane	- 11,57 Sk/m ³ + 161,20 Sk/mes.
M ₃ - nad 1700 do 6500 m ³ vrátane	- 11,13 Sk/m ³ + 223,58 Sk/mes.
M ₄ - nad 6500 do 60tis. m ³ vrátane	- 10,27 Sk/m ³ + 687,68 Sk/mes.

Ceny sú vrátane DPH.

Ceny pre kategóriu domácnosti a maloodber boli odkonzultované na divízií Obchodu s plynom - Masový trh na LC Michalovce.

3. Predajné ceny zemného plynu pre kategóriu veľkoodber

Kategória veľkoodber je členená do troch taríf :

- **cenová tarifa S** - ročný odber nad 60 000 do 400 000 m³ vrátane, maloodber s pretlakom na meradle objemu nad 5 kPa,
- **cenová tarifa V₁** - ročný odber nad 400tis. m³ do 2mil. m³ vrátane
- **cenová tarifa V₂** - ročný odber nad 2mil. m³ do 15mil. m³ vrátane
- zmluvne dohodnutá cena nad 15mil. m³

Výsledná cena ZP za m³ v tejto kategórii je súčtom :

- **v cenovej tarife S :**

1. fixná mesačná sadzba (Sk/mes.)
2. fixná sadzba za 1m³, ktorá sa účtuje odberateľom za zmluvne dohodnutú a pristavenú kapacitu plynu (Sk/m³)
3. premenlivá sadzba za 1m³, ktorá sa účtuje odberateľom za skutočne odobraté množstvo plynu (Sk/m³)

- **v cenovej tarife V₁, V₂ :**

1. fixná mesačná sadzba (Sk/mes.)
2. fixná sadzba za 1m³, ktorá sa účtuje odberateľom za zmluvne dohodnutú a pristavenú kapacitu plynu (Sk/m³)
3. premenlivá sadzba za 1m³, ktorá sa účtuje odberateľom za skutočne odobraté množstvo plynu (Sk/m³)
4. ročná sadzba za výkon t. j. sadzba za 1m³ denného maximálneho množstva plynu (Sk/m³)

V tejto kategórii dochádza od 1.1.2005 k významnej zmene pri uplatňovaní cien, ktorá spočíva v zavedení nového systému plávajúcich cien na báze vzorcov, namiesto uplatňovania fixných premenlivých sadziieb na obdobie celého kalendárneho roka. Premennivá sadzba za skutočne odobraté množstvo plynu sa bude v zmysle cenníka plynu určovať podľa nasledovných vzorcov :

Cenová tarifa S :

$$PS (Sk/m^3) = 4,0686 * 9\text{-mesačný priemer Brent} * 1\text{-mesačný priemer FX/1000} + 2,302$$

Cenová tarifa V₁ :

$$PS (Sk/m^3) = 4,0686 * 9\text{-mesačný priemer Brent} * 1\text{-mesačný priemer FX/1000} + 1,262$$

Cenová tarifa V₂ :

$$PS (Sk/m^3) = 4,0686 * 9\text{-mesačný priemer Brent} * 1\text{-mesačný priemer FX/1000} + 1,162$$

Premenlivá sadzba bude ovplyvnená hodnotou nasledovných vstupných parametrov :

- 9-mesačným priemerom mesačných priemerných hodnôt ropy Brent
- priemerným kurzom SKK/USD, vypočítaným ako priemer denných hodnôt kurzu NBS pre SKK/USD za obdobie od 20. dňa mesiaca (m-2) do 19. dňa mesiaca (m-1).

Premenlivá sadzba sa zmení každý mesiac, a takto upravená sadzba sa uplatní vždy od 1.dňa nasledujúceho kalendárneho mesiaca. Ostatné sadzby ostávajú fixné počas celého roku 2005 (t.j. fixná mesačná sadzba, fixná sadzba za zmluvne dohodnutú a pristavenú kapacitu, výkonová sadzba)

Kapacita regulačných staníc v súčasnosti plne pokrýva potrebu plynu a je vyhovujúca aj pre rozvoj funkčných plôch bývania a občianskej vybavenosti. SPP, a. s. neplánuje v najbližšom období vlastné aktivity čo sa týka plynárenských zariadení. V pláne sú len rekonštrukcie plynovodov po dobe životnosti a plynovodov v havarijnom stave.

Správu plynových rozvodov a zariadení na území mesta Michalovce zabezpečuje : **Slovenský plynárenský priemysel a.s. Bratislava, Mlynské nivy 44/a, Bratislava.**

11.2.3 Tepelné hospodárstvo

Od r.1996 do r.2010 je v dlhodobom prenájme. Prevádzkovateľom je Domspráv s.r.o. byty, teplo a iné služby, ktorá je držiteľom licencie na výrobu a rozvod tepla.

Domspráv s.r.o. prevádzkuje 16 centrálnych a 2 domové kotolne (MsKS, Staničná). Kotolne sú teplovodné, palivo – zemný plyn. 14 kotolní je bez trvalej obsluhy a riadené z centrálného dispečingu firmy Domspráv s.r.o. automaticky. Ovládanie je prenosom signálov z riadiaceho systému.

Tab. č. 11.2.3

Domspráv, a.s. – byty, teplo a iné služby

Domspráv, a.s.			
	rok 2002	rok 2003	rok 2004
Ročná spotreba tepla vyrobeného Domspráv, spol. s r.o. Michalovce	420 000 GJ	425 000 GJ	393 000 GJ
Spotreba zemného plynu	13,5 mil.m ³ /rok	13,5 mil.m ³ /rok	12,4 mil. m ³ /rok
Celkový inštalovaný tepelný výkon	130 MW	130 MW	130 MW
Dĺžka vonkajších rozvodov tepla cca	25 km	25 km	25 km

Zdroj: Domspráv, a.s

Údaj: k 31.12. daného roku

Domspráv s.r.o. zabezpečuje v súčasnosti dodávku tepla a TÚV týmto subjektom :

1. 10672 bytov – t.j. 80% z ročnej výroby
2. 6 základných škôl
3. 2 stredné odborné školy
4. MŠ a ostatní odberatelia

Do roku 2010 je hlavnou úlohou spoločnosti Domspráv s.r.o. Michalovce byty, teplo a iné služby, rekonštrukcia vonkajších rozvodov tepla a to z dôvodu, že väčšina rozvodov je už po dobe svojej životnosti a taktiež aj za účelom zníženia strát (v súčasnosti sú straty tepla 4 - 6 %). Do konca roka 2006 bude spracovaná koncepcia rozvoja mesta v tepelnej energetike v súlade s dlhodobou koncepciou Energetickej politiky Slovenskej republiky. Energetická koncepcia bude konkretizovať všeobecné ciele v jednotlivých činnostiach mesta v oblasti spotreby energií, výroby a distribúcie energie na dlhšie časové obdobie (až 15 rokov), kde sa bude podrobne analyzovať územie mesta vrátane jeho ekonomického, demografického vývoja, analýzy nákladov, podľa jednotlivých stupňov spotrebiteľov, potenciálu úspor energií, možností uplatnenia pokrokových technológií, dopadov na životné prostredie, disponibility obnoviteľných zdrojov a pod.

Koncepcia rozvoja mesta v tepelnej energetike sa po schválení mestským zastupiteľstvom stáva súčasťou záväznej časti Územného plánu mesta.

11. 3 Telekomunikácie

Okres Michalovce a samotné mesto Michalovce patria v súčasnom organizačnom členení Slovak Telekomu do Regionálneho technického centra Východ.

V meste Michalovce je vybudovaná riadiaca digitálna telefónna ústredňa, ktorá spolupracuje so vzdialenými účastníkmi t.j. jednotkami, rozmiestnenými v rámci mesta i okresu Michalovce. Vybudovaná technológia svojimi kapacitami a technickými možnosťami zabezpečuje súčasné požiadavky na telekomunikačné služby poskytované operátorom Slovak Telekom. Požiadavky na nové širokopásmové služby (dátové služby, internet, ...) budú zabezpečované technológiou v existujúcich objektoch ST a.s. na Ul. Špitálskej a na sídlisku Východ.

V navrhovanom období (do r. 2006, resp. 2015) bude podľa potreby - v závislosti na záujme zákazníkov dobudovávaná hlavne miestna telefónna sieť v meste Michalovce tak, aby spĺňala kvalitatívne parametre pre poskytovanie už spomínaných širokopásmových služieb. V tejto oblasti predpokladáme naďalej úzku spoluprácu s mestom, podobne ako pri riešení centrálnej mestskej zóny Michalovce.

Mobilní operátori

Bezdrôtové telefónne spojenie zabezpečuje na území mesta spoločnosť Orange Slovensko, a.s. a T-Mobil, a.s.. Mobilným signálom GSM je v dostatočnej kvalite pokrytých 100% územia mesta Michalovce.

Rádiorелеové spoje

V meste Michalovce v lokalite Biela Hora je v súčasnosti vybudovaná medzinárodná rádiorелеová stanica s rádiorелеovými spojmi Inter, TF, TSS na trase Košice – Makovica – Michalovce – Biela Hora – Užhorod. Vo výhľadových plánoch v návrhovom období sa uvažuje vybudovať telefónne rádiorелеové stanice v meste s rádiorелеovými spojmi v trase Košice – Biela Hora – Michalovce – Sobrance a Košice – Biela Hora - Michalovce.

Televízne a rozhlasové vysielanie

Príjem televízneho vysielateľa Dubník je na prevažnej časti územia mesta Michalovce dobrý.

Káblová televízia na území mesta

V roku 1990 začala výstavba vzdušného satelitného systému spoločnosťou Reiner, televízny káblový rozvod je zrealizovaný nadzemnými káblami, vedúcimi po strechách budov. V roku 1998 bola podpísaná zmluva o spolupráci pri výstavbe a prevádzke káblovej televízie so spoločnosťou Kabel plus, Východné Slovensko a.s., v súčasnosti je prevádzkovateľom firma UPC Slovensko s.r.o. Bratislava.

11. 4 Doprava

11. 4. 1 Cestná doprava

11.4.1.1 Komunikačná sieť

Základná komunikačná sieť mesta Michalovce je tvorená cestami I., II. a III. triedy a sieťou mestských komunikácií. Mestom Michalovce prechádza niekoľko štátnych ciest :

č. I/18 – v extraviláne je vedená v šírkovom usporiadaní S 9,5/70 v smere Prešov - Michalovce. Na území mesta je vedená ako mestská zberná komunikácia vo funkčnej triede B1 a kategórii MS 9/60.

č. I/50 – v extraviláne je vedené v šírkovom usporiadaní S 9,5/70 v smere Košice – Michalovce a v smere Michalovce – Sobrance. Na území mesta je vedená ako mestská zberná komunikácia vo funkčnej triede B1 a kategórii MS 9/60 (Močarianska ulica) a kategórii MS 14/60 (Sobranecká cesta), Užhorodskou ulicou prechádza do extravilánu,

č. II/582 - v extraviláne je vedená v šírkovom usporiadaní S 22,5/80 v smere zemplínska Šírava – Michalovce. Na území mesta je vedená ako mestská zberná komunikácia vo funkčnej triede B1 a kategórii MS 20/70 (Ul. A. Sládkoviča, Vinianska cesta, Masarykova).

č. II/555 - v extraviláne je vedená v šírkovom usporiadaní S 9,5/70 v smere Veľké Kapušany- Michalovce. Na území mesta je vedená ako mestská zberná komunikácia vo funkčnej triede B1 a kategórii MS 9/60 (Kapušíanska ulica), na ktorú sa pripája Vrbovská ulica v kategórii S 7,5/70, štátna cesta III. triedy.

č. III/050229 – v extraviláne je vedená v šírkovom usporiadaní S 7,5/70 v smere Veľké Raškovce – Michalovce. Na území mesta je vedená Lastomírkou ulicou v pripojení na Sobraneckú cestu.

č. III/050222 – v extraviláne je vedená v šírkovom usporiadaní MC 9/60 redukovaná na MZ 8/60 v smere Žabany – Michalovce. Na území je vedená Ul. SNP v prepojení s Ul. Partizánskou, ktorá plní funkciu mestskej zbernej komunikácie MS 12/60 (funkčnej triedy B2) a v následnom pripojení na Viniansku cestu.

č. III/5551 – Ul. Vrbovská, III/050218 – Ul. Krásnovska

Okrem ciest I., II. a III. triedy je základná komunikačná sieť na území mesta tvorená mestskými zbernými komunikáciami v kategóriách MS 9/60, MS 12/60, MS 14/60 a MS 20/60 funkčnej triedy B2, a doplnená sieťou obslužných komunikácií kategórie MO 8/60, funkčnej triedy C.

Celková dĺžka miestnych komunikácií je 70 km a dĺžka chodníkov 95 km. Komunikačne si vyžadujú patričnú starostlivosť, ktorá bola z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov zanedbaná. Preto je žiaduce sa s touto problematikou vážne zaoberať a realizovať údržbu a opravy týchto komunikácií v súlade s požiadavkami na zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky.

Osobná a nákladná doprava na území mesta sa realizuje prostredníctvom :

- individuálnej automobilovej dopravy v objeme 33 % z celkového objemu dopravy,
- hromadnými dopravami (MAD, SAD, ŽSR) v objeme 35 % z celkového objemu dopravy,
- nemotorickými dopravami (peši, bicyklom) v objeme 32 % z celkového objemu dopravy.

Na území mesta sa nachádza 8 benzínových čerpacích staníc a 1 stanica na zásobovanie zemným plynom a 7 čerpacích staníc LPG.

11.4.1.2 Autobusová doprava

Prevádzkovateľom autobusovej dopravy je Slovenská autobusová doprava, a.s. Michalovce. V súčasnosti sa autobusová stanica na Kostolnom námestí postupne premiestňuje do lokality pri Železničnej stanici v Michalovciach, nachádzajúcej sa na Humenskej ceste. Výpravná budova autobusovej stanice je v časti jestvujúcej výpravnej budovy železničnej stanice. Celková dostavba autobusovej stanice na Humenskej ceste je plánovaná na 3 etapy s ukončením v r. 2006.

Vozidlový park SAD predstavuje v súčasnosti 246 vozidiel, ich priemerný vek je 14 rokov.

V súčasnosti sa na území mesta zabezpečuje preprava obyvateľov prostriedkami mestskej autobusovej dopravy (ďalej len MAD). Ročný kilometrový výkon všetkých vozidiel MAD predstavuje 450 tis. km. Preprava obyvateľom mesta prostriedkami MAD je v súčasnosti po 11 linkách. V stredisku MAD je zaradených 10 vozidiel, ich priemerný vek je 17 rokov, z toho 4 vozidlá jazdia na plynový pohon.

Nasledujúca tabuľka znázorňuje vývoj autobusovej dopravy na území mesta Michalovce.

Tab. č. 11.4.1.2

Vývoj autobusovej dopravy na území mesta Michalovce

Vývoj autobusovej dopravy na území mesta Michalovce			
Roky	2001	2002	2003
Linky diaľkovej dopravy SAD	12	12	12
Linky miestneho významu SAD	27	27	27
Linky MAD	11	11	11
Prepravované osoby MAD v tis.	940	551	531
Celkový počet prepravovaných osôb v tis.	8 213	7 059	6 289

Z uvedeného prehľadu vyplýva, že dochádza k poklesu prepravovaných osôb prostriedkami verejnej autobusovej dopravy, z dôvodu :

- nárastu individuálnej prepravy,
- poklesu zamestnanosti,
- znižovania počtu spojov na jednotlivých linkách došlo k zníženiu kilometrických výkonov a tým k zníženiu prepravených osôb,
- zvyšovania cestovného sa znižuje počet prepravených osôb hlavne na kratšie vzdialenosti.

Cena cestovného v MAD v roku 2004 :

- dospelá osoba10,- Sk
- deti do 15 rokov.....5,- Sk
- dôchodcovia, študenti ZŠ, SŠ VŠ5,- Sk
- zdravotne ťažko postihnutí.....1,- Sk

Prevádzkovateľ autobusovej dopravy plánuje presunúť AS z Kostolného námestia na železničnú stanicu, predpokladaný rok realizácie je 2005.

11.4.1.3 Cyklistická doprava

Na území mesta bol v rámci obnovy Centrálnej mestskej zóny realizovanej v rokoch 2002 – 2003 vybudovaný cyklistický chodník, po jednej strane pešej zóny. Mimo centra mesta nie sú vybudované špeciálne komunikácie pre cyklistov, ani dopravným značením určené cyklistické trasy.

11. 4. 2 Železničná doprava

Hromadnú nákladnú a osobnú dopravu zabezpečujú Železnice Slovenskej republiky, ako prevádzkovateľ celoštátnych dráh a dopravcovia, ako prevádzkovatelia dopravy na dráhy. V roku 1998 bola ukončená výstavba novej prijímacej budovy ŽSR v investorstve ŽSR a prednádražia v investorstve mesta Michalovce. Železničná stanica Michalovce je stanicou tretej kategórie, zmiešanou podľa povahy práce a medzilahlou po prevádzkovej stránke. Nachádza sa v žkm 40,597 jednokoľajnej trate Lupków PKP - Medzilaborce-Michaľany. Traťový úsek Lupków PKP – Medzilaborce - Bánovce nad Ondavou je neelektrifikovaný. Doprava na tomto úseku je zabezpečovaná motorovou trakciou. V stanici sa nachádza 5 dopravných a 6 manipulačných koľají, ktoré väčšinou slúžia aj ako všeobecné nákladové a výkladové koľaje. V stanici odbočuje niekoľko vlečiek, z ktorých v súčasnosti sa prevádzkuje šesť.

Nasledujúca tabuľka znázorňuje počet vlakov vypravených zo stanice Michalovce :

Tab. č. 11.4.2

Počet vlakov vypravených zo stanice Michalovce

Počet vlakov vypravených zo stanice Michalovce			
ŽST Michalovce	Roky		
	2001	2002	2003
Počet osobných vlakov	9 616	9 858	9 477
Počet nákladných vlakov	4 861	3 368	2 716

Z uvedeného prehľadu vyplýva že preprava po železnici v nákladnej preprave má klesajúcu tendenciu. Tento jav je priamym odrazom stavu hospodárstva a ekonomiky na východe Slovenska a celkovej politiky štátu v oblasti dopravy. V osobnej doprave je tento stav skoro vyrovnaný a minimálnymi rozdielmi.

11. 4. 3 Letecká doprava

Mesto nemá letisko pre osobnú dopravu. Menšie pristávacie plochy slúžia pre poľnohospodárske účely. Letisko medzinárodného významu je v Košiciach (vzdialenosť cca 60 km) a v Užhorode (Ukrajina, vzdialenosť cca 30 km).

12. VEREJNÁ SPRÁVA

Verejná správa je v Slovenskej republike organizovaná na troch úrovniach štát – kraj - obec (mesto). Každá úroveň má svojich volených predstaviteľov, má rozdelené úlohy a zodpovednosť. Územná samospráva má dve úrovne a to vyšší územný celok a obec. Tieto orgány sú samostatnými samosprávnymi a správnymi celkami a neexistuje medzi nimi vzťah nadriadenosti a podriadenosti .

Tab. č. 12.

Usporiadanie verejnej správy od 1.1.2004

Usporiadanie verejnej správy od 1.1.2004	
Štátna správa	Územná samospráva
Vláda SR	
Ministerstvá, ústredné orgány štátnej správy	
Krajské úrady všeobecnej a špecializovanej štátnej správy	Krajská samospráva
Obvodné úrady všeobecnej a špecializovanej štátnej správy	Obce a mestá
Stále a dočasné pracoviská v odôvodnených prípadoch	

12.1 Samospráva

12.1.1 Mesto Michalovce

Mesto Michalovce je právnická osoba. Vlastní majetok, má svoj vlastný rozpočet, personálnu a finančnú nezávislosť, môže podnikáť, vyberá miestne dane a poplatky. Samospráva je v meste vykonávaná volenými orgánmi, hlasovaním obyvateľov, miestnym referendom a verejným zhromaždením. Pre výkon svojej činnosti mesto vydáva všeobecne záväzné nariadenia.

V pôsobnosti originálnych kompetencií mesto Michalovce plní úlohy na úseku miestnych komunikácií, hromadnej dopravy, starostlivosti o verejné priestranstvá, zeleň, čistotu, ďalej na úseku ochrany prírody a životného prostredia, vodného hospodárstva, komunálneho odpadu, územného plánovania, miestneho rozvoja, bývania, predškolských a školských zariadení, zariadení služieb sociálnej starostlivosti, kultúry, riešenia niektorých priestupkov, mestskej polície.

Okrem originálnych kompetencií vykonáva Mesto aj prenesenú pôsobnosť štátnej správy. Ide o oblasť matriky, stavebného poriadku a častí kompetencie školstva. Tieto úlohy mesto vykonáva v mene štátu, štát je zodpovedný za riadenie a kvalitu a financovanie týchto služieb.

12.1.2 Vyšší územný celok - Košický samosprávny kraj (KSK)

Obdobne ako obec aj KSK je právnická osoba, ktorá prostredníctvom svojho výkonného aparátu – Úradu KSK - vykonáva samosprávne originálne kompetencie a zabezpečuje i zákonom prenesený výkon štátnej správy na území regiónu. Medzi originálne kompetencie patria úlohy na úseku dopravy – cesty II. a III. triedy, územné plánovanie, regionálny rozvoj, stredné školstvo, nemocnice, zariadenia sociálnych služieb, kultúrne zariadenia. Na území mesta Michalovce pôsobí vysunuté pracovisko Úradu KSK – odbor regionálneho rozvoja.

Tab. č. 12.1.

Orgány samosprávy

Orgány a organizácie územnej samosprávy so sídlom v Michalovciach	
Názov a sídlo úradu	Adresa
Mestský úrad	Nám. osloboditeľov č. 30
Úrad - Košický samosprávny kraj – pracovisko odboru regionálneho rozvoja	Gorkého č. 1
Spoločný obecný úrad	Nám. osloboditeľov č. 30
Školský úrad	Nám. osloboditeľov č. 30

12.2 Štátna správa

Základnými úlohami štátnej správy je hospodárska politika, zahraničná politika, bezpečnostná politika, civilná ochrana, hasičský zbor, súdnictvo, väzenstvo, colné právomoci, daňové úrady, pošty, železnice, diaľničný systém, cesty I. triedy, úrady práce sociálnych vecí a rodiny a služby zamestnanosti, vysoké školstvo, vybrané zdravotníctvo, kultúrne a školské zariadenia, letiská, územné plánovanie, životné prostredie a ochrana prírody.

Z úrovne miestnej štátnej správy na území mesta je zriadený Obvodný úrad, ktorého naplnenie činnosti spočíva vo vnútornej štátnej správe - oblasti živnostenského podnikania, civilnej ochrany a riadenia štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu.

Z úrovne špecializovanej miestnej štátnej správy je zriadený :

- Obvodný úrad cestnej dopravy a pozemných komunikácií,
- Obvodný úrad pozemkový ,
- Obvodný úrad lesného hospodárstva,
- Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny ,
- Obvodný úrad životného prostredia.

Ďalej sú to orgány osobitného určenia:

- Regionálny úrad verejného zdravotníctva na ochranu zdravia,
- Okresné riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru,
- Okresné riaditeľstvo policajného zboru,
- Colný úrad ,
- Daňový úrad,
- Katastrálny úrad -správa katastra.

Tab. č. 12.2

Orgány štátnej správy

Orgány štátnej správy so sídlom v Michalovciach	
Názov a sídlo úradu	Adresa
Obvodný úrad	Nám. slobody č. 1
Obvodný lesný úrad	Sama Chalúpku č. 18
Obvodný pozemkový úrad	Sama Chalúpku č. 18
Katastrálny úrad - správa katastra	Sama Chalúpku č.18
Obvodný úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie	Nám. slobody č. 1
Obvodný úrad životného prostredia	Nám. slobody č. 1
Okresný súd	Štefánikova č.
Okresná prokuratúra	Štefánikova Ul.
Colný úrad	Ul. Š, Tučeka
Daňový úrad	Markušova č.
Okresné riaditeľstvo policajného zboru	Hollého č. 45
Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru	Fraňa Kráľa č.
Regionálny úrad verejného zdravotníctva	Sama Chalúpku 5
Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	U. Saleziánov

